1883 TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM. 278. SZÁM. BUDAPEST, SZERDA, OKTÓBER 10.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedévre 5 frt
Egy fél évre .. 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr.
Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

KIADO-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE
VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: **Főügynökségünk:** Stern Moritz hirdetési irodája, I. Wollzeile Nr. 22.
Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolf, I. Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I. Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és Társa, I. Wollzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I. Riemergasse Nr. 12.
Schalek Henrik, I. Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict. Agence Havas (place de la Bourse).

A revizió.

Irányi Dániel, a függetlenségi pártnak igen tiszteletre méltó tagja, ellentétbe helyezte magát a képviselőházban ma tartott beszédében a párt megállapodásaival. Azzal a higgadtsággal, mely ötet jellemezi, harczra szállott a kormány álláspontja mellett a revizió kérdésében. Kifejté okait, a melyek miatt ő nem akarja, hogy a Horvátországgal kötött egyezség felbontassék, s előadta, hogy ennél előnyösebb egyezséget a horvátok aligha fogadnának el ez idő szerint.

Megvalljuk, nem osztozunk ebben a nézetben. Nem tartjuk sem lehetetlennek, sem valószinütlennek, hogy Horvátország esetleg egy oly szerződés megkötésébe egyezzék, mely reánk is kedvezőbb, reájok is. Azon fordul, lehető-e ily szerződés vagy nem. Csak akkor lenne ennek lehetősége kizárva egészen, ha az, a mi nekünk hátrányos, nekik előnyös lenne, a mi pedig nekik hátrányos, nekünk állana érdekünkben. Mi nem tudunk abba beleegyezni, hogy ez igy legyen. Ha csakugyan igy lenne a dolog, ha a magyar és horvát érdekek egymással ki nem békithetők, söt homlokegyenest ellenkeznek egymással, ha minden jogterjeszkedés, érdekelőmozditás vagy előny az egyik oldalon, a másik oldalon jogcsorbitást, érdeksértést vagy hátrányt involvál, s természetes következmény gyanánt von maga után, akkor csakugyan igy áll a dolog, akkor mi ne próbáljunk alkudozni a horvátokkal, mert minden hiába való. De akkor vonjuk ki ezen körülménynek és viszonynak konzekvencziáit praktikus szempontból is, ne csak theoretikus s kétes becsü okoskodások szempontjából. Ez esetben a horvát és a magyar ugy különböznek egymástól, mint tüz és viz egymással meg nem békélhető ellenségek. Akkor azon kell kezdeni, hogy meg sem kell próbálkozni az együtt éléssel, mert az lehetetlen, s nem hogy egy birodalom kötelékeiben élhetnénk velök, hanem szomszédnak is csak ellenség gyanánt élhetünk.

A mi felfogásunk szerint azonban nem igy áll a dolog. A horvát a magyarnak nem természetes ellensége, söt inkább csak is a viszonyok tették azzá. Ezeken a viszonyokon kell tehát mindenekelőtt segiteni.

Századok tradicziók bizonyitanak eme felfogás helyessége mellett. A történet tesz mellette tanuságot, hogy Magyarország jól megfért Horvátországgal, a magyar a horváttal. A mi horvát volt, eo ipso magyar is volt. Külön horvát nemesség nem is létezett, hanem a horvát nemesség mint magyar nemesség birta előjogait, kiváltságait. Horvát polgárjog sem létezett, csak magyar polgárjog. A magyar főurak birtokosok voltak Horvátországban, a horvát főurak Magyarországban. A magyar főuri családok egy része Horvátországból származott, s évszázadokon keresztül nem fordult elő inczidens egész a legutóbbi időkig, hol ellentétbe jött volna egymással jó magyarnak lenni és jó horvátnak lenni.

Az ellentét tehát, mely Magyarországot elválasztja jelenleg Horvátországtól, nem a természetes helyzet által van indokolva. Századok tapasztalatai tanuskodnak mellette, hogy a két ország népe békés nyugalomban söt kordiális szeretetben élhet meg egymás mellett, csak meg kell ehhez találni a kellő formákat és a kellő feltételeket.

Horvátország és Magyarország között egy kétoldalu kölcsönös szerződés létezik, mely természeténél fogva csak is kétoldalulag bontható fel vagy változtatható. De olyan az a szerződés, hogy a szerződő felek egyikét sem elégiti ki. Minket magyarokat egyáltalában nem. Mi tele vagyunk folytonos panaszszal, hogy ez a szerződés mennyibe kerül, mily kevés hasznát veszszük, s miatta mennyi keserüséget szenvedünk. A horvátokat még kevésbbé elégiti ki. A legujabb mozgalmak mutatják, hogy még zendülésekre is készek, hogy a meglevő állapottól szabaduljanak. Horvátország több vidékein egyenesen az volt a lázongások oka, hogy a mostani viszonyokat türhetetleneknek találták — s Horvátország «régi jogait» emlegették. A mely kétoldalu szerződés mellett mind a két fél megröviditve érzi magát, az nem egészséges szerződés, azt nem érdemes fentartani, s mind a két fél örömest beleegyezik abba, hogy az mással cseréltessék fel.

Csak egyik fél sem ott keresse a konczessziókat, a hol az a másik félnek rövidségével jár. Csak ne féljenek a horvátok a mi magyarositási törekvéseinktől, s mi se igyekezzünk ilyenekre. Ez képezhetné köztünk pusztán a félreértések okát. Nekünk le kell arról mondanunk, hogy a horvátokat valaha magyar anyanyelvü állampolgárokká idomithassuk. Elégedjünk meg avval, hogy jó polgárai legyenek a Szt. István birodalmának, s mint hajdan, ha nyelvre nem is, érzületre magyarokul ismerjék önmagokat. Nekünk ez elég, tőlük nem sok. Ezen az alapon megértheti egymást a két szomszéd ország. S ha ez a pont el van intézve, akkor nincs semmi értelme a további féltékenykedéseknek, nem áll semmi utjában annak, hogy a két nemzet azon érdekeinél fogva közeledjék, melyek közösek. Keressük azt, a mi nekik nem hátrány, nekünk előny, s nyujtsuk azt, a mi nekünk nem kerül áldozatunkba, nekik javukra válik.

A Horvátországgal fenálló egyezségnek ilynemü megváltoztatását sürgetjük mi, s ilyen reviziót tartunk lehetőnek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A horvátügy tárgyalásának harmadik napja is nagy élénkséggel folyt le a képviselőházban. A miniszterelnök kivételével valamennyi szónok a függetlenségi párt soraiból kelt sorompóba s erősen ostrom alá vették a kormány erősségeit. Elsőnek *Polonyi* Géza szólalt fel, s hosszabb beszédben fejtegette Horvátországnak Magyarországhoz való viszonyát, éles birálat alá vette a miniszterelnöknek a közös kormánynyal folytatott tanácskozásait. Hibáztatta az engesztelékenynek nevezett politikát, végül pártolta Helfy javaslatát. Utána *Mezei* Ernő szólalt fel. Beszéde, melyet, mint minden felszólalását, alapos készültség és kiváló intelligenczia jellemez, több figyelmet érdemelt volna, mint a mennyiben a vitában már már kimerült ház részesitette. Beható fejtegetéseinek élét a miniszterelnök ellen irányozta, alapos érveléssel támadta meg ennek eljárását, s nemes hévvel védelmezte a kiegyezési törvény feltétlen megváltoztatására vonatkozó nézeteit. A harmadik szónok *Irányi* Dániel volt. Nemes igazságszeretet vonult át beszédén, s a mélyen átérzett meggyőződés határozottságával fejtegette nézeteit a czimerkérdésben. Annak a férfinak beszéde, a kit minden lépésében és tettében az egyenes igazság eszménye vezérel, minden esetre nagy hatással volt a házra, nem azért, mert a beszéd tendercziája némileg ellentétben áll pártjának határozati javaslatával, de mert a beszéd mesteri volt, s mert oly férfi szavainak, mint a minő Irányi, kell hogy nyomatékuk legyen, és van is. A jobb oldal s etett zajos helyesléseivel kifejezni azon való örömét, hogy Irányi bizonyos feltételek mellett kész pártolni a miniszterelnöki javaslatot; ámde akkor, a mikor a jobboldalra olyan nagy hatással voltak Irányinak tiszta igazságszeretettől, s ugy szólván eszményi elvektől sugalmazott szavai, helyeselnie kell azt is, hogy Irányi ugyancsak mai beszédében *feltétlenül* elitélte a kormányt a horvát kérdésben tanusitott eddigi magatartásáért. Irányi korántsem azért lenne kész elfogadni a miniszterelnök javaslatát, mintha helyeselné politikáját, de mert az ő lelke a népek közti jó egyetértés után vágyik és mert felfogása szerint a kettős feliratu czimereknek országszerte való kifüggesztése csak erőhatalommal volna keresztülvihető, ő pedig azt akarja, hogy az erősebb a mig lehet, nagylelkü legyen a gyöngébbel szemben. A ház feszült figyelemmel hallgatta a szép beszédet, melyet az ellenzék a meggyőződéssel szemben köteles tartózkodó tisztelettel fogadott, a jobb oldal pedig megéljenzett. — Ezután *Mocsáry* Lajos az ellenzék többször felhangzó zajos helyeslései közt fejtegette a miniszterelnök eddig hallott érveinek tarthatatlanságát s meggyőző érvekkel indokolta saját magának és pártjának álláspontját. Kitünő szép beszédének választékos formája, határozott erős és logikus érvelése, a meggyőződéstől áthatott előadás méltóságos hangja biztositotta a házban a hatást. — Sikerrel beszélt *Németh* Albert is, a ki ma teljesen kizárta beszédéből a humort és az ellenzék gyakori helyeslései közt mérte erős csapásait a kormányra. Utána *Tisza* Kálmán szólalt fel. Polemizált különösen Mocsáryval és Apponyival, s igyekezett felvilágositásokat adni a fölmerült kérdésekre. Indokolta a horvát miniszter lemondását, hangsulyozva e férfi hazafias érdemeit, mire a jobboldal szives éljenzést hangoztatott. Utolsó szónok *Thaly* Kálmán volt. Beszédében kiválókép Helfy javaslatának harmadik pontját indokolta, s e részben igen érdekes fejtegetéseket tett. Beszédének az a része, melyben Szlavóniának revizió utján Magyarországhoz való visszacsatoltatását sürgette és ennek szükségességét indokolta, valóban becses adatokat tartalmazott, s azt a ház osztatlan figyelemmel hallgatta.

A vitát holnap folytatják.

II.

A képviselőház ülése okt. 9-én.

Elnök: Péchy Tamás, *jegyzők*: Berzeviczy Albert, Rakovszky István, Fenyvessy Ferencz.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Szápáry Gyula gr., Pauler Tivadar, Trefort Ágost, Széchenyi Pál gr., Kemény Gábor b.

Az elnök jelenti, hogy a mentelmi bizottság megalakulván, elnökké Gromon Dezsőt, jegyzővé Dániel Gábort, a számviz-gáló bizottság elnökké Latinovics Gábort, jegyzővé Cselkó Ignáczt választotta. Bemutatja Torontálmegye közönségének feliratát, melyben a közigazgatási tisztviselőknek magán ügyeikben vasuton való utazásuk alkalmával az állami hivatalnokokkal egyenlő kedvezményben való részeltetése iránt kérvényez. Kiadatik a kérvényi bizottságnak.

Székely Elek a kérvényi bizottság előadója a kérvényi bizottság által letárgyalt kérvények 33-ik sorjegyzékét bemutatja.

Következik a napirend: **a miniszterelnök által beadott határozati javaslat folytatólagos tárgyalása.**

Elsőnek **Polónyi Géza** szólalt föl:

Hosszabb beszédben történelmi adatok felsorolásával fejtegeti Horvátországnak Magyarországhoz való viszonyát s kimutatja, hogy a horvátok a vett jótéteményt mindig hálátlansággal jutalmazták. Ezután a kormánypárti lapokbal felolvasott idézetekkel bizonyitja azt az állitását, hogy a miniszterelnök nemcsak a közös miniszterekkel értekezett, hanem — hivatalos értekezletet tartott egy kizárólagos magyar ügyben az osztrák miniszter kollegáival is.

Nem járhat azon javaslathoz sem, melyet a mérsékelt ellenzék benyujtott. Azt mondja Szilágyi Dezső, hogy mi ne fogadjuk el a miniszterelnök által ben ujtott határozati javaslatot. Akkor midőn egy komoly, és fontos kérdésben határozni kell, nem lehet megelégednünk azzal, hogy a miniszterelnök nem irja elő a jövőre nézve való magunktartását, hanem az ellenzéknek is kötelessége nem elégedni meg azzal, hogy nem helyesli a kormány javaslatát, hanem elő kell állnia pozitiv intézkedésekkel, melyeket alkalmasaknak tart a helyzet gyökeres javitására. De gr. Apponyi Albert tegnap azt mondá, a ki okos, legyen erős. Apponyi gr. tegnapi beszédében igen okos, rendkivül okos volt. De mégis nagyon gyengévé vált. A különbség az ő álláspontja és a miniszterelnök álláspontja közt csak annyi, hogy a miniszterelnök egészen megretirál, Apponyi gr. csak félig.

Azon kérdésben, hogy a czimer milyen feliratu legyen és hogy melyik a legális álláspont: erre nézve véleményeltérés nincs. A kormányelnök maga is kijelenti, hogy törvényesnek tartja a kettős felirati czimert. A mérsékelt ellenzék is kijelenti ugyanezt. Ezzel szemben a helyes és opportunus álláspont semmi más nem lehet, mint az, hogy a hol a jog a czélszerüséggel, méltányossággal jő összeütközésbe, alkalmaztassék a jog, különösen akkor, ha a jogot és törvényt alkalmazva, a nemzeti becsületet is védjük. Ha megfelelt a törvénynek a kettős czimer alkalmazása, a dilemmából kibontakozni máskép nem lehet, mint ugy, hogy a kettős czimer, a mely törvényesen kifüggesztetett, meg is hagyassék. Ezen álláspontot foglalja el a függetlenségi párt által benyujtott határozati javaslat második pontja és ezért ahhoz hozzá járul. A miniszterelnök ur is elismeri a kiegyezés reviziójának szükségességét, csakhogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg azt mondja, hogy még most nem érkezett el annak ideje és nagyobb dolgokat nem kell e miatt koczkára tenni. De szükség van a revizióra. Szükség van arra, hogy ugy a bánnak hatásköre, mint a horvát miniszternek hatásköre tüzetesen irassék körül, hogy meghatározzuk azon alkotmányos biztositékokat, melyek az államegység eszméjéből önként folynak. Szükséges a revizió azért is, hogy a könnyelmüen elpocsékolt három vármegyét visszaszerezzük, szükséges azért, hogy azon roppant teherrel reánk sulyosodó pénzügyi egyezmény ujittassék meg, szükséges azért, hogy ezzel az ott egészen autonommá tett igazság és közoktatás terén, a magyar kormánynak annyi befolyása legyen, hogy ott lenn a közoktatás és autonomia ürügye alatt a magyar állameszme ellen veszélyes tanok ne hirdettessenek, és a fajgyülölet ne szittassék. Szükséges, hogy az igazságügy terén legalább annyit eszközöljön ki a kormány, hogy addig mig Magyarországon ő felsége a király nevében hozatnak az itéletek, hogy odalent ne a császár nevében szolgáltassék az igazság, mint hogy ténvleg ma ott történik. Ha igaz az, a mit Polyt tegnap mondott, hogy neki az a meggyőződése, hogy Horvátországban a magyar állameszmének tiszteletet csak az Atilla kardja fog szerezni, akkor igyekezzünk a béke müveivel elökésziteni azon nagy időt, midőn majd a harcz terén kell megoldani azt, a mit nem tudunk békében elérni. Szólónak álláspontja és a függetlenségi párt állásának igazolására szolgál az, a mit Polyt elmondott. Addig, mig tejjel és mézzel akarjuk ellenségeinket magunkhoz édesgetni, addig a keserü csalódásra való ébredés vár reánk. Pártolja Helfy javaslatát.

A következő szónok volt **Mezei Ernő.**

Mezei Ernő: Az eddigi kitünő fejtegetések után egyszerüen konstatálnia lehet azt, hogy az a határozati javaslat, melyet a kormány előterjesztett, a kormány gyengeségének és tehetetlenségének teljes bevallása. És ezt a bevallást teszi a kormány akkor, mikor fegyveres erővel volt kénytelen leverni a lázadást és mikor Horvátországban kénytelen volt az alkotmányos viszonyokat megszüntetni. Igy tehát a kormány azzal a bizonyitványnyal kerül a képviselőház elé, hogy könnyelmüen provokálta a válságot, hogy megfontolatlanul, hebehurgya módon járt el.

Azt mondotta a miniszterelnök, hogy az előbbeni eljárás megfelelt a törvénynek és épen ezért a felhatalmazásra szükség nem volt; most azonban eltérés történnék a törvénytől és igy okvetlenül szükséges a felhatalmazás. De épen ezen érvét a miniszterelnöknek teljességgel nem érti. A miniszterelnök eljárásának indokolásánál épen arra hivatkozik, hogy a horvátok a kizárólagos horvát fölirást törvényesen jogosultnak tarthatják és hogy a czimer nélküli fölirás szorosan megfelel a törvény betüjének. És ha igaz, hogy most eltérés történik a törvénytől akkor micsoda szinben tünik fel az engedékenység Horvátország irányában, vajjon bizhat-e meg magyar törvény tekintélylyel Horvátország területén, ha a zágrábi utczai publikum kedveért a parlament a törvények érvényesitéséről lemond. Még szerencsétlenebb az az igolás, melylyel Horváth Gyula képviselő lépett elő, azt a megkülönböztetést tette, hogy a kormány, mikor lázadókkal találta magát szemben, szükségesnek tartotta, hogy czimerek uj feltétele által, az állam tekintélyét helyreállitsa, most azonban már nem állunk lázadókkal szemben, épen azért nincs benne vétség az állam tekintélye ellen, ha a czimer levétetik. Horváth Gyula összetéveszti az állami rendet és csendet az állam tekintélyével, mert ha az a csőcselék ott Zágrábban megtámadja az állami jelvényeket, rendet, akkor a teljes reparaczió mindjárt az első konstabler kötelessége, akkor ott van a rendőrség, a kapitány, a fegyveres erő és minden hatalom, a mely az állam rendelkezésére áll. Ez az állam tekintélye in abstrakto, az a védelem, a melylyel a törvényes hatalomnak birni kell a törvényellenes erőszakoskodások ellen. De a mit követelünk, a mit a jelen esetben a kormány eljárásában birálunk, az a magyar állam tekintélyének védelme, szemben azon veszélyes aspiracziókkal, állambontó irányzatokkal, melyek Horvátországban az ottani törvényesen konstituált testületeket is mozgásba hozták. Ezt tessék a kormány határozati javaslatában keresni.

A miniszterelnök győzelemmel tért vissza Bécsből, de nem ugy tünik-e fel a dolog, mint ha a miniszterelnök Magyarország nevében mint peres fél ment volna fel Bécsbe és ott Magyarország államiságán kivül álló hatalom egy felsőbb hatalom döntött volna egyfelől a magyar kormány, másfelől a horvát kormány, — egyfelől a magyar nemzet és másfelől a horvát nemzet között?

Az ilyen győzelemre eszébe jut egy igen szomoru vicz, melyet egy franczia hires istentagadó mondott: Ce qui exeuse Dieu, c'est qu'il n'existe pas.

Az, a mi a magyar állam tekintélyének elismerést szerzett Bécsben, tulajdonkép az, hogy a magyar állam valósággal nem is létezik. A horvát kérdés tulajdonképen nem az a czimer-kérdés, a mely előttünk áll. A czimerkérdés igazán véve csak lana caprina, egyedül arra jó, hogy a parlamentet foglalkoztassa.

Ha a bajt valósággal meg akarjuk jelölni, akkor ki kell mondanunk, hogy az 1868-iki kiegyezés Magyarország és Horvátország összetartozását hamis alapra fektette.

És ha a kérdést ugy intézzük el, a mint a miniszterelnök javasolja, a meghatározással teremtünk-e módot és alapot arra, hogy később a horvátok irányában jobban érvényesitsük követeléseinket? S még különösebb ennek hangsulyozása a pénzügyminiszter részéről, aki egyenesen sürgősnek találja más kérdésnek elintézését, s azért ajánlja, hogy a czimerkérdést gyorsan engedékenységgel intézzük el. Vajjon az a mostani kapituláczió érdekeinknek minden elhallgatása nagyon alkalmas-e arra, hogy későbbi tárgyalásokban Horvátország irányában fölényt gyakoroljunk.

A képviselet nem egyéb, mint diplomacziai viszony, nem is a magyar nemzethez, hanem a magyar kormányhoz. Sem a horvátok óhajai és kivánságai nem találnak közvetlen képviseltetést a magyar parlamentben, sem nekünk nincs módunkban, hogy a magyar pártok különféleségét a magyar politika eszmekörét Horvátországba bevigyük. Közöttünk nincsenek horvát képviselők, hanem a horvát nemzet egy deputácziója, melynek nincs köze a magyar nemzethez a magyar pártokhoz, a magyar politikai élethez, nem a magyar kormányhoz, nem esetről-esetre megalkuszik a magyar kormánynyal, hogy szavazatainak fejében a különleges horvát érdeknek konczessziókat vivjon ki. Igy akkor, mikor a kormány minden kényszerhelyzetét kizsákmányolhatják kényök-kedvökre, megbonthják szent István koronájának erkölcsiségét — mi közöttünk mi egyebet jelentenek, mint a miniszteri mindenhatóság svájczi gárdáját, idegen palotaőrségét, mely nyakunkra szavazza egymásután mindazt, a mi csak romlásunkat okozza.

Vajjon lehet-e türni egy oly viszonyt, ahol nekünk folytonosan engedményeket kell tenni a horvátoknak, folytonosan válságos állapotban tartjuk a horvát kérdést, mint egy nyitott sebet Magyarország testén csak azért, hogy a magyar kormány hüséges szavazatokat nyerjen javaslatainak keresztülhajtására. Nem feltétlenül szükséges-e, hogy a magyar parlamentre a direkt választások elvét valósitsuk meg Horvátországban is. Annál inkább lehet ezt a követelést fölállitanunk, mert azt tartja, hogy épen ez a változtatás legkevésbbé fenyegetné Horvátország autonomiáját. Mindenütt, a hol modern alkotmányos államszervezetet léptettek életbe, az államférfiak elengedhetetlen elvnek tartották, hogy az alkotmányos képviselet egyöntetü, direkt beválasztási alapon jöjjön létre. Nem is kell hivatkoznia, akár az amerikai egyesült államoknak, akár Svájcznak föderativ szerkezetére, hol mégis közös alapon választott képviselőtestületek léteznek, elég felemliteni az uj Németországot, ahol Bismarck, midőn az egyes királyságoknak oly jogokat hagyott fenn, melyekkel még Magyarország sem bir, a német egység megvalósitására feltétlen szükségesnek találta a direkt választáson alapuló egységes parlamentet. Söt ezen direkt választáson alapuló egységes képviseletet már Zollparlamentben hozta létre akkor, midőn az államegység eszméje még igen laza kötelékek által volt megvalósitva, vagy csak a szomszéd Ausztriában nem láttuk, hogy az előbbi választási módozatot a direkt választások helyettesitették és ez eredményt a jelenleg ott uralkodó a nemzetiség önállásának kedvező föderalisztikus iránya sem teszi kétségessé.

Végül kijelenti, hogy pártolja Helfy javaslatát. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Ezután **Irányi Dániel** emelkedett föl s a ház folytonos feszült figyelme mellett mondta el következő beszédét:

Azon, szerencsére ritkán előforduló helyzetben vagyok ma, hogy nemcsak a kormánynyal — a mi rendesen megesik — hanem saját elvtársaimmal sem értek egyet teljesen. (Halljuk!) Csekély érdekü dolgokban nem igen szoktam ilyenkor eltérő véleményemet nyilvánitani; fontos, életbe vágó ügyekben kötelességmulasztásnak tartanám a hallgatást.

Ez ellenkeznék nemcsak a képviselői, ellenkeznék a hazafi kötelesség érzetével. De miután tudom, hogy t. barátaim a szabadságnak, tehát a véleményszabadságnak is hivei, meg vagyok győződve, hogy a mit maguknak

ALICE

IRTA:
5 (Folytatás.)

HENRY RABUSSON.

ELSŐ RÉSZ.

II.

A nagy pázsit körüljárása a marquis egészsége érdekében lelkiösmeretesen elvégeztetvén, a társaság visszament a terrászra, s csakhamar asztalhoz is ültek.

Vercillac marquis és marquisné hiven a vendéglátás müvészetének nagy hagyományaihoz, a társalgást folyvást egy-egy ügyes és tovább füzésre alkalmas észrevétellel segitették előbbre, ugy hogy Pierre, bármily nagy hajlandósága volt is nyilván reá, nem engedhette át magát szomoru merengésének.

A házigazdát és háziasszonyt egyébiránt kitünően támogatta Herminie kisasszony, ki roppant sok hévvel, józansággal és kellemességgel csevegett Rivemont grófné meg, ama jó társaságbeli kaczérokhoz tartozott, kik ép oly kevéssé szemérmetlenek, mint tartózkodók, s legbecsesebb kisegitői volnának a háziasszonynak, ha jelenlétök legtöbbször a házi békének nem volna kárára.

A mi Raymondot illeti, ő főkép unokatestvérével társalgott, s minthogy nem iparkodott szellemeskedésével tüntetni, szellemes is volt.

De mikor kimentek a terraszra, a társalgás élénksége ellanyhult; az est, bár tiszta volt, meghozta azt a kimondhatatlan mélabuságot, mely a vidéki tájak sajátja, midőn az esthomályt semmi mesterséges fény meg nem zavarja, emberi hang föl nem veri.

A beszélgetés halkabb hangon folyt, inkább csak kötelességből, szórakozottan, szakadozottan.

Csakhamar bekövetkezett az éj, csillogó, tündöklő egével, s Pierre, a könyöklőn ülve, az égi testek szemlélésébe merült el. Ugyanezt tevé, egy hintaszéken eldőlve Alice is.

Sem egyik, sem másik nem foglalkozott egyébiránt azzal, hogy az égbolton olyan csillagot keressen, mely az ő sorsát vagy szerelmét jelképezné; ez a regényes és badar időtöltés ismeretlen volt előttök; hanem mindegyikök önkénytelenül engedte át magát a derült éj titokzatos varázsának, mely a mindenség ragyogásában lelkünknek annyi ábrándját vonzza az egek véghetetlensége felé.

A park mélyéből nyirkos hüvösség áradt elő, meg-megborzongatva a társaságot, mely csakhamar bevonult a termekbe.

Alice utolsónak állott föl, lassan egyenesitve föl sugár, hajlós termetét; nyilván nehezére esett ezt a helyet elhagynia.

Az első pillantás, melyet a földnek szánt, Pierrere esett — nyugodt, de nem olyan hideg, nem olyan kicsinylő tekintet, a milyet rendesen maga körül jártatott; szelid, kedveskedő csillamlás volt benne, talán a csillagok egyszerü visszfénye.

Az ifju és a leány egyszerre értek a szalon ajtajához, s Alice megállott a küszöbön, hogy Pierrerel a csillagok pompájáról beszéljen, melyet az imént összebeszélés nélkül néztek együtt; azután fölidézte néhány csillagászati leczke emlékét, melyeket a fiatal mérnöktől, ki ép akkor végezte iskoláit, ezelőtt öt-hat évvel kapott; azután meg az üveghutáról beszélt, melynek fekete tömege, vörös Argus-szemeivel az óriás platánok hosszu, széles fasora távolából sötétlett elő.

Ugy tetszett, mintha, szokása ellenére még bőbeszédüséggel is, hosszabbra akarná nyujtani a terrászon való tartózkodást.

De a szalonba ép most bocsátottak be egy uj látogatót, s Alice belépett. Pierre követte.

— Kedves Levallet, szólt a marquis, — bemutatom önnek Lefort urat, ki Bourvillet kevéssel az ön ideérkezte előtt hagyta el . . . Pierre, Levallet báró, szeretetreméltó szomszédunk.

A bemutatás után Pierre természetesen meg akarta magát hajtani, midőn ugy vette észre, hogy a báró épen nem készül ilyesmire s udvariaskodásában csupán könnyed főhajtásra hajlandó szoritkozni.

Pierre tehát szintén beérte egy féligmeddig jelzett köszöntéssel.

Levallet báró igen elegáns, de minden igazi előkelőség nélkül való ember volt, a nélkül, hogy közönséges voltának valami szembeötlő okát lehetett volna adni. Nem volt meg az a plebejusi tagbaszakadtsága, mint némely meggazdagodottnak, melyet a legmüvészibb ruhaszabás sem képes elpalástolni; társalgása sem volt hibás vagy parlagias, mint a udatlanoké és neveletleneké; még kevésbé volt benne az a nyájaskodó modor, mely nehézkessé teszi az embert, de egyuttal kedvességet árul el.

Nem, mindez valóban nem volt meg benne. Elég magas, eléggé arányos termetü, gondosan öltözött, csaknem válogatott beszédü, kellő tartásu férfi volt; egyszerüen csak bizonyos ösztönszerü emelkedettség hiányzott benne, a mely nélkül senkinek sincs megadva, bármilyen magasra helyezte is születése vagy juttatta föl vagyona, senkinek — hacsak nem nő — nincs megadva, hogy a közönséges halandók fölött állónak tünjék fel.

Pierre és a báró, miután kellően be voltak mutatva s fejbiczczentéssel köszöntötték egymást, e hideg bevezetés daczára sem vonhatták ki magokat némi rövidke társalgás kötelessége alól.

— Uram, szólt a báró nagyon is szembeötlő leereszkedéssel, — gyakran hallottam Vercillac marquistól, hogy véghetetlenül sajnálja, hogy nincs mellette üveghutái vezetésére.

Pierre erre csaknem meghajtotta magát, a mi fölmentette a felelet alól.

— Távollétét sokkal nagyobb önzetlenséggel sajnáltuk, semmint ön feltünteti, kedves báró, szólt a marquis, kezét a fiatal ember vállára téve.

— Milyen ember, mi? szólt Raymond, Alicehez áthajolva.

— Folyvást a «magas szempont» lebeg előtte! Nem tehet róla.

— S ha az ember meggondolja, hogy csak rajtad állott, Levallet báróné lehetni!

Alice megvetően mosolygott. Azután hozzátevé:

— Ni, egy jó eszmém van. Megfizettetem vele azt a csésze téát, melylyel megkinálni kénytelen leszek.

S a báróhoz fordulva, mondá:

— Báró ur, vasárnap lesz bourvillei árvaházunknak az ünnepélye. Látni fogjuk önt ott. Épen most egy éve avattuk föl . . . az ön távollétében. Családi gyász miatt távol maradt minden mulatságtól és ünnepélytől, bármilyen természetü volt is az . . .

— Nem leszek itt vasárnap, kisasszony, sietett felelni Levallet báró, — de engedje meg, hogy egy adománynyal képviseltessem magamat, melynek rendeltetését ön fogja meghatározni.

S tárczájából egy bankjegyet adott ki, melyet odaadott Alicenek.

— Köszönöm kis lányaink nevében! viszonzá Alice, szeretetreméltónak látszani akaró mosolylyal.

— Ötszáz frank! szólt Raymond, a bankjegyet unokatestvére vállán keresztül megnézve, mialatt Levallet, láthatóan megelegedve azzal, hogy a helyzetnek megfelelő választ talált, a marquisval kezdett beszélgetni. — Mi ütött hozzá? Lesujtó nagylelküségi roham? . . . Hohó, most jut eszembe, hogy talán még nem mondott le végkép tervéről, ki tudja, talán ezzel akar elcsábitani?

— Ha igy van, viszonzá Alice, akkor csöppet sem büszke ember, mert én elég visszautasitóan adtam tudomására, hogy fáradtsága kárba vész. De ha bőkezüségével akar elkápráztatni, miért nem tette ezt már előbb? A mult évben is küldhetett volna ötszáz frankot, a helyett, hogy egy meg nem ostromolható gyász sánczai mögé huzódott, a hova még a kérő levelek sem hatolhattak el hozzá.

— Oh, nem kell tőle zokon venni. Annyira gyászban volt, hogy nyilván fátyolt tett a tárczájára is.

— Annyi bizonyos, hogy nem voltam részéről ilyen adományra elkészülve.

— Pedig ez a tarifa: huszonöt arany a társaságban, öt frank otthon, és tiz centime a templomban.

Alice most a téát kezdte kinálni, melyet behoztak.

— Miféle ember ez a Levallet báró? — kérdé Pierre Raymondtól.

— Egy minden lében kanál, kinek, ugy látszik, az a végzete, hogy mindig az én tányérom körül settenkedjék. Sokáig udvarolt Clarának, mielőtt és mióta én kegyeibe jutottam; utóbb Alice után vetette magát, még pedig épen akkor, a mikor én itt az első komoly lépéseket tettem.

Valóságos háziállata minden családnak, a melyhez járok; sehova sem léphetek be ugy, hogy a lábára ne hágjak. Gondolom is, hogy nem épen rajong érettem.

Egyébiránt igen gazdag. Atyja, a ki nagy tőzsér volt s kellemesen tudta egyesiteni a politikát a pénzügyekkel, sok millióval együtt bárói koronát is hagyott rá, mely késő jutalmul szolgált sok kitünő szolgálatért és számos dicső harczért . . . természetesen pénzbeli szolgálatokért és választási harczokért.

Máskülönben pedig kiállhatatlan ember, de szomszédunk, kinek birtoka határos a Vercillac bátyáméval, s a kinek két-három tilosa benyulik az én erdőmbe — csupa olyan dolog, a mi feljogositja arra, hogy ránk erőszakolja jelenlétét, mi pedig önmegadással szenvedjük el bárgyuságait.

— Hát Rivemont grófné? kérdé tovább Pierre.

— Octavie de Moncoutant, a Viarmes báró, majd du Cancé vicomte s jelenleg az öreg Rivemont gróf özvegye, harminczöt éves az idegenek, harminczhét az ismerősök és harminczkilencz a községebeli polgármester előtt. Negyedszeri férjhezmenetelre gondol.

Szemet is vetett az öreg Grebsre, a harmincznegyvenszeres millomos zsidó bankárra, ki jóllehet nagy kort ért már el, nem látszott érzéketlennek az időszakos özvegy örökös vagy legalább kései bájai iránt. Arra számitott, hogy a gyengült elméjü vén embert rábirhatja a kitérésre, mert sokkal buzgóbb katholikus, semhogy egy zsinagógai esketéssel beérné; már pedig az égnek egy lelket, magának pedig vagy harmincz milliót megnyerni oly feladat, mely sok keresztyén nőt ejthet kisértetbe.

Szerencsétlenségre azonban Grebs inkább akart hitetlenül meghalni, sem mint a grófné hüségére számitani, s a sok millió árnyékká foszlott szét, mint valami kisértetes hiu álom.

— De gazdag a grófné? mondá Pierre?

— Gazdag. A derék Rivemont ő rá hagyott mindent, a mit csak első házasságból származott fia rovására lehetett s minthogy két elődje szintén bőkezüen gondoskodott e folyvást életben maradó házastársról, a vagyon szépen kikerekedhetett. Az ő állapota már nem is férjvadászás, hanem özvegytartási kereset. De legjobb üzlete mégis a legutolsó volt: három évi házasságért egy millió.

— És boldog három volt ez? kérdé Pierre.

— Boldog-e? viszonzá Raymond. — Természetesen . . . ő rá nézve. A mi Rivemontot illeti, soha sem volt igen bizonyos a boldogsága felől; sőt azt mondják, hogy a bizonytalanság ölte meg.

— S e mellett vallásos asszony, mint az imént mondád?

— Oh, tudod, a vallásosság az a semleges lobogó, melyet a nők azért tüznek ki, hogy dugárujokat fedezze. Egyébiránt, lásd, ezek a többférjü asszonyok . . .

— Igaz is . . . mondá Pierre.

— Igen, folytatá Raymond komolykodó hangon, — a férj-tultengés nagyon közel jár a szerető-tartáshoz. Nem is számitva, tevé hozzá, — hogy az egyik nem akadályozza a másikat, kivált a szünetek alatt. S lásd, a marquis . . .

— Nos? kérdé Pierre.

— Nos, barátom, a marquis . . . hézagpótló.

Pierre csak nem is mosolygott, mig Raymond egészen nyugodt őszinteséggel kaczagott, mint a ki elég szerencsés egy furcsa helyzettel állani szemközt.

A fiatal Givré gróf nyilván tovább akarta feszegetni nagybátyja és jövendőbeli apósa magaviseletének kifogásolható voltát, midőn Alice odajött hozzájuk, mindeniknek téát kinált.

(Folytatása következik.)

jogosan követelnek, azt nekem sem fogják rossz néven venni. (Halljuk!)

Elismerem t. ház, hogy akár a kormány eljárását tekintsük, akár a horvátok magaviseletét, nem hiányzanak okok az ingerültségre. A kormány eljárása habozó volt és bizonyos tekintetben alkotmányellenes; a horvát alsó nép magaviselete törvénytelen, erőszakos, botrányos, felháborító. Mindazonáltal azt tartom, hogy a magyar országgyülésnek, ugy erejének, mint méltósága érzetében és a szemünk előtt lebegő czélnak szempontjából is, valamint a történteket higgadtan megbirálnia, ugy a teendőket szenvedélyesség nélkül kell fontolóra venni.

Mi történt Horvátországban?

A nép alsóbb rétegei erőszakosan leszakgatták a magyar államnak magyar-horvát feliratu jelvényeit, a hatóságok pedig meglehetős engedékenyen, közönyösen viselték magukat ezen kihágásokkal szemben. S mit tett ezen merényletek irányában a magyar kormány? A helyett, hogy rögtön felhivta volna a bánt, hogy kötelességéhez hiven — ha kell karhatalommal! — a letépett s meggyalázott nemzeti czimereket helyeztesse vissza és intézkedjék a bünösöknek megfenyitése iránt, a miniszterelnök ur a pénzügyminiszterrel együtt Bécsbe sietett és ott szt. István birodalmának egy belügyéről a közös miniszterekkel folytattak tanácskozást. Helfy Ignácz t. barátom nemcsak kijelentette, hanem be is bizonyitotta, hogy ezen eljárás az 1867 : XII. t. czikkel világosan ellenkezik, ama törvényczikkel, a melyet mi megváltoztatni óhajtunk, de a melyet, a mig fennáll, minden esetre, és a mennyiben Magyarország önállóságának némi támogatására szolgál, mi is tiszteletben tartatni óhajtunk. A t. miniszterelnök ur ebbeli eljárását több okkal igyekezett igazolni. A mi nevezetesen a hadügyminiszternek belevonását illeti, ezt azzal iparkodott indokolni, hogy eshetőleg Zágrábban és Horvátország más helyein nagyobb csapatoknak összevonása válhatik szükségessé, a mi világosan a hadügyminiszter körébe tartozik. Ugy de vajjon azért szükséges volt-e közös minisztertanácsot vagy nevezzék bár: értekezletet ülni? Nem lett volna-e elég a hadügyminisztert ez iránt megkeresni, vagy ha mároda fent voltak, vele ez iránt szóba állani, a nélkül, hogy közös miniszteri tanácsot hivjanak össze? És mi dolga volt ott a közös pénzügyminiszternek? Az, — mondja a t. miniszterelnök ur — hogy ezen csapatáthelyezések ujabb költségeket tehetnek szükségesekké. De erre azt gondolom, a hadügyminiszternek egyszerü megkeresése lett volna elégséges, mint elégséges más hasonló esetekben. És végre a közös külügyminiszternek belevonását mi alapra fektethetik? Azt mondta a t. miniszterelnök ur, hogy a horvátországi zavargások a külügyekre is befolyást gyakorolhatnak. Azt gondolom, hogy azon kihágások, a melyeknek szinhelye részint Zágráb, részint más horvátországi helyek voltak, a küldiplomacziát egyáltalában nem izgatták fel és nem inditották arra, hogy ez iránt csak kérdést is intézzen a közös külügyminiszterhez.

De ha bármely kérdésben lenne a közös külügyminiszternek aggodalma az iránt, hogy a magyar kormány politikája a külügyek vitelére kártékonyan fog hatni, ugy ennek nem az a módja, hogy maga a magyar kormány szólitsa fel a külügyminisztert arra, hogy ez iránt nyilatkozzék, hanem várja be, hogy a külügyminiszter, ha szükségesnek látja, ő felsége utján tegye meg észrevételeit.

Én tehát határozottan törvény- és alkotmány-ellenesnek tartom a magyar kormánynak azon eljárását, mely szerint Magyarország belügyeibe a közös minisztereknek beavatkozást engedett.

Menjünk tovább. A bán, miután előbb arra vállalkozott, hogy a letépett magyar feliratu jelvényeket vissza fogja helyeztetni, később visszalépvén, a kormány királyi biztos kinevezésének látta szükségét. És kit szemelt ki, kit ajánlt e czélra ő felségének? Egy császári és királyi tábornokot, a ki nem magyar állampolgár. Ugy de Magyarország törvényei szerint mint Magyarországban, ugy Horvát-Szlavonországokban is állami s általán fogva közhivatalt csak magyar állampolgár viselhet; a kir. biztosság pedig, habár ideiglenes, habár kivétele, mindenesetre állami funkczio, a melynek tehát egy idegenre átruházása világosan törvénybe ütköző cselekedet. (Helyeslés. Ugy van! a szélső baloldalon.)

Azt hozta föl mentségül egyik-másik, hogy ezáltal leghamarább lehetett megértetni a horvátokkal, hogy ma már sem az udvarnak elnezésére, sem a császári és királyi katonaságnak rokonszenvére, támogatására nem számithatnak. Ámde vajjon nehezebben sikerült volna-e azon meggyőződésre juttatni őket, ha azt látják, hogy a magyar belügyminiszter, vagy a miniszterelnök által ő felségének előterjesztett s általa kinevezett magyar államférfi intézkedik a rend helyreállitásában, s hogy egy magyar királyi biztosnak köteles engedelmeskedni azon császári és királyi katonaság minden tábornokával együtt? (Ugy van! a szélső balon.)

Végre a czimerek ujra kifüggesztettek s a rend helyreállott. Most tehát az a kérdés, mi történjék ez után. E végre három határozati javaslat fekszik előttünk. Az egyiket a t. miniszterelnök ur nyujtotta be, a másikat Helfy t. barátom terjesztette elő, a harmadikat Szilágyi Dezső t. képviselőtársunk adta be, — de miután ez pozitiv javaslatot nem tartalmaz, hanem arra szoritkozik, hogy indokolja, miért nem fogadja el a kormány által benyujtott határozati javaslatot, ennek méltatásába ezuttal nem avatkozom.

A miniszterelnök ur határozati javaslatában két dolgot kíván, az első pontban azt, hogy a kormánynak Horvátországban követett eljárását a ház helyeselje, — a második pont pedig bizonyos megoldási módot foglal magában a czimer kérdésére nézve. Hogy — miután a kormány eljárását hibáztatom — vagyis a kormány eljárásának első pontját nem helyeselhetem, az magától értetik, a mi pedig a második pontot illeti, arra nézve beszédem további folyamán mondom el véleményemet.

Helfy t. barátom határozati javaslata három pontot foglal magában. Az első pontban a kormány eljárását, melyet a zavargások következtében szükségessé vált akczió körül követett, törvénytelennek nyilvánitja és roszszaltatni kivánja. Hogy e részben t. barátommal teljesen egyetértek, az az eloadottakból már következik. A második pont szerint t. képviselőtársam és barátom, miután — ugymond — a Magyarország és Horvát-Szlavonországok közt törvényesen fennálló államegység okvetlenül követeli, hogy az a közös jelvényeken is kifejezve legyen, azt kivánja, hogy a kormány Horvátország területén a közös állami épületeken a magyar korona jelvényeit a magyar és horvát felirattal függeszsze ki. Én t. ház öszintén megvallom, hogy az állami egység kifejezésére nem tartom okvetlenül szükségesnek a feliratokat. Kifejezi, jelenti az államegységet a czimer magában, a négy folyó, a 3 halom a kereszttel, szt. István koronája által födve. S éppen azért, s tekintve egyrészt a Dráván tul uralkodó ingerült hangulatot, tekintve másrészt a kibékülés, az egyetértés fontosságát, nem tartanám tanácsosnak a magyar feliratok erőszakolását.

Nem állitom t. ház, hogy a magyar feliratok a kiegyezési törvénybe ütköznének. De miután ugyanazon törvényben a feliratokról említés nincs, miután másfelül a kiegyezési törvény gondolom 57. §-a értelmében Horvát-Szlavonország egyes területén a közös állami közegek hivatalos nyelve a horvát és miután végre 1868 óta egészen a legujabb időkig követett gyakorlat magyar feliratokat nem ismert, nem tehetek róla, de a horvát felfogást nem tartom egészen törvényellenesnek. Éppen azért azt látjuk, hogy ugy szólván az egész horvát nemzet és annak képviselői a magyar feliratok eltávolitását kivánják. Ily körülmények közt azt követelni, hogy a kormány mindamellett magyar és horvát feliratu czimereket függeszszen ki országszerte mindenütt, alig lenne megegyeztethető az eszélyességgel. Mert meg vagyok győződve, fájdalom, meg vagyok győződve, hogy ezt csak erőhatalommal lehetne kivivni s csak erőhatalommal fenntartani, a mi Horvátországban az alkotmányos állapot helyreállását sok időre lelehetetlenné tenné, mert tudjuk, hogy ily viszonyok közt a horvátországi képviselők nem lennének hajlandók elfoglalni helyüket sem itt, sem a zágrábi országgyülésen.

Érdemes-e vajjon, azt kérdem, minden elfogulatlan hazafitól, érdemes-e vajjon azért, hogy Horvátországban a közös álamépületeken magyar feliratok is legyenek ily több mint valószinü eshetoségnek tenni ki ugy Magyar- mint Horvátországot? Érdemes-e ilyen ok miatt, a fájdalom, letezö ingerültséget még fokozni? Érdemes-e különösen akkor, midőn nem tudhatja, nem láthatja előre senki, nem szakad-e ránk ma-holnap az a nagy válság, melyben nem feliratokért, hanem alkotmányunk, nemzetiségünk, állami életünkért fogunk élethalál harczot vivni, melyben a haza minden fiának közreműködése becses leend, soknak távolmaradása, ellenséges indulata ellenben vesztünket okozná. Gondoljuk vissza 1848-ra —1849-re.

Azt állitják némelyek, hogy ezen ellenséges indulattal ugy is amugy is számot kell vetni. — Nem gondolom t. ház, hogy ezen sötét sejtelemnek mindenesetre valósulnia kelljen; de ha vannak, a kik ezen aggodalomtól gyötörtetnek, azt hiszem, hogy épen azoknak kellene rajta lenniök, hogy elháríttassék minden, a mi a horvátoknak panaszra alapos okot nyujthat és kerültessék minden, a mi a létező izgatottságot még növelni képes. Ez által nem gyöngeséget árulunk el, hanem igazságszeretetet tanusitunk. Az igazságszeretet pedig az erősnek tulajdona és ha lehet kudarczról szó, az nem Magyarországot, nem az országgyülést érné, hanem azokat, kik a magyar országgyülés hire-tudta nélkül saját felelősségükre cselekedtek. (Igaz!) — De ha várakozásunk ellenére azt tapasztalnók, hogy a horvátok elismerés helyett gyülölettel fizetnek, hogy a számunkra biztositott jogokat fegyverül használják ellenünk, vajjon azért, hogy most igazságosak voltunk nem lehetünk-e azután szigoruak? s vajjon nem annál jogosabb lesz-e a szigor, minél önkénytesebb és teljesebb volt a jó indulat. (Igaz! Ugy van! jobb felöl.) Jól tudom, hogy lesznek ezután is, a kik nem fogják beérni az 1868-iki egyezményben biztositott jogokkal; a kik azon alaptörvénynek ketté szakitását óhajtják, de én azt hiszem, hogy a horvát nemzet többsége, az értelmiség és a birtokos osztálynak szine java többre fogja becsülni az 1868-iki törvényben biztositott becses jogokat, sem hogy oly aspirácziókat, oly törekvéseket támogasson, a melyek, ha sikerülnének is — reménylem nem fognak sikerülni — Horvátország alkotmányára és nemzeti fejlődésére végzetesekké válhatnának.

Az imént mondottak után itélve szükséges t. ház kijelentenem, hogy nem osztozom t. barátomnak azon nézetében, miszerint — mint azt inditványának harmadik pontjában kifejti, — az 1868-iki egyezmény revizio alá vétessék. — Ellenkezőleg én ezen törvénynek sértetlen fentartását kivánnám, mind a két részről. Jól tudom, hogy vannak ezen alaptörvény ellen kifogásaink, mindamellett nem mintha azt jónak és kifogástalannak tartanám, óhajtom annak fentartását, jól tudván, hogy a revizió azon czélt, a melyet t. barátom maga elé tüzött, nem előmozditani, hanem hátravetni fogná, a mennyiben a horvátok, ha a revizióba beleegyeznének, azt nem arra használnák, hogy a maguk engedékenységét tanusitsák, hanem ellenkezőleg a Magyar- és Horvátország közt törvényesen létező kapcsolatnak tágitására. Ugy hogy a tárgyalások a helyett, hogy a békét, egyetértést mozditanák elő, csak ujabb idegenkedést szülnének, és az ürt, a mely köztünk létezik, még jobban tágitanák. Már pedig én, ugy Magyarország békés fejlődhetése, mint ha veszély fenyegetné a hazát, az együtt müködés és összetartás az együtt müködhetés, az összetartás végett az idegenséget jókor megszüntetni a létező üzt, minél előbb betöltetni óhajtom.

Ez óhajtól indittatva, kijelentem, hogy a mi a czimereket illeti, én az 1868 óta fennállott gyakorlatot óhajtom fentartani. A mennyiben azonban a t. kormány saját felelősségére kijelentené, hogy az általa inditványozott mód Horvátországban a rend helyreállitására alkalmasabb és biztositana, hogy ott ez uton a királyi biztosság minél előbb megszüntethető, és az alkotmányos állapot mielőbb visszaszállitható lesz, kész leszek a kormány inditványát pártolni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Egyszersmind azonban nem habozom arra figyelmeztetni a kormányt, hogy ha azt akarjuk, hogy Horvátországban a béke, a rend teljesen helyreálljon és a mostani elégületlenség barátságosabb indulattá változzék, a czimerkérdés elintézése után mind azon sérelmeket, melyeket a horvátok hangoztatnak, meg kell vizsgálni és a mennyiben alaposaknak, a fennálló törvények által indokolhatónak találhatnának, orvosolni szükséges.

Egyuttal pedig elvárom ugy a magyar kormány, mint a kinevezendő bántól, hogy sietni fognak alkotmányos uton a népnek terheit apasztani, panaszait a közigazgatás javitása, és a nép jólétét előmozditása által megszüntetni. És rajta lesznek ők — és rajta lesznek Dráván tuli képviselő társaink is, hogy azon ellenséges érzület, a mely ma oda át létezik, minél előbb barátságos indulattá változzék át. (Élénk tetszés és helyeslés a középen.)

Ez elveket vallotta a 48-as párt már 1869-ben; ezeket igtatta be 1872-ben programmjába az országosan összehivott pártgyülés, ez elveket vallom és követem én ma is.

Meglehet, hogy ma már nem népszerü a mit mondok és inditványozok, de őszinte meggyőződésemnek kifolyása. Meglehet, hogy nem népszerü azon javaslat, a melyet tettem, de én valamint eddig sohasem kerestem népszerüséget meggyőződésemnek árán, ugy ezt azután sem akarom ez áron megtartani. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Jól tudom ugyszólván gyermekkoromban tanultam az iskolában, hogy a tarpeji szikla közel van a kapitoliumhoz, de inkább én merüljek el az örvényben, sem hogy önző számitásból gyáván, némán nézzem, miként közeledik feléje nemzetem.

Ám dobjanak reám követ az elfogultak — nem t. barátaimat értem ez oldalon — az én lelkiismeretem azt sugja, hogy kötelességemet teljesitem (Élénk helyeslés a középen), s valamint a legdörgőbb tapsvihar nem képes elhallgattatni a lelkiismeret roszaló, ugy az egész világnak zugása nem képes elnémitani annak helyeslő szavát. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Nincs egyéb mondani valóm. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

A helyeslő zaj lecsendesülése után **Mocsáry Lajos** a következő beszédet mondotta el:

A czimer felirat kérdésével, illetőleg az előttünk fekvő miniszteri határozat-javaslattal hosszasabban foglalkozni nem fogok, az abban foglalt ellenmondásokat az elmeélnek olyan — mondhatom fényüzésével — deritették már fel előttem szóló t. tagtársaim, hogy én a körül szót szaporitani valóságosan feleslegesnek tartom. Egyetlen megjegyzést kivánok azonban tenni arra, a mivel az igen t. miniszterelnök ur, nevezetesen pedig a pénzügyminiszter ur az általa kivánt felhatalmazást indokolta.

Azt fejtegette a t. pénzügyminiszter ur, hogy azért szükséges eltávolitani a magyar feliratokat, hogy ez által kedvező hangulatot keltsünk Horvátországban a czélból, hogy a függőben levő nagyfontosságu ügyek kedvezően intéztessenek el. Azonban ezzel kapcsolatban az igen t. miniszter ur kijelentette, hogy revizió alatt az 1868. XXX. t.-czikknek revizióját nem érti.

Már most kérdem, miként lehet-e másuton elintézni azon függőben levő ügyeket? Hiszen a miket a miniszter ur mint visszaéléseket az adókezelés, nevezetesen a községi adóügyek kezelése körül előhozott, azokat másként, mint revizió utján, nézetem szerint, elintézni nem lehet. Mert hiszen azok egyenesen azon hatáskörbe tartoznak, melyet a kiegyezés a horvát autonómia részére tartott fenn. E czélból tehát szükséges a revizió.

De, ha nem szükséges revizió, ha nem ezen az uton, hanem más uton akarja miniszterelnök ur ezen nagyfontosságü ügyeket elintézni, kérdem, vajjon helyes, czélszerü eljárás-e a kormány részéről kiadni kezéből ezen felirati ügyet, melyet igen hatalmas eszközül, fegyverül használhatott volna azon időben, midön majd egyezkedést indit meg ama nagyfontosságu ügyekre nézve?

Általában a mi a reviziót illeti, kijelentem, t. ház, hogy én nem hiszem, hogy azon zsák-utczából, melybe a kormánynak meggondolatlan eljárása a feliratokra nézve az országot vezette, ki lehessen jutni tisztességesen másként, mint revizio utján. Vizsgáltassék meg annak rendje szerint, vajjon megegyezett-e az eddigi törvénynyel a magyar feliratok alkalmazása vagy sem, mint kiván meg e tekintetben a magyar állam tekintélye? Vizsgáltassék meg ez a kellő faktorok által, ezt tartom egyedül helyes utnak, törvényes, tisztességes eljárásnak. Hanem méltóztassék megengedni, az, a mit a kormány szándékba vett, a mi itt e javaslatban proponáltatik, a minek következése az lesz, hogy alig fog itt a határozat meghozatni, mihelyt a telegramm Zágrábba megérkezik, azonnal meg lesz azon csőcseléknek az a mulatsága, hogy azok a czimerek onnan rögtön eltávolittatnak: ezt az eljárást én határozott kudarcznak és annak elismerésének tartom, a mi ellen oly nagyon szabadkozott ugy nagyváradi beszédében, mint itt a képviselőházban a miniszterelnök ur, hogy igen is lehet utczai demonstrácziók által és pedig igen kedvezően megoldani fontos politikai kérdéseket. (Igaz! Ugy van! szél ö bal felöl.)

Egyébiránt — és bocsánatot kérek a t. miniszter uraktól — én azt hiszem, hogy azon ellentmondások felderitésébe, melyek javaslatukban és nyilatkozataikban foglaltatnak, mélyebben belemenni nem érdemes, mert — s itt ismét bocsánatot kérek — én azon nyilatkozatokat őszintéknek tartani képes nem vagyok. A valódi oka, hogy ezen határozati javaslat akként elönkbe terjesztetett, egyedül abban rejlik, mert, a mint tudjuk, a miniszterelnök ur kötelezettséget vállalt magára Bécsben arra nézve, hogy azon föliratoknak levételét itt a képviselőházban keresztül viszi. De én épen azért nem vagyok hajlandó megszavazni ezen határozati javaslatot, mert ezen eljárást a nemzet képviseletével szemben helyesnek el nem ismerhetem. Én nem akarom leszámitolni azt a váltót, melyet ott, a miniszterelnök ur az országgyülés tudta s beleegyezése nélkül reá kiállitott, mely váltót Ramberg br. is a maga proklamácziójával aláirt, mint forgató. Meglehet, hogy a miniszterelnök urra hizelgő, még sem tartom helyes dolognak olyan szinbe állitani a képviselőházat Bécsben, mint a melylyel a miniszterelnök ur tetszése szerint rendelkezik. És ugy látszik, hogy Bécsben biztosra vették, a mit a miniszterelnök ur ott igért, mert annak fejében meg is tették az intézkedéseket a rendnek helyreállitására. Én gratulálok azon többségnek, a melyet Bécsben oly jól ismernek, szerencsét fogok nekik kivánni, ha sikerül keresztülvinni, hogy ezen képviselőház föltétlenül registrálja azon megállapodásokat, a melyek Bécsben a közös miniszteri tanácskozásokban létrejöttek, oly tényezők hozzájárulásával, melyeknek Magyarország bárminemü ügyeibe való beleszólását egyenesen tiltja az 1867 : XII. törvényczikk 27. §-a. És ennél egyebet a czimerkérdésre vonatkozólag mondani nem akarok, nem különösen azért, mert én a helyzetnek sulypontját nem ebben az aránylag kis kérdésben, hanem más körülményekben látom, a melyekre nézve, hogy tisztába jöjjön a nemzet, mulhatlanul szükséges a revizio; honnan van az a rossz viszony, mely Magyarország és Horvátország között fönáll. Érdekes volna bővebb taglalatába bocsátkozni a tárgynak; de látva a tisztelt ház hangulatát, a mely bizonyitja, hogy e kérdéssel hosszasabban foglalkozni nem szándékozik, én ennek bővebb taglalásától elállok, hanem azon különben ingrediencziák közt, melyek kétségkivül okozzák azon rossz viszonyt, azon rossz hangulatot, mely köztünk és Horvátország közt fenáll, van egy, a mely veres fonálként huzódik végig ezen viszályoknak egész már fájdalom, hosszu történetén. Erre reá mutatni mulhatlanul szükségesnek tartom. (Halljuk!) És én ezen tényezőt ama hagyományos osztrák politikában látom, mely azt tartja, hogy szükséges egyik nemzetiséget sakkban tartani a másikkal; azon hagyományos politikában, mely különösen azt hiszi és azt már régóta bizonyitja, hogy Magyarország szabadsági törekvései ellen, szüksége van neki Horvátországnak annyiszor emlegetett és oly fennen hangoztatott fekete-sárga loyalitására. És e politika mérgezte meg a mi viszonyainkat, ez az oka, hogy a horvátok fölbátoritva érzik magukat arra a — mondhatni hallatlan vakmerőségre, azon kifogyhatlan követelésre, melyet részükről már évtizedek óta tapasztalunk.

Nem akarok t. ház régi sebeket felszakgatni, de lehetetlen mégis, ha erről a tárgyról szólok, meg nem emlékezni arról, hogy már a negyvenes években az Illyrismus egyenesen Bécsnek a szolgálatában állott. Nem lehet megfeledkezni azokról, a mik 1848/9-ben történtek; azonban részletezésükbe bocsátkozni, azt a bizonyos fátyolt széttépni, én nem szándékozom. Csak az a sajnos, t. képviselőház, hogy a 48 ban szövődött gyengéd viszony Bécs és a horvátok között fennáll mind a mai napig; világos tanuságait látjuk ennek a kiegyezés óta, látjuk most, legközelebb, az épen lefolyt eseményeknél.

Még a kiegyezési aerában történt, t. ház, hogy Zágrábban egy nagyhirü, nagybefolyásu főherczeg oda lovagolt egyszer a Jellasich-térre, (Halljuk!) oda állott az ottani Henzi-szobor elé, s kalapját leemelve, üdvözölte az érczbe öntött hőst, a ki kardjával Magyarország felé mutat, a mely gestus — közbevetőleg legyen mondva — nem épen szerencsés, mivel történetesen ugyanazon kardnak irányában fekszik Pákozd és Sukuro is; de mindenesetre jellemző. Ezen főherczegi tüntetést lehetne talán egyszerü érzelgésnek tekinteni, hanem a dolognak sulyos következései is lettek. Az akkori bán, erélyes, értelmes férfiu, a magyar állameszmének erős támasza, szükségesnek tartotta, hogy mégis tegyen ezen dolog ellen némi szerény észrevételeket. Ámde ezen észrevételeket igen rosz néven vették bizonyos helyen, a minek következése az lett, hogy a bán kegyvesztett emberré vált, hivatalától elmozdittatott, s vele együtt mentek mindazon férfiak, kik hü pártolói voltak a magyar állameszmének. És akkor a horvát közügyek átengedtettek és Magyarország állami érdekei kiszolgáltattak oly egyéneknek, a kik most, a mint látjuk, Zágrábban a czimerverő csőcseléknek pártjára állottak. S történt ez oly férfiunak miniszterelnököskődése alatt, aki bizonyosan tudta, mi lesz ennek következése, de nem mert ellentállani, mert az olyan kivánságoknak, melyek Bécsből hozzá intéztettek, ép oly kevéssé mer ellentállani, amint nem tudnak bizonyos más kormányférfiak sem ellentállni annak, amit Bécsben tölük követelnek.

A horvátok és Bécs közötti ily viszonynak bizonyságát látjuk a határőrvidék bekeblezése alkalmával is, a mint már erre a válaszfelirati vita alkalmával és a bekeblezés tárgyalása alkalmával is nézeteimet elmondani bátor voltam.

Tudvalévő dolog ugyanis, hogy a határőrvidék bekeblezése nem annak rendes utján, hanem csász. parancs utján a közös hadügyminiszter aláirásával történt és tudvalévő dolog, hogy az ausztriai császár rendelkezést tartott fen magának a magyar államjoszágokra, t. i. az erdőkre, s abból különböző alapitványokat tett, melyeknek kezelésére való befolyást is magának személyesen fentartotta. Ennek más indoka nem lehetett, mint annak kimutatása, hogy a horvátok a határőrvidékkel egyetemben folytonosan különös gondoskodásnak tárgyai és hogy azoknak a jó hangulatát tovább is fentartani és biztositani sokkal fontosabb érdek, mint megtartani korrekte azt, a mit Magyarország integritása és maga a pragmatika szankczió követel, a mely világosan kimondja, hogy Horvátország Magyarországnak kiegészitő része, hogy ide tartozik, tehát itt másnak, mint a magyar királynak és a magyar törvényhozásnak intézkedési joga nincs. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Hasonló eset fordult azonban elő a lefolyt nyár elején. Tudvalévő dolog ugyan is az, hogy ő felsége az ausztriai császár meglátogatta némely örökös tartományait és ez alkalommal fényes országos küldöttség ment Horvátországból a bán vezetése alatt, a bibornok-érsek, a patriarcha és minden rendü fontos személyek hozzájárulásával Laibachba. Mit kerestek a horvátok Laibachban? Mi közük volt nekik ehhez a tisztán ausztriai ünnepélyhez? (Ugy van! a szélső baloldalon.) Hiszen ha oly nagyon ellenállhatatlan náluk a dualizmus érzelme, hogy ha a szomszédban érzik Ausztriának fejedelmét, sietni kell nekik üdvözlésére, miért nem mentek Pécsre, midőn ott egészen közelükben volt a fejedelem? A szomszéd állam fejedelmét üdvözölni mindenesetre nemzetközi aktus, ilyenre Horvátországnak külön Magyarország nélkül nincs joga. Az, hogy mégis elmentek, nem volt egyéb, mint ismét kötekedés, tüntetés a magyarokhoz való tartozás ellen, tüntetés a mellett, hogy szeretnének a birodalomnak ugynevezett másik feléhez csatlakozni, sorakozni az osztrák tartományokhoz.

És daczára annak, hogy ez világos volt, nem volt tanácsadója a koronának, a ki figyelmeztette volna előre, hogy üzenjék meg a horvát uraknak, hogy szivesebben fogják látni, ha otthon maradnak. E helyett azonban történt az, hogy ő felségének az ausztriai császárnak válaszában, melyet a küldöttségnek adott — a mely válaszok, mint tudjuk, a kormányférfiak befolyásával szoktak megállapittatni — hangsulyozva volt, hogy ő felségének különös örömére szolgál az ö hü horvátjait láthatni és különös köszönetet mondott nekik.

De még világosabban látszik a horvátok irányában követett hagyományos politika abban, a mi most legközelebb közvetlenül a zavargások után történt. Ezeknek a zágrábi mozgalmaknak ugyanis nézetem szerint nem az képezi legfontosabb tárgyát, hogy a csőcselék neki ment ezen épületeknek és onnan a feliratos czimereket leszakgatta, hanem azoknak valódi jelentőségét az adja meg, hogy az ottani hatóságok és az ottani befolyásos politikai irányadó egyének nemhogy ellene szegültek volna ezen mozgalomnak, hanem egyenesen hozzácsatlakoztak, mellette nyilatkoztak. Ez adja meg ezen mozgalomnak egész fontosságát, ez nyomja arra egyenesen a zendülésnek, a lázadásnak jellegét. Hogy a miniszterelnök Bécsbe ment, hogy kieszközölje a rend helyreállitását, ezt neki rossz néven egyáltalán nem vettem, mert miután az ottani helybeli hatóságok elmulasztották kötelességöket megtenni, neki egyéb teendője nem volt, mert hisz a mint tudjuk egy magyarországi rendőrfőnöknek, vagy egy alispánnak van hatalma, hogy a rend fentartására egy század vagy egy zászlóalj katonaságot mozgósitson, de a magyar kormánynak nem áll rendelkezésére katonai erö, melylyel egy esetleg kitörö zendülést vagy lázadást elnyomjon.

Bécsben aztán mi történt? Vajjon követelte-e a miniszterelnök, hogy a horvát bán, a ki kötelességét teljesiteni elmulasztotta, hogy azon hatóságok, melyek megtagadták a segédkezést a rend fentartására, azonnal felfüggesztessenek, hogy azon tartománygyülés, melynek tagjai nyiltan a zendülök pártjára állottak, azonnal feloszlattassék. Tett-e erre vonatkozólag lépéseket, nem tudjuk. Megtette, a mi természetes kötelessége volt, követelte, hogy a czimerek ujra felhelyezésénél a magyar államnak megsértett tekintélye és a rend helyre állittassék. Tehát megtették-e ezt minden mulasztás, minden halogatás nélkül. Egyátalában nem. Feltételekhez szabták azt, hogy a magyar állam tekintélye helyreállittassék és a keletkező anarchia megfékeztessék. Beszéltek arról, hogy nem lehet ingerelni a horvátokat, hogy várni kell addig, mig a horvát kedélyek lecsillapodnak, kimélni kell a szegény horvátokat, mert hiszen ök idegesek. Még is fel volt hozva, hogy nem lehet azonnal eljárni a czimerek kifüggesztésével, mert nem lehet a kedélyeket megrontani; épen ö felségének a császárnak születésnapján beszéltek arról, hogy a horvát ügy olyan ügy, mely külföldi komplikácziókat idézhet elő, beszéltek mindenféle ürügyeket, hogy sok pénzbe kerül, nagy katonai mozgósitást idézhetne elö stb. Végre elhatározták aztán a közös miniszteri értekezleten, hogy a bán, kinek kötelessége lett volna eljárni, különös megbizatást nyerjen arra, hogy ott rendet csináljon. A bán ezen különös megbizatását sem teljesitette, hanem visszaüzente, hogy ö bizony nem fogja feltenni a czimereket. Erre elhatározták, hogy királyi biztost neveznek ki, ki katonai erövel is fogja a szükséges rendet helyreállitani, de feltétel mellett, ugy t. i. hogy a miniszterelnök előre kötelezi magát, kivinni a magyar országgyülésen azt, hogy a zágrábi csőcselék akarata pontosan teljesittessék. És nem ez volt az egyedüli feltétel. További feltétel az volt, hogy a kir. biztos, ki a rendet meg fogja csinálni, az osztr. hadsereg egy tagja legyen, a ki azután maga fogja kezelni ezen ügyet és igy mellesleg érvényesiteni fogja azon már gyakrabban nyilvánuló törekvést, hogy Horvátország mintegy a birodalom provincziájának tekintessék, melyben a közös miniszterek is intézkednek, mint a hogy ez a határőrvidék bekebelezésénél is történt.

Elment végre a kir. biztos és mit csinált Zágrábban Ramberg báró? Legelőször is biztositotta a népet, hogy csak viselje magát csendesen, azonnal teljesülni fog kivánsága. Hallottuk azután, hogy fogadott egy küldöttséget, a zágrábi horvát nemzeti szinház ügyében, melynek történetesen tagja volt a horvát ultra képviselő Folnegovics, a mi ellen sem nekem, sem másnak nincs kifogása, legyen szabad azonban konstatálni, hogy különösen azután, a mi tapasztalataink nekünk a magunk körében annak, ennél szerényebb katonai exekucziót nem látott az ország.

Mit mutat mindez, t. ház? Mutatja azt, hogy Bécsben még most is meg van a leghatározottabb részrehajlás a horvátok ügyében, hogy Bécsben ma is előbbre való fontos tekintet a horvátok jó indulatának fentartása, mint a magyar állam tekintélyének, söt magának a közcsendnek és rendnek gyors és erélyes helyreállitása.

A tapasztalatokból nézetem szerint két dolog okvetlenül következik. Az egyik az, hogy Magyarországnak mulhatlan szüksége van saját hadseregre, mert az már mégis türhetetlen dolog, hogy a mint az imént rámutatni bátor voltam, a magyar kormánynak ne álljon rendelkezésére semmi haderő, melylyel a lázadást megfékezhesse. Azt mondják, igen is áll, mert a hadsereg közös, tehát a mienk is. Állott rendelkezésére a lefolyt események alatt is, de miként? A magyar kormányelnöknek előbb Bécsbe kell menni és ott a karhatalom tanácsban ül a magyar kormány elnökével, és hogy annál tarkább legyen a kompánia, a tanácsba meghivatik és ott ül maga a lázadó, ez esetben a horvátországi bán, kinek kötelességmulasztása tette szükségessé a katonai exekuciót, s az ily körülmények közt azután bekövetkezik az, hogy ha tetszik a karhatalomnak, csinál rendet, ha nem tetszik, nem. Most a szituaczió valósággal az, hogy nem a magyar kormány csinált rendet Horvátországban, hanem Ausztria, azaz a közös birodalom vett bennünket a maga közegei által oltalma alá, annak szivessége és lereszkedése folytán lett a magyar állam tekintélye s a rend Horvátországban helyreállitva. Én azt hiszem t. ház, soha még ily kézzel foghatólag nem bizonyittatott be annak igazsága, a mit mi itt oly számtalanszor hangoztattunk, hogy saját hadsereg nélkül önálló államot képzelni sem lehet, mert e nélkül nem rendelkezik azzal, a mi saját nemzeti létének fentartására elkerülhetetlen, a mi nélkül egy tartományt lehet igazgatni, de államot kormányozni nem lehet. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A másik, a mire vonatkozólag meggyőződést merithetünk a lefolyt eseményekből, az, hogy mi soha sem fogunk békében élni Horvátországgal, mig Bécsben e politikának utolsó maradványai is el nem mulnak, értem azon részrehajlást és kedvezést, a melyben hagyományosan részesitik most is Horvátországot és részeltetik annál inkább, minél tüntetőbben tudják fitogtatni fekete-sárga loyalitásukat. És ezt teszik a legextremebb pártok és elemek, mindaddig, mig lesz, a ki őket erre bátoritja, addig Magyarország irányában követelő, valósággal megfoghatatlanul vakmerő állásba helyezkednek, valódi szláv ravaszsággal oknázzák ki a maguk javára ezt a kedvezményt, és a magyar kormányok tejei, mint a hogy már voltam bátor rámutatni más esetekben, nem mernek megtagadni semmit, nem igyekeznek erős állást foglalni követelésükkel szemben; mert tudják azt, hogy azok a követelő emberek Bécsben biztos támaszt találnak.

Azonban mi már halálig meguntuk ezt az állapotot. Hogy ezen segitve legyen, ezért követeljük azt, hogy a magyar kormány ezen viszonyokkal szemben sarkára álljon, magyarázza meg illető helyen, hogy mulhatatlanul szükséges az, hogy legyen már egyszer végre valahára vége a horvátokkal való érzelgésnek, magyarázza meg azt a képtelenséget, mely szerint még mindig azt hiszik, hogy szükség van arra, hogy Magyarországot féken tartsák Horvátországgal. Meglehet, hogy ezt a politikát rossz lelkiismeretük sugallja, mert azt hiszik, hogy ez a nemzet soha sem fog megbocsátani az ellene elkövetett bünökért; rá kell mutatni arra, hogy ez a nemzet számtalanszor megbocsátott és kész megbocsátani mindig, mihelyt egy kis jó bánásmódban részesül.

Ezt cselekedni volna kötelessége a magyar kormánynak és nem oly eljárást követni, mint volt azé, a ki kiszolgáltatta Horvátországot és a magyar állameszmet ellenségeinknek. Horvátországban pedig ily eljárást követ most a magyar kormány elnöke, a ki nem tudja tárczáját akkor, mikor töle követelnek, mikor neki feltételeket szabnak, odadobni, hogy a magyar állam tekintélye megóvassék, hogy az anarchia megfékeztessék, és a ki most ide jön hozzánk és azon bizonyos urak után Bécsben, elmondja itt azokat a frázisokat, a miket neki mondtak, a ki beszél a horvátok kedélyének lecsillapitásáról, mint mindenekfeletti szükséges teendőről.

Én azt a szégyenteljes kapitulálást, a mely a miniszteri határozati javaslatban foglaltatik, aláirni hajlandó nem vagyok s ezért a hat. javaslatot nem fogadom el. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

E nagy tetszéssel fogadott beszéd után **Németh Albert** emelt szót s a többi közt ezeket mondá:

A lázadásnak leküzdése az első pillanatban, a legkönnyebb eszközökkel megtörténhetett volna, ha az illető hatóság kötelességét tudja; és ha nem teljesiti, e kötelessége teljesitésére erélyesen és gyorsan utasittatik, de ez nem történt. A királyi biztosra térve át, utal annak proklamácziójára, vagyis a proklamáczió hangjára. Szóló a proklamáczió tartalmát, az abban foglalt kijelentést illőnek tartja egy miniszterelnök szájába, mikor az a parlament előtt megszámol azokról, a miket tett, vagy legalább tenni megkisértett, de hogy maga azon tényező, ki a megzavart rend helyreállitására, egy kitört forradalmi mozgalom fegyveres elfojtására van kiküldve, hogy az ily módon irjon és beszéljen, vagy nyilatkozzék — az előtte nem kir. biztosi stylus. A kir. biztos inti és kéri a közönséget, hogy igyekezzék öt az általa elvállalt feladat teljesitésében támogatni. Miért? mert ugymond annál hamarabb és annál könnyebben lesz a közös czimerek feliratának kérdése, melynek a közös horvát-magyar kormány jelenleg utat akar egyengetni, békéltető, kielégitő módon megoldható.

Ennél nem lehet nagyobb argumentumot felhozni arra, hogy a kir. biztos vagy oly utasitásokkal bir, vagy nem tud kibontakozni a 48-as évek tradiczióinak nyomása alól, midön a Horvátországban nyilt lázadásban levő horvátokat Bécsben a napi parancsokban, Armeekiáltványokban és hivatalos hiriapokban fegyvertársaknak, Waffenbrudereknek nevezték. Vagy legalább azon gondolatra, mely inkább valószinü, kell jutnia, hogy a miniszterelnök akkor, midön az osztrák közös hadseregbeli tábornoknak kinevezését elnyerte, csakis ezen feltételek mellett és oly modalitással kapta meg kérésének teljesitését, (Ugy van! szélsö balfelöl) hogy tulajdonképen nem a szigorra és nem a fegyveres hatalom képviseletében megy oda, hanem mintegy intermediator Magyarország miniszterelnöke és a horvát csőcselék közt. (Derültség a szélső baloldalon.) Ez egyszersmind magában foglalja az indokokat is, a melyeknél fogva a miniszterelnök által benyujtott határozati javaslatot elitéli. (Helyeslés a szélsö baloldalon.) Azt mondja a miniszterelnök határozati javaslatát támogató beszédében, hogy amit ö, illetöleg a kormány tett, arra nézve mindjárt ezen kellemetlen dolgok kezdetén megállapodásra jutott. Kérdi a miniszterelnököt, miben jutott megállapodásra? Abban, hogy a bánt megbizza a lázadás elnyomásával, illetöleg öt azon kötelessége teljesitésére utasitsa, a melyre utasitás nem is szükséges, mert az hivatalszerü kötelesség. A kötelességmulasztásnak megtorlása pedig egyik legfényesebb attributuma a miniszterelnöknek. (Ugy van! szélsö balfelöl.) Avagy arra nézve jutott megállapodásra, hogy ha a bán nem akarja kötelességét teljesiteni, királyi biztost küld? Hát jól van. Nincsenek a miniszterelnök urnak rendelkezésére oly egyéniségek, a kik tapintatos, tapasztalt és polgári állásu emberek, a kik nagyon jól tudják, hol kell szigorral fellépni, hol kell csillapitólag hatni? Mindenesetre azonban a legmomentuosusabb lett volna az, ha a katonai hadparancsnokságokkal rendelkezik a polgári hatalom, a mely egy rendezett statusban egyedül van hivatva még akkor is, ha a törvények ingadozó állapotba jutnak, a rendnek fegyveres kézzel való helyreállitására. (Ugy van! a szélsö balfelöl.)

Szóló ezután azt fejtegeti, hogy a miniszterelnök tényleg alkudozásokat folytatott a házon kivül a horvátokkal, s hogy ezek lépésről-lépésre sikereket értek el. Áttérve a pénzügyminiszter leleplezéseire, igy folytatja beszédét: Nem vagyok oly szerencsés, mint Orbán t. barátom, hogy én e tekintetben a t. pénzügyminiszter urnak köszönetet szavazzak. Nem tehetem, söt inkább indittatva érzem magamat a t. pénzügyminiszter urat részemről igenis inprobálni és reprobálni azért, a miért kijelenti, hogy 542 politikai községben 128 hivatalos defraudatio és visszaélés történt 1880 óta és ugymond ebből 7 specificus esetet kiderittettek a rendes közigazgatási közegek, 121 defraudationalis esetet pedig pénzügyi közegek derittettek ki. Ha tehát azon pénzügyi közegek 1880-ban már e visszaéléseket kiderittették, azokat nem lehetett agyonhallgatni, hanem azoknak itt a minisztériumban tudomásra kellett hozatni. Ha tehát t. ház oly közegei vannak a pénzügyminiszternek, kik a minisztert ilyen történt visszaélésekről idejekorán nem értesitenék, azok bizonyára nagyon bünös emberek, mint hivatalnokok. A t. miniszter urat pedig éri a vád azon sulya, a mely modo allevianti ér mindenesetre egy fönököt, egy minisztert, ki nem tudhat ugyan mindent, a mi történik széles e hazában és nagy hatáskörében, hanem megkivánhatja és ugy rendezheti el hivatalát, hogy a legalsóbb közegektől kezdve a legfőbb emberig minden visszaélésről értesitve legyen.

Be fogom fejezni előadásomat; csak még egyet kivánok megjegyezni. Óhajtom, hogy a czimerkérdés Horvátországban legyen legnagyobb baja Magyarországnak a megoldandók között; óhajtom t. ház, de félek, hogy az még csak ugy csalétekül fog szolgálni és hogy ők valamint eddig kielégithetők nem voltak, ezentul is mind tovább terjeszkedjenek vágyaikban. És valóban ezen az uton jár a kormány, mert a jelenleg itt müködő királyi biztos első feladatának tartotta 4200 frtot utalványozni a nép nyomorának enyhitésére és igy ő a dologtalanokat foglalkoztatta s az éhezőknek táplálásáról gondoskodott. Emberek vagyunk, t. ház. A ki az inségben sinlődő embernek kenyeréről és munkája melletti tisztességes kenyeréről gondoskodik, az illetöt azontul bizonyosan mindig legnagyobb hálájában fogja megtartani. És hogyha mindamellett Horvátország népe ma az osztrák lovassági tábornok iránt nagyobb hálát táplál, mint Magyarország törvényes kormánya iránt, annak bizonyára nem azon nép az oka és nem lehet azt csak kellemetlen dolognak nevezni, hanem akkor legmélyebben betudható büne azoknak, a kik az ily állapotokat felidézték. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Pártolja Helfy inditványát.

Németh Albert után **Tisza Kálmán** miniszterelnök felelt a különböző szónokoknak. Beszédéből adjuk a következő helyeket:

Mielőtt felszólalásom igazi czéljára térnék, mindenekelőtt egy figyelmeztetést akarok reieválni, a melyet, ha jól emlékszem, Mocsáry Lajos képviselő ur tett hozzám. Azt mondta: a kormánynak kötelessége Bécsben felvilágositani az illetékes köröket, hogy nem szükséges Magyarországot Horvátországgal féken tartani akarni. Ezen felvilágositást t. képviselő ur az illetékes körökben megadni nem szükséges, mert ezt ott igen jól tudják, és ezen érzetet nem képes meggyöngiteni az sem, a mit pedig a t. képviselő urak olykor elkövetnek és a képviselő ur ma is elkövetett, hogy gyanusitások utján, — ha egyébütt ugyan sulyt fektetnének reá — aggályt támaszszanak az iránt, vajjon azon érzelmek, a melyek miatt nem szükséges Horvátországra számitani, oly általánosan erősek-e a magyar nemzet kebelében, mint a milyen erősek valósággal minden ellenkező hitegetés daczára? (Tetszés a jobb oldalon.)

A t. képviselő ur vádol, hogy én szavamat adtam Bécsben arra, hogy én mit fogok itt keresztülvinni, s mertem ezt tenni az országgyülés megkérdezése nélkül. Valóban nem tudom, a t. képviselő ur hogyan képzeli azt, hogy valamely kormány, mielött azt mondaná: «nékem ez a nézetem, én ezt fogom inditványozni,» ez előtt kérdezze meg a képviselőházat?

Én nem igy ismerem a parlamenti praxist. A felelős kormánynak kötelessége nézetét előadni; megmondani, mit fog inditványozni és kitenni magát annak, hogy azután a parlamentben leszavaztassék. (Ugy van! jobbfelöl.) Épen másik eljárás az, a mely a parlamentárizmussal ellenkeznék, mert ez esetben a kormányi felelősség semmivé válnék s mindenért maga a parlament volna felelős. (Helyeslés jobbfelől.) És arról biztosithatom a képviselő urat, a ki ugy látszik, igen jól van informálva oly dolgokról, a melyek nem történtek meg, (Derültség jobbfelől), hogy ott nem hogy biztositottam volna arról, hogy azt keresztül fogom vinni, hanem midön tanácsom elfogadtatott, azt mondtam, hogy én ezt inditványozni fogom, jót azonban róla, hogy keresztül megy, nem állhatok. (Tetszés jobbfelől.)

Megvallom t. képviselőház, furcsán vagyok én sok irányban a tisztelt urak támadásaival; furcsán vagyok pedig azért, mert oly dolog miatt is megtámadnak, a mi az én hitem szerint épen annak a jele, hogy még ott is, a hol az erő eszközeit szükségeseknek tartom, igyekszem azokat a legkiméletesebb módon és csak a végső szükség esetén alkalmazni. (Élénk tetszés jobbfelől.) Már hogy e miatt támadtassék meg valamely kormány, egy szabadelvü radikális párt részéről, engedelmet kérek, arra elkészülve nem voltam. (Tetszés jobbfelől.) Mert mit mond pl. Mocsáry képviselő ur? Azt mondja a kormány — erről pár szót talán fogok még mondani — magára hagyott parancsolni, a helyett, hogy a «tartománygyülést feloszlatta volna, a melynek tagjai a csőcselék nyilatkozataihoz csatlakoztak.»

Hát tisztelt képviselő ur talán nem vétek kötelességem ellen, ha annyit elárulok, hogy voltak nézetek, a melyek szóba hozták a horvát tartománygyülés föloszlatását, de én részemről nem állottam reá és megmondom miért. Mert az én nézetem az, hogy ha egy egész országban valóságos nyilt lázadás van, akkor egy tanácskozó, részben törvényhozó testületet, soha egyes nyilatkozatáért nem, hanem csak azért lehet föloszlatni, a mit maga mint olyan tett. (Ugy van! a jobb oldalon.) Annak szükségét, hogy ettől a fontos alkotmányos elvtől eltérjek, a mai viszonyokkal indokolva nem láttam. (Élénk helyeslés a jobb oldalon.)

És hasonlag t. képviselőház, azt is hibának mondják, hogy a kinevezett királyi biztos az ő proklamacziójában maga hivja föl a népet nyugalomra, a segédkezésre, maga deklarálja, hogy az ö megbizatása ideiglenes, és hogy mindenki óhajtja a rendes, alkotmányos viszonyoknak mentül előbb leendő visszaállitását. Igen, de e mellett benne van ám az is, hogy «ha pedig ezt nem teszitek, meg fogom erövel csinálni, mert meg fogom csinálni minden viszonyok közt.» (Ugy van! a jobbol dalon.)

Sokan megtámadtak azért is, hogy miért nem történt meg rögtön a királyi biztos kinevezése, miért volt az az ingadozás? Ezt, gondolom, Helfy képviselő ur mondott. Mocsáry képviselő ur pedig, a ki, ismétlem, igen jól van értesülve a nem történtekről, még azt is szóba hozta, hogy jaj, el lett határozva Bécsben, hogy a császár — mert mindig császárról beszélnek — a császár születése napját meg kell várni, hogy akkor valami zavar ne legyen. Nota bene, mint épen egyik elvtársa ma felolvasta, a Bécsbe menetel és az ottani értekezés néhány nappal a születésnap után volt. (Élénk derültség.) De ezt csak adatai hitelességének bizonyitására hoztam fel. (Élénk derültség a jobb oldalon.)

A mi magát a dolgot illeti, midon augusztus 15-én értesültem a Zágrábban történtekről, megvallom, első kötelességemnek tartottam a bánnak táviratilag megmondani, hogy az utczai zavargás által eltávolitott czimerek eltávolitva nem maradhatnak, mert utczai zavargások folytán ilyet eltürni nem szabad. (Helyeslés a jobb oldalon.) Gondolom, alkotmányos szempontból ez sem rosszalható, hogy mindenekelött az alkotmányos eszközöket kiséreltem meg. Utóbb a bán azt találta, hogy ő ezt nem teljesitheti, de még akkor is, — mert ismertem a részben alapos susceptibilitásokat Magyarországban a rendes kereten kivüli eljárások ellen — még akkor is, midön a bán, nem mint ilyen ugyan, de speciális megbizás folytán vállalkozott reá, kötelességemnek tartottam ezt elfogadni, mert talán mindenki be fogja látni, hogy ha ezen az uton sikerült volna a dolgot elintézni, az sok tekintetben helyesebb és czélszerübb lett volna. (Ugy van! Ugy van! a jobb oldalon.) De miután ő lemenvén Zágrábba, nem látta lehetőségét, hogy ö végrehajtsa, igenis azután nem maradt más eszköz, mint nyulni a királyi biztos kiküldetéséhez, s a királyi biztosságot tenni olyan ember kezébe, a ki akarattal is, hatalommal is birjon, a legrövidebb idő alatt azt, a mi szükséges, végrehajtani. (Élénk helyeslés a jobb oldalon.) Ez tehát az én ingadozásom — nem ingadozásomnak, hanem a lassubb menetelnek az indoka, a miért Helfy képviselő ur szemrehányást tett.

Mielőtt a többiekre térnék, miután szóba hozatott, tartozom még nyilatkozni az iránt is, hogy Bedekovics Kálmán, igen t. barátom, miért tette le tárczáját. (Halljuk! Halljuk!)

Ő, látva egyfelől azon irányzatokat, melyek Horvátországban felszinre kerültek, látva másfelől némely egész ellentétes tulzott irányzatokat itt, azon meggyőződésre jutott, hogy azon czél, melynek egész életével hogy szolgált, talán senki nem fogja tagadni, (Ugy van! jobb felöl) a Magyarország és Horvát-Szlavonországok közti alkotmányos jó egyetértést inkább fogja előmozdithatni hivatalon kivül, mint hivatalban. Ez a lemondásnak tiszta, határozott indoka. (Élénk éljenzés a jobb oldalon.) Hogy nem volt egyéb, leginkább elhihetik azok, a kik, ha egy miniszter akkor, mikor ők jónak látták, le nem köszön, azt mondják, igen, mert többre becsüli tárczáját, mint meggyőződését; ö ezen vádnak magát kitenni nem akarta, és ekként több befolyást gyakorolhat igy, mint amugy. (Élénk éljenzés a jobboldalon.)

Ma egy képviselő ur felhozta azt, hogy igen is hiába beszélt a miniszterelnök, mégis csak a nemzeti becsület megsértéséről volt ott szó, mert azt mondja: a horvát nemzet politikai nemzet, ha pedig egy politikai nemzet más politikai nemzetnek czimerét letépi, ez megsértése a nemzeti becsületnek. Ebben két tévedés van. Az egyik az, hogy a horvát nemzet politikai nemzet az 1868-iki törvény szerint; de még eddig ezt senki sem magyarázta ugy — legfeljebb egyes elszakadni vágyó horvátot veszek ki — hogy egyuttal egész Horvátország külföld Magyarország és a sz. István birodalmára nézve. Már pedig az az okoskodás is csak ezen az alapon birna jogosultsággal. De van még egy másik tévedés t. képviselő ur. (Halljuk!) Nem Magyarország czimerét szaggatták azok le, hanem a felirat miatt azon czimert, a melyen az ő saját czimerük is rajta van. (Ugy van! jobb felöl!) Hát ez már mégis csak bizonyitja, hogy itt kihágásról, büntetendő cselekményről, de nem a nemzeti becsület megsértéséről lehet szó. (Helyeslés jobb oldalon.) Mert hiszen, ha az a nemzeti becsület megsértése volna, akkor első sorban saját nemzeti becsületöket sértették volna meg. (Helyeslés jobb felöl.)

Ezen esetben az osztrák miniszterek közül egyetlen egy tanácskozmányban is senki sem vett részt, söt tovább megyek, ez alkalommal történetesen ezen egész ügyről még magánbeszélgetésben sem szólottam egyikkel sem; nem azért, mintha nem lehetne oly idő, hogy — nem tanácskozás végett ugyan — kellene velök beszélni, mert hiszen, nem fogják talán elfelejteni, hogy eleg kárhoztatást kapok az ellenzéki lapoktól azért, hogy tartózkodom beleavatkozni a monarchia másik felének ügyeibe. (Mozgás balfelöl.) Eléggé lármáznak, hogy miért engedjük ott történni, a mi ott történik, és hogy annak köszönhetjük a Horvátországban történteket. Ha tehát a lapok után indultam volna, indittatva kellett volna magamat érezni, hogy igenis ez esetben a dolognak e részéről velök tanácskozzam; de hát ezt nem tettem, mert nekem erős meggyőződésem, hogy a legnagyobb és az államra valóban veszélyt hozható eset kivételével, a monarchia két államának egymás ügyeibe még csak

tanácskozólag is avatkozni nem szabad. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

A t. képviselő urak egyike azt is mondotta, hogy hiszen én megigértem magam is a reviziót, a melyet ő oly szükségesnek tart s hogy ebben utoljára nincs eltérés, a reviziót mindenki akarja, s felolvasa a horvátok által elfogadott négy pontot.

Az én válaszom ezen pontokra nézve az volt, hogy én azt, hogy most valami komisszió foglalkozzék e kérdéssel, mindaddig, mig az alkotmányos viszonyok teljesen helyre nem állottak, lehetetlennek tartom. Megmondottam: Én tudatom önökkel, mit fogok inditványozni; mig ezen a kérdésen keresztül nem estünk, én semmi néven nevezendő feltételt el nem fogadok. Ha keresztül estünk és a horvátok magok lehetővé teszik az alkotmányos élet teljes helyreállitását minél előbb, akkor a kinevezett bánnak lesz módja a miniszteriummal értekezni az iránt, ha vannak oly orvoslandó sérelmek, és lesz módja, ha azt czélszerünek tartja, a tartománygyülésnek javaslatba hozni a regnikoláris deputácziót. (Helyeslés jobb felől.)

Igy áll a dolog, és bocsásson meg nekem a képviselő ur, reviziót javasolni olyan kimondásával a czélzatnak, mint a t. képviselő ur tette, az annyi, mint azt mondani: proponálja azért, hogy el ne fogadják, mert abban csak nem csinál magának illuziót, hogy az 1868-iki törvényben biztositott autonomiájuknak oly nagymérvü megcsonkitásába bizony Horvát-Szlavonországok gyülése beleegyezni nem fog.

Polonyi Géza: Különösen, ha biztatják! (Zaj!)

Tisza Kálmán: No hát t. képviselő ur, én nem tudom kit, mikor biztattam; hanem, hogy nem azon horvátokat és horvát pártot, a mely Magyarországgal jó békében akar élni, de épen azokat, a kik most is az izgalmat csinálták, kitartásra és folytatásra biztatják az oly nyilatkozatok, mint a t. képviselő uré volt, az bizonyos. (Ugy van! jobbfelől.) Már pedig én, ha biztatni akarnék, inkább biztatni óhajtanám azokat, kik velünk akarnak menni, mint azokat, a kik vesztünkre törnek. (Élénk helyeslé jobbfelől.)

Apponyi Albert gr. igen t. képviselő ur — nem komplimentum képen, de komolyan mondom — általam is igen nagy élvezettel hallgatott beszédének a végén azt mondta, hogy ő hozzá tudna járulni egy oly határozati javaslathoz, mely azt mondaná: vétessék le minden czimer, bármely felirattal, állittassék fel mind felirat nélkül, mert ebben kompromisszumot látna, de a mit a kormány proponál, abban meghátrálást lát.

Legelsőbben is azt vagyok bátor megjegyezni t. ház, hogy az erő és az erélyre én is fektetek annyi sulyt, mint a t. képviselő ur; de részemről, — ne méltóztassanak kinevetni — történelmi tanulmányaimban arról győződtem meg, hogy az erő és a makacsság nem mindig egy; sőt a mit higgadtsággal az erő megmenthet, azt az erőre támaszkodó makacsság legtöbb esetben lerontja. (Ugy van! a jobb oldalon. Egy hang a szélső baloldalon. Hát ha ők makacsok lesznek?) Már t. ház, ha ők makacsok lesznek, azt nem mi, hanem ők bánják meg. (Tetszés jobb felől.)

Mi a czélja azon lépésnek, melyet javasoltam, mi a czélom, nekem, nekem legalább legjobb meggyőződésem szerint, ez ügyben? Az, hogy miután, mint mondám, az államhatalom tekintélye következményeinek elégtétetett, a magyar törvényhozás önszántából, intézkedést tegyen, a mely kivegye — ismétlem, bár haragusznak e szoért oly — az izgatók kezéből a legveszedelmesebb fegyvert, azaz, hogy azok, kiknek netalán, sőt nem is netalán — messzebbmenő czélzataik vannak, ne tudják azoknak természetesen mások előtt elhallgatásával — hatalmukba keriteni azokat, kiket sikerült, az által nyugtalanitani és lázitani, a mi iránt a féltékenység általános szokott lenni, az irant t. i., hogy nyelvök üldözése szándékoltatik.

Már most, t. ház, helyes-e ez a czél, vagy nem, ezt a ház bölcsessége határozza meg; de, miután én helyesnek tartom azt az eljárást, melyet gróf Apponyi Albert javasolt, nem fogadhatom el. Mert ha okot és alkalmat adhatott az, a mit sajnos, adott, hogy néhány magyar és horvát feliratu czimer miatt a horvát nemzet tagjait felizgatni, nyugtalanitani és itt-ott kitörésre — lázadásról ne beszéljünk — is birni lehetett: mit gondol a t. ház, mi fogna történni akkor, ha most már az országban mindenütt elterjedve levő horvát feliratu czimereket minden faluban, városban hivatalosan leszednék és tennének helyökbe felirás nélküli czimereket? Bizonynyal az, hogy még az is, a ki midőn az eszéki és zágrábi czimerekkel lázitották, nem igen hitt, azt mondaná: már most elhiszem, mert leszedik a czimereket és nem türik mellette nyelvemet, a horvát nyelvet. Én ezt a legnagyobb politikai hibának tartanám. Két mód közül egyet választani kell, vagy akarni kell — a mit én nem akarok és a törvényhozás sem akar — ezen incidens folytán azt mondani: ha nem tetszett nektek ez az állapot, megmutatjuk, hogy csinálunk nektek mást; vagy pedig ha nagyobb bajok nélkül alkotmányos uton akarjuk megoldani a kérdéseket, akkor nem szabad oly eljárást követnünk, mely, ha előadásában tetszetősebb is, de eredményében épen a czél kijátszására vezetne, arra t. i., hogy magunk adnánk sokkal erősebb fegyvert azoknak, a kiknek kezéből a kisebbet kivenni akarjuk. Ez meggyőződésem. Mindenki szavazni s eljárni fog a meggyőződése szerint. Megmondottam ma ismételten, hogy az, a mit a kormány tett és javasolt, azt magától és saját meggyőződésének megfelelőleg tette. Az eredményről akkor, midőn a kölcsönösen összejátszó, bár talán, sőt bizonyosan nem öntudatosan összejátszó izgalmak rontják a terrenumot, nem tudok szólani. A kormánynak igenis szándéka, mint Irányi t. képviselő ur kivánta, mentül előbb a teljes, rendes állapotra visszajutni, ha vannak igazán visszaélések, azokat azon uton, melyet a törvény és alkotmány rendel, orvosolni.

Midőn bezárom beszédemet (Halljuk!) teljes nyugodtsággal bocsátom itélet alá a kormány eljárását és a magamét. Mert arról lelkem mélyében meg vagyok győződve, hogy ha valaha tettem hazámnak szolgálatot, teszek akkor, mikor e politikát keresztül viszem. (Hosszasan tartó helyeslés és élénk éljenzés jobbfelől.)

A miniszterelnök után felszólalt még **Thaly Kálmán.**

Legfőkép a függetlenségi párt határozati javastatának harmadik pontját indokolja. A revizió szükségességét azon értelemben, a mint a miniszterelnök iménti beszédében hangsulyozta, maguk a horvát képviselők is kivánják. A reviziónak szükségességét nem tagadta a pénzügyminiszter sem, sőt egyenesen rámutatott arra beszédében, hogy a törvényhozás közreműködését a czimerkérdésnél meg sokkal fontosabb kérdésben fogja hihetőleg jövőben igénybe venni. Ez szerinte ismét igen erős érv épen a mi ellenindítványunk 3. pontjának indokolására, de ezeken a tényezőkön kivül szükségesnek jelzi a revizió elővételét maga a báni méltóság visszás helyzete is.

Azonban ma ez okokon kivül a horvát nemzet hangulata is szükségessé teszi, hogy a revizió a maga utján — mindig a törvényes utat érti — foganatosittassék.

Kiterjeszkedik ezután a horvátok hangulatának jellemzésére, s azt mondja róluk, hogy «álmok álmodói» de hajlandó hinni, hogy az álomport Bécsből hintik szemeikre. Hivatkozik e részben Polyt nyilt, határozott szavaira.

Ellenünk sokszor alkalmazták ezen elvet: divide et vinces, és sikeresen alkalmazták. Nem lenne helytelen ellenségeinktől tanulni, talán mi is alkalmazhatnók ezen elvet horvát testvéreinkkel szemben. Mert igaz, hogy a nagy horvát állam még csak álom, azonban vannak veszélyes körülmények, a melyek időfordultával ezen álmot még a megvalósulás küszöbéhez juttathatnák, a magyar állam és a magyar nemzetnek nagy kárára. Divide et vinces! Ugy, hogy a Száva és Dráva közti keskeny földrész Babocsa és Jaszenovácz között zsilipeltessék el s akkor a horvát vizek nem fognak oly erősen meggyülni, hogy akkora áradást idézhessenek elő, mely veszélylyel fenyegetné a magyar állam souverainitását. Más szóval, Slavonia, melyet szóló Horvátországtól mindig külön szempontból itél meg, választassék el, vagyis a Dráván tuli magyar vármegyék revizió utján kapcsoltassanak vissza a szoros értelemben vett Magyarországhoz.

Ezután igy folytatja beszédét: Azon ellenindítványnak, melyet szintén aláirtam, 2-ik pontjában Horvát-Szlavonországokról van szó; a 3-ik pontból azonban, mely a reviziót emliti, mi, a kik aláirtuk, Slavoniát már kifelejtettük. És szándékosan felejtettük ki. Hát mi az a Slavonia? A mit ma Szlavoniának nevezünk, nem egyéb mint egy abszolut korszaknak ránk maradt öröksége. Kolonics öröksége ez. Midőn a nagy török háboru után, a melyet Savoyai Eugén fejezett be győzedelmesen, ezen Dráva és Száva közötti országrész visszacsatoltatott a magyar koronához, akkor Kolonics abszolut rendszere uralkodván Magyarországon is, ő a magyar rendeket még a békekötésnél sem kérdezve meg, jónak látta ezt az akkori négy megyét, melyek magyar módra rögtön szervezkedtek, a mint a török kezéből visszakerültek, t. i. Valkót, melyből később a pétervárádi ezredek alkottattak, Szerémet, Verőczét és Pozsegát egy külön tartománynyá alakitani, és Gothall Péter, nem is magyar ember, abszolut helytartói rendelkezése alá adni. Igy 1698. február 1-én szakittatott el ezen tős-gyökeres négy magyar vármegye egyenesen abszolut uralkodás alá; később aztán ugy kerültek Slavonia név alatt Horvátország mellé. Őseink nem mulasztották el tiltakozni, már ama hires manifestumban is, a mely nem csak Magyarország bérczeit és síkjait járta be, de végig dörögte Európát. Ama páldátlan hirü «recrudescunt-manifestumban» is a 21 sérelmi pont közt fel van sorolva az ország ezen részének elszakitása és absolut kormány alá vétele. A nemzeti tiltakozás megtörtént tehát már akkor, s oly erővel, mivével csak dörgött a Kárpátoktól egész a Gibraltárig a «recrudescunt» manifestum. De meghagyatott e megyéknek némi autonomiájuk és később, midőn az alkotmány helyreállittatott, ezen megyék hozzánk tartozása. A pozsonyi országgyülésnek még élő tagjai jól emlékezhetnek, hogy azon megyék direkte küldték az országgyülésre követeiket, nem pedig, mint a horvát megyék, az ottani tartománygyülésből. Ez eléggé mutatja a különbséget, mely Szlavonia és Horvátország közt van. Söt tovább megyek. Azok, a kik tagjai voltak a debreczeni országgyülésnek, tudhatják, hogy Debreczenben 1849-ben is volt néhány szlavoniai megye képviselve. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Történeti tényeket mondok, talán Polyt képviselő ur is, ha az idő ugy fordul, velünk lesz még. (Derültség a szélső baloldalon.)

Még többet is hozhatnék fel bizonyságául annak, hogy az ugynevezett Szlavonia rokonszenve később sem hült le irántunk. Midőn a magyar alkotmány visszaállittatott, Horvátország idegenkedett eljönni a koronáczióra, de az u. n. szlavoniai megyék követei megjelentek. Szerém, Pozsega, Verőcze elküldték a földet a koronázási dombhoz, de Zágráb tudni sem akart Magyarországról. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Szerintem végtelen hiba volt 1868-ban ezen hozzánk szitó megyéket oda taszitani, a nemzet testétől ellökni (Ugy van! a szélső baloldalon) és Horvátországnak kénye-kedvre kiszolgáltatni. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Mert már Polyt képviselő ur hangsulyozta tegnap, hogy a horvátok és szlavoniai szerbek közt ez idő szerint jó egyetértés van. Nem tagadom, talán ez idő szerint. De figyelmeztetem, hogy az az egyetértés oly muló, példák után indulva, hogy nem kell egyéb egy pár cyrill betünél és ugy összekapnak a szerb és horvát urak, hogy nagyon mulatságos lesz azt nekünk itt szemlélni. (Tetszés a szélső baloldalon.)

Ismerem én is, bejártam az u. n. Szlavoniát, ismerem a nép hangulatát is. Lehet, hogy azóta azokat is jobban ellenünk izgatták, ámbár Szlavonia területén most is oly kravallokról, mint Zágrábban és Zagorjében nem tudok. A szlavoniai megyék lakossága szerb, német és magyar, de horvátokat ott nem ismerek, kivéve egy pár hivatalnokot, kit oda kineveztek, de ezek ellen is torzsalkodnak, mert erővel horvatizálni akarnak. A dunántuli képviselő urak jól ismerik e viszonyokat, tudják, hogy Eszék mellett több falu van, ott a magyar kolóniák kezdődnek, Szt.-István, Szt.-László községek tiszta magyar kálvinista eklézsiák. Ezek folyvást küzdenek, a zágrábi kormány nyomja őket, iskoláikat bezárással fenyegeti, ha a horvát tannyelvet nem hozzák be.

De hivatkozom képviselőtársaimra, tudjuk azt, hogy a Dunántul népesedési superflumma folytonosan évenként nagyobb tömegekben költözik és vándorol át Szlavoniába az ottani uradalmakba munkát keresni, mert jó dolgos létére az ottani uradalmak tulajdonosai szivesen látják. Kiknek kezein vannak a nagybirtokok ezen ugynevezett Szlavoniában? Méltóztassanak a térképet, statisztikai adatokat, a telekkönyveket megnézni, meg fogják látni, hogy magyar és a magyarokkal rokonszenvező családok kezeiben van ezen három-négy vármegye birtokterülete, tehát, ha ezek a tulajdonosok maguk a magyar nemzettel rokonszenveznek és ha a bevándorlás ép ő általuk előmozdittatik, mert jó munkásokat, iparos családokat kapnak Slavoniába, tudom, hogy ezen vándorlás nemcsak növekedett, de évről-évre növekedik. Magam találtam ott telepeseket nemcsak a Horvát-Szlavonországhoz közeli Zala-, Vas-, Somogy-, de söt még Baranyamegyékből is, a kik szép vagyont szereztek, de erővel elhorvátosittattak, mert ezen földes urak és azon 4—5 református község magyar iskoláin kivül, bár akarnak magyar iskolát állitani, azt a zágrábi kormány nekik meg nem engedi, a leghumanisztikusabb módon zsarnokoskodnak a magyar és német oda telepedett lakosok felett, és ha azt tennék a magyarok, a mit ott a horvátok tesznek, az ottani magyarok és németekkel, feljajdulnának nemcsak az összes zágrábi, de tán az összes muszka hirlapok is. Azt hiszem, hogy egy hat-hét milliónyi faj nem oly szám, hogy öven-hatvan ezer embert csak ugy eltaszithatna, saját véreit oda lökhetné az elhorvátositáshoz, kivált, ha azon reménye van hozzá, hogy Szlavonia a maga mivoltába visszahelyeztetik és a magyar és német lakosság békésen munkálkodva, megélhet egymás mellett. A ki tehát valódi magyar politikát akar követni, azon kell lenni, hogy történjék ez bármikép, ezen három ugynezett Szlavonvármegye és Valkóvármegyét képezett terület Magyarországhoz visszakebleztessék már csak azért is, hogy azt ott lévő magyar lakosokat a magyar faj és nyelv számára megnyerjük. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Én kivánok, igenis, erős Szerbiát a Száván tul, de erős Magyarországot a Száván innen. Ha ez lesz a határ, meg lehetünk egymás közt békességben, mint egykor Hunyady János és Brankovics idejében. Azt hiszem, hogy ez Szerbiának sem válnék kárára s Magyarország s a magyar nemzetnek sem. De a mi közjogilag, történetileg a mienk, a hol a földes urak többsége ma is magyar, vagy magyar érzületü, a hol a lakosok legintelligensebb része ma is magyar vagy német, azon területet odavetni az elhorvátositásnak sohasem fogom.

Ez nem história t. ház, ez szerintem a jövő igazi magyar nemzeti politikája.

Én, az 1868-ban odanyujtott, mint a következmény megmutatja, gyászos eredményü fehér lapot, a magyar történelem egyik fekete lapjának tartom, (Helyeslés a szélsőbalon.) tépjük ki azt onnan.

Elfogadom a Helfy Ignácz által benyujtott ellenindítványt. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Az elnök: Az idő előre haladván, a most félbeszakitott tárgyalás a holnap d. e. 10 órakor tartandó ülésen fog folytattatni.

Az ülés végződik 2 óra 20 perczkor.

A főrendiház folyó évi október hó 10-ére hirdetett ülését nem tartja meg.

Az országgyülési szabadelvü párt mai értekezletén Irányi Dánielnek a csángó-ügyre vonatkozó inditványa lévén napirenden, *Szapáry* Gyula gr. pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kormány nem ellenzi az inditvány tárgyalását, csak azon óhaját fejezte ki, hogy az addig napirendre ne tüzessék, mig a pénzügyminiszteriumnak erre vonatkozó jelentése be nem adatik a jelentés előterjesztését pedig a legközelebbi napok valamelyikére kilátásba helyezte. — *Tisza* Kálmán miniszterelnöknek szintén nincs kifogása az inditvány tárgyalása ellen, mely alkalommal e kellemetlen ügy tisztázása megtörténhetik. Egyszersmind egyes részleteket olvasott fel a kormánybiztosi jelentésből, melyből világosan kitünik, hogy azok, a kik visszatértek csak a munkakerülő selejtes elemet képviselték. Az értekezlet az előadottakat helyesléssel fogadván, *Vizsolyi* elnök bejelenti, hogy miután a delegáczió tagjainak megválasztása küszöbön áll, a kijelölés a párt részéről a holnap este tartandó értekezleten fog megejtetni. Ezzel az értekezlet véget ért.

A horvát czimerkérdés ügyében a tárgyalás holnap alkalmasint véget ér, minthogy még csak *Csanády* Sándor és *Kállay* János vannak szólásra feljegyezve. Kállay mint értesülünk, ma este elutazott, s igy nem tartja meg beszédét. *Helfy* és *Szilágyi* mint inditványozók a zárszó jogánál fogva alkalmasint felszólalnak. Ha a szavazás még idejekorán megtörténik, Irányinak a csángó-ügyre vonatkozó inditványát még holnap, de legkésőbb holnapután kezdik tárgyalni, és minthogy az ez inditvány fölött való vita, valamint az esetleges interpellácziókra adandó válaszok alkalmasint még két ülést vesznek igénybe, a pénzügyminiszter a jövő évi költségvetési előirányzatot egy expozéval szombaton fogja a képviselőház elé terjeszteni.

VIDÉK.

* **Pestmegye évnegyedes közgyülésének** második napja ma volt. A közgyülést d. e. 10 órakor nyitotta meg gróf *Szapáry* István főispán, a tegnapinál nem nagyobb számu bizottsági tagok jelenlétében. A tárgyalás megkezdése előtt *Földváry* Mihály alispán szükségesnek tartotta a bizottsági tagok figyelmét felhivni a belügyminiszternek a mai lapokban közzétett körrendeletére, mely szerint az általános tisztujitó közgyülésen a törvényhatóságot az 1884. évre megbizatással biró tagoknak kell képviselni. E rendelet értelméhez képest kéri a közgyülést, hogy a bizottsági tagok választási határnapjának a mai közgyülésen leendő kitüzésénél erre tekintettel legyen. Elnöklő főispán *Szilassy* Ernőt tiszteletbeli főügyészszé és dr. *Barta* Adolfot tiszteletbeli alügyészszé, gróf *Teleki* Józsefet pedig tiszteletbeli szolgabiróvá nevezte ki. — A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után *Ilkey* Sándor főjegyző jelenti, hogy a választott megyei bizottsági tagok fele, 150, az év végével kilép, 4 tag pedig részben lemondott, részben elhalt. E helyek betöltése iránt a közgyülésnek kell intézkedni, mi végből választási határnap kitüzése s választási elnökök kiküldése vált szükségessé. A bizottsági tagok választási napjának határidejéül november hó 5-ike, általános tisztujitási határnapul pedig deczember hó 20-ika tüzettek ki. A közigazgatási bizottságból az év végével kilépő öt tag helyére titkos szavazás utján megválasztattak: *Jordán* István, *Rakovszky* István, *Rudnyánszky* Ferencz, dr. *Szivák* Imre és *Gullner* Gyula.

* **Fiume** város polgármestere, *Ciotta* János lovag, beadta lemondását. A *Fiume* e hirt a következő sorokkal kiséri: E tényt városszerte a legnagyobb sajnálattal fogadták s azt hiszik, hogy az esetben, ha a polgármestert maradásra kérik, még egy ideig nem fog állásától megválni. Részünkről azonban azt hiszszük, hogy a polgármester tizenegy éven át annyi érdekkel viselt állásától véglegesen fog megválni, s mint a város polgára a közügyekben tovább is résztvenni. Ama hir, hogy Ciotta Fiuméből eltávozik, valamint hogy lemondása bármely közügyi kérdéssel állana kapcsolatban, minden alapot nélkülöz.

* **Torontálmegyéből.** Nagybecskerekről irják lapunknak: Megyénkben is észlelhetők már a választási mozgalmak, s főkép az alispán választása foglalkoztatja a bizottsági tagokat. Mig ezek nagy része *Tallián* Béla mellett nyilatkozik, addig egy szintén tekintélyes szám Poroszkay Béla főügyészt hangoztatja erélyesen jelöltjéül. Az utóbbi jelölt mellett főkép a megye székhelyén nyilatkoznak általánosan. A kerületekben is igen élénk a mozgalom, különösen egyes határőrvidéki járásban nagy örömmel várják a szabadulás óráját a nem választás, hanem helyettesités utján betett szolgabiróktól, kik kihivó magaviseletük által igen könnyen teremthetnének a volt határőrvidéken horvát viszonyokat. Megyénkben nagy befolyással bir a főispán, ép azért kivánatos volna, hogy befolyását oly irányban értékesitené, hogy kifogástalan és képzett egyének foglalják el a közigazgatási tisztségeket; főkép oda kellene törekedni, hogy azok a járások, melyek csak néhány év óta vannak a megyéhez csatolva tapintatos szolgabirókat nyerjenek, kiknek sikerülne a volt granicsárból jó magyar alattvalót képezni.

Az erdélyi katholikus status gyülés.

Az erdélyi kath. statusgyülés tagjai *Gyula-Fehérváron* tegnap délután előleges gyülést tartottak. Hilibi Gál János, legfőbb itélőszéki biró korelnöklete alatt megállapitotta az előleges értekezlet, hogy a gyülés konstituálása után mindjárt XIII. Leo pápa ő szentségéhez hódoló fölirat menesztetik; az igazgató tanács jelentése után három bizottság küldetik ki a tárgyak szakszerü tárgyalására. Inditványoztatni fog, hogy a középtanodai uj szervezet folytán szükséges intézkedések, vallás-erkölcsi alapon történjenek, a meghivóban kijelölt tárgyakon kivül a kepe ügye is szóba hozassék.

Gyulafehérvár, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A gyülést reggel 9 órakor ünnepélyes istentisztelet előzte meg. 10 órakor hilibi *Gál* Miklós kuriai biró inditványára küldöttség ment meghivni az egyházi és világi elnököt, kik a jelenlevők zajos éljenei közt foglalták el helyöket. *Lönhárdt* Ferencz püspök ékes megnyitó beszédet tartott, melyet több izben helyeslésekkel szakitottak félbe és végül megéljeneztek. Ezután az igazoló bizottságot hivja fel, hogy a mandátumokat vizsgálja át. A gyülés felfüggesztetvén, rövid szünet után az igazoló-bizottság elnöke kihirdeti, hogy megjelent összesen 133 tag, 76 világi és 57 egyházi. Nagy vita támadt a felett, hogy a gyergyó-szent-miklósi egyház világi helyett egyházi képviselőt küldött. *Ugron* Gábor hivatkozva az alapszabályokra, ellenzi e küldött igazolását; dr. *Apor* verifikácziót kiván; dr. *Szamosi* kimutatja, hogy az alapszabályok világi küldöttről szólanak. Dr. Jósika azt inditványozza, hogy mondassék ki jövőre, miszerint az alapszabályok értelmében köteles eljárni minden egyház, de most maradjon a dolog ugy, amint van. *Ugron* Gábor nem akarja az igazságot ketté hasitani és az autonomiát veszélyeztetni. Dr. *Tódor* megtámadja Ugront az országgyülésen tanusitott magatartásáért és azt kivánja, hogy zárassék ki a status gyülésből. Ugron beszélni akar, de báró *Jósika* elnök megvonja a szót tőle. Ugron ujra megkisérti, hogy szóhoz jusson, mire nagy lárma keletkezik. *Lönhárdt* püspök felszólal, hogy először a gyergyó-szentmiklósi képviselő dolga intézendő el. *Beke* Antal beszélni akar, de a nagy lárma miatt nem jutott szóhoz. Dr. *Farkas* szavazást inditványoz. *Lönhárdt* püspök Jósika inditványát szavazásra bocsátja, mit a gyülés elfogad. Ezután *Ugron* Gábor keményen visszautasitja Tódor vádját. A roppant zaj közben, *Gál* János higgadtságra inti a gyülekezetet és figyelmezteti, hogy fontosabb dolgokat kell elintézni, inditványozza, hogy térjen a gyülés napirendre. *Tódor* replikázik Ugronnak nagy zaj, lárma és eláll kiáltások közt. Két órai vita után napirendre térnek. Első tárgy az igazgatótanács jelentése. Hosszas vita után 3 bizottság küldetett ki a jelentés megvizsgálására. Dr. *Éltes* ajánlja Ugron Gábort az első bizottságba. *Ugron* kijelenti, hogy nem fogadhatja el. — A püspök felhivja Ugront, hogy fogadja el és a gyülés is hangosan kiáltja: «elfogadja, elfogadja.» Ugron azonban hallgat. Az igazgatótanács restaulására bizottság küldetik ki. Kisorsoltattak egyháziak közül: Kardos Ignácz, Kovács Ferencz, Darvas János, világiak közül: Tamásy Sándor, Züllich István, Mikó Bálint, Cseh Lajos, Finâli Henrik estek ki. Az uj választás délutánra maradt. A püspök a kepeügyre bizottságot ajánl. Hosszu vita után bizottság küldeti ki azzal a megbizással, hogy javaslatát adja be holnapra. A gyülés végződik 2 órakor.

Gyulafehérvár, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A kath. status-gyülés igazgató tanácsának tagjait ma délután választották meg. A világiak közül Mikó Bálint, Finâli Henrik, Züllich István, Cseh Lajos, Tamásy Sándor; az egyháziak közül Kardos Ignácz, Kovács Ferencz és Bálint Károly választattak be az igazgató tanácsba. Az *Ugron* Gábor elleni támadás általános visszatetszést szült.

A magyarországi evangelikusok egyetemes gyülése.

Holnap nyilik meg a fővárosban a magyarországi evangelikusok egyetemes évi közgyülése a szokott élénk érdeklődés mellett. A négy kerület küldöttei, mintegy 150-en ma délután összegyültek előleges értekezletre, hogy a holnap szönyegre kerülő tárgyak felől tisztában legyenek. Három fő tárgya lesz az egyetemes gyülésnek, amint a mai értekezleten előadatott, s előre látható, hogy élénk vita fog kifejlődni.

Az értekezleten, mely délután 6 órakor kezdődött, Br. **Prónay** Dezső egyet. felügyelő üdvözölvén az egyházi kerület küldötteit, előadta, hogy az értekezlet feladata eszmecserét folytatni a holnap megnyitó egyetemes gyülésen tárgyalandó tárgyak fölött. Ezek közt legfontosabb a középtanodai törvény, mely a nyáron szentesittetett. Két átirat érkezett Trefort minisztertől, melyek közölve lettek a szuperintendensekkel és tanügyi bizottsággal.

Győry Elek felolvassa a leiratot, mely br. Prónay Dezsőt felhivja, hogy a középiskolai törvény értelmében a jövő iskolai év tanterveit a középiskolákból terjeszsze fel és intézkedjék a törvényben meghatározott módositások végrehajtása iránt, nevezetesen az érettségi vizsgálatok ügyében.

Felolvastatik ezután br. Prónaynak e leiratra adott válasza és Trefort második leirata, melyben tudomásul veszi az egyetemes felügyelő megjegyzéseit és ujolag fölhivja a munkálatok hozzá leendő beterjesztésére. Fölolvastatik végül a tanügyi bizottság véleménye, melyet ez Trefort első leiratára adott. A tanügyi bizottság javasolja, hogy az egyetemes gyülés még az első félév végéig készüljön el az érettségi vizsgálatokra vonatkozó tervezetével, mert a halasztás csak a középiskolák kárára van és esetleg a miniszter kénytelen lesz az egyház meghallgatása nélkül intézkedni a törvény értelmében. A leirat többi pontjaira a tanügyi bizottság véleménye nagyobb részt elutasitó.

Br. **Prónay** felhivja az értekezletet, hogy előlegesen is nyilatkozzék a felolvasottak tárgyában.

Batizfalvy István a tanrendnek a miniszterhez való felterjesztését teljesithetőnek tartja, mert a törvénybe nem ütközik.

Az érettségi vizsgálatokra vonatkozólag az a véleménye, hogy az egyetemes gyülés készitse el tervezetét, mert a miniszter már most dolgoztatja a tervezetet az egyetemes tanügyi bizottságban. Ajánlja elfogadásra a bányai kerület határozatát, hogy bizottság küldessék ki az érettségi vizsgálatok tervezetének kidolgozására.

Győry Elek azt hiszi, hogy minden kerületnek kell véleményt adni, mert a leirat nemcsak tanügyi, hanem egyházi jogi érdekeket is érint. A tanügyi bizottság azt a nézetét, hogy ha az egyetemes zsinat el nem készül az érettségi vizsgálatokra vonatkozó véleményével, akkor a miniszter meghallgatás nélkül fog cselekedni, nem fogadja el és veszedelmes preczedensnek mondja. A miniszternek nincs joga, hogy meghallgatás nélkül intézkedjék. Nem tartja szükségesnek felterjeszteni sem a tantervet, sem a tanárok fegyelmi szabályzatát, mert azok már az egyetemes gyülések jegyzőkönyveivel annak idején fel voltak terjesztve és helybenhagyva. A vagyon kimutatása pedig évenkint be lévén véve a jegyzőkönyvekbe, felesleges tehát költséges összeállitást készitteni, midőn az állam nem segiti ebben az egyházat. Ajánlja, hogy kerületenként tárgyalják e leiratot. Csakis az érettségi vizsgálat ügye kerüljön az egyetemes gyülés elé.

Br. **Prónay** beterjeszti a *második tárgyat*, a tiszáninneni egyházkerület inditványát, hogy az 1848. törvények alapján a közjavadalmakból fedeztessenek az ev. középiskolák kiadásai is, annyival inkább, mert az uj középiskolai törvény ujabb terheket ró az egyházra.

Geduly szuperintendens a dunáninneni kerület nevében kijelenti, hogy helyesléssel fogadták ez inditványt.

Hasonlóképen nyilatkoznak **Karsay** és **Czékus** szuperintendensnek a dunántuli és tiszai kerületek nevében, melyek az inditványt már tárgyalták **Fabinyi** Theofil a bányai kerület nevében azt a módositást teszi, hogy a segélyt ne az egyes iskolák kérjék az államtól, hanem az egyetemes gyülés jelölje ki az illető rászoruló középiskolát.

Br. **Prónay** bemutatja végül a holnapi gyülés *harmadik* tárgyát, a belügyminiszter jelentését, hogy a felvidéken egy «Ronchev» (zászló) czimü egyházi lap jelenik meg két ev. pap szerkesztésében panszláv irányzattal; a belügyminiszter felhivja a gyülést, hogy hozzon e tárgyban határozatot.

Geduly szerint a kormánynak kell fellépni e két pap ellen a sajtóbiróság utján és nem az egyháznak.

Br. **Prónay** megható szavakkal emlékezik meg *Török* Pál református szuperintendens haláláról és inditványozza, hogy a holnapi temetésen testületileg jelenjenek meg. — Az értekezlet ezt, valamint Péchy inditványát, hogy Török emléke jegyzőkönyvileg örökittessék meg, egyhangulag elfogadta s ezzel az értekezlet véget ért.

Az ev. bányakerület közgyülése.

— okt. 9.

A tegnapi jegyzőkönyv hitelesitése után a *selmeczi ev. lyceum jelentése* került napirendre. Kitünt, hogy a tápintézeti dij több folyamodó tanitvány részére 1015 frt összegben elengedtetett. Schulz Endrét magyar irodalmi és bölcsészeti, Bene Dávidot klasszika filologiai szakra tanároknak választották. E tanárok megválasztatását a kerületi gyülés megerősiti. A lyceum bevétele volt 10,021 frt 87 kr, kiadása 10,064 frt 30 kr, hiány maradt 42 frt 43 kr. A tápintézet bevétele volt 12,034 frt 91 kr, kiadása 10,278 frt 44 kr. — A tanári nyugdijintézet gyarapitása végett javasoltatván, hogy beiráskor minden tanuló 1 frtot fizessen, a kerület az inditványt helybenhagyta. Az igazgató lemondása el nem fogadtatván, Breznyik János, ujból igazgatónak neveztetik ki.

A *kerület pénztári állása* a következő: Bevétel 19,227 frt 22 kr, kiadás 18,494 frt 8 kr, maradvány 733 frt 74 kr. Tőke 88,160 frt 79 kr, tartalékos bevétel 875 frt 42 kr. A Székács-alap tőkéje 7055 frt 52 kr.

A kerületi papi, tanári és tanitói *segély-intézet* következő állapotban találtatott:

Vagyona kitesz 33,497 frt 92 krt, fizető tag van 181, 26 özvegy és árva segélyeztetett 539 frt 40 krral. A módositott alapszabályok jóváhagyattak. A papözvegyeknek összesen 623 frtnyi segély szavaztatott meg.

Elhatározták, hogy Uj-Bánovcze fiókegyházat anyásitják.

A perrendtartás módositása Pulszky Ágost jelentése szerint még el nem készülvén, ennek elkészitése jövő gyülésig ujból elhatároztatott.

A *banáti misszió* támogatására 641 frt folyt be a Gusztáv-Adolf-egylettől és a hazai gyámintézetektől és utazó lelkészül Schwalm János választatott.

Az *egyetemes alapra* nézve a bácsszerémi esperesség előterjeszti amaz inditványát, hogy az egyetemes gyülés határozná meg az adakozási kulcsot. E nagyfontosságu ügy, mint még az előkészülés stadiumában lévő, függőben tartatik. Ugyanigy függőben marad a zsinati előmunkálatok ügye.

A *tanárvizsgáló* bizottság bejelenti, hogy a középiskolai uj törvény szentesitése előtt főgimnaziumi tanárnak képesittetett Péter Károly tanárjelölt. A nők érettségi vizsgára bocsátása, Batizfalvy tanár inditványára esetről-esetre elbirálás tárgyává tétetik.

A theologusokra nézve kimondja a bányakerület, hogy a hazában 3 évig tartó tanfolyamat kötelesek végezni, hogy hitjelölteknek ismertessenek el.

A zólyomi esperességben behozott «Skolnik» (tankönyv) ellen felmerült panszlávisztikus vádak következtében az elrendelt vizsgálat iratai előterjesztettek. Ezekből kitünvén, hogy e tankönyvben semminemü hazafiatlan tendenczia nem észlelhető, e tankönyv az 1790/1. 26. t. cz. értelmében, autonom rendelkezési jognál fogva, használat végett ujból ajánltatik az illető iskoláknak.

A kéregetés és sorsjegy-engedélyezés korlátolása ügyében elhatározták, hogy felterjesztést intéznek az egyetemes gyüléshez. Több kérvény tárgyalása után, a gyülés véget ért.

KÜLFÖLD.

— október 9.

Thibaudin tábornok lemondását a legtöbb angol lap kielégitő eseménynek tartja. A «Times» ezt irja visszaléptéről: «A mult hétnek sajnálatos eseményei, melyek foltot ejtettek a köztársaság jó hirnevén s nagy zavarba juttaták a franczia kabinetet; ez események szemlátomást bünbakot követeltek s Thibaudin tábornokot választották ki áldozatul. Majd megválik, hogy egy népszerütlen miniszter földáldozása elegendő lesz-e a válság elháritására.» — A «Standard» azt hiszi, hogy ha a franczia közvélemény helyesli Thibaudin lemondását, akkor a kormány helyesen cselekedett, a mikor őt elejtette. Bajos lenne megmondani, hogy mi mást tehettek volna Francziaország becsületének megmentésére. — A «Pall Mall Gazette» azt mondja, hogy Thibaudin olyan állástól vált meg, melyet sohasem kellett volna reá bizni. — A «Globe» ugy vélekedik, hogy Thibaudin földáldozása Németországnak adott kedvezmény, melynek jó gyümölcsei lesznek.

Egy ma érkezett távirat szerint bizonyosnak mondják, hogy Thibaudin utódjává *Campenon* tábornokot fogja kinevezni a köztársaság elnöke. Francziaország es Kina viszonya az utolsó napokban fölöttébb feszültté vált. A «Figaro» mai száma a következő enuncziácziót közli a meghiusult tárgyalásokról: «Minthogy Francziaország Kinával nem tudott egyezségre jutni, a «fekete lobogósok»-kal egyezkedett. A létrejött egyezség szerint Francziaország kifizeti a «fekete lobogósok»-nak még hátralevő zsoldjukat s a Sao-Kai és Hong-Hoa közti területet minden igény nélkül átengedi nekik. Ez az egyezség az anami mandarinok közbenjárásával köttetett meg. Hir szerint a francziák már bevonultak Sontaiba, melyet a «fekete lobogósok» elhagytak. *Badens* ezredes állitólag Bacnimh mellett is megverte a rendes kinai csapatokat, melyek visszavonulási utját az ágyunaszádok elvágták». Ugylátszik, hogy Ferry miniszterelnök mégis meg fogja törni *Wilsonnak*, a köztársasági elnök vejének uralmát. Erre vall a «National»-nak az a közlése, hogy Grévynek sejtelme sem volt Wilson visszaéléseiről, melyet állása révén követett el a képviselőházban. Most, hogy megtudta az igazat, elrendelte az elnök, hogy a hivatalos levelek közül nem szabad egyetlen okmányt sem kivennie és Wilsonnak adni. A sürgönyök másolatai Grévynek vannak szánva, ezek közül tehát egyetlen egynek sem szabad Wilson iróasztalára *tévednie*. Az elnök szabad-postai bélyegét, a melyet Wilson is használt, megbizható ember fogja őrizni. Mondják, hogy mindezt Ferry követelte a köztársaság elnökétől.

Az sem lehetetlen, hogy Wilson kénytelen lesz odahagyni az Elyséet, melyben apósa szivességéből lakik. Mint egy párisi távirat jelenti, tegnap nejével együtt falusi jószágára utazott.

A *spanyol külügyminiszter,* marquis Vega de Armijo, pénteken a minisztertanácsban jelentést tett a király utjáról. E jelentés a *Standard* szerint konstatálja, hogy a bécsi és berlini kabinetek készek elösmerni, hogy Spanyolországnak van szava, mikor oly kérdések forognak vitában, melyek a földközi tengeren vagy Afrikában levő érdekeit illetik és van beleszólása a szuezi csatorna kérdésének eldöntésébe is. A spanyolországi belügyekről a *Temps* azt irja, hogy a dynasztikus baloldal direktóriuma elhatározta, hogy folytatja a harczot a miniszterium ellen és követeli a szabadelvü párt ujjászervezését. Azt hiszik, hogy a válság a párisi tárgyalások bevégezte után rögtön be fog következni és *Sagasta* ur uj homogén és kompakt kabinetet fog alakitani, mely kizárólag barátaiból fog állani, a czentralisták és a dynasztista balpártiak mellőzésével. Ez esetben a cortést november közepén hivnák össze.

A *román kabinetben* várható személyváltozásokról azt közlik Bukarestből, hogy *Stanescu* igazságügyi és *Lecco* pénzügyminiszter hajlandók tárczáiktól megválni; az utóbbi állitólag azért mond le, mert fiait és öcscsét egy lapszerkesztő tettleges bántalmazása miatt elitélték.

A *bulgár nemzetgyülés* az orosz hadiköltségek megtéritésére és a vasuti csatlakozásra vonatkozó szerződéseket nagy többséggel elfogadta. A külügyminiszter reményét fejezi ki, mert Törökország felmondta a kereskedelmi szerződéseket, a kormánynak sikerülni fog Bulgária érdekeinek megfelelő uj szerződéseket kötni. Hiszi továbbá a kormány, hogy a hatalmak a nemzetközi szerződések eddigi rendszerét, melyet Bulgária örökölt, meg fogják változtatni, és hogy Ausztria-Magyarország hajlandó lesz a Viddinben és Ruszcsukban még fönnálló postahivatalokat megszüntetni.

UJDONSÁGOK.

— okt. 9.

— ***Személyi hirek.*** *Lajos* bajor királyi herczeg tegnap délután 5 óra 40 perczkor a fővárosból Gödöllőre visszautazott. — Báró *Orczy* Béla, ő felsége személye körüli miniszter, tegnap délután Bécsbe s gróf *Ráday* Gedeon, honvédelmi miniszter, ma reggel Aszódra utazott. — *Beliczay* István főispán Békés-Csabáról, *Domahidy* Ferencz főispán Nagy-Károlyból, s gróf *Széchen* Antal Bécsből, a fővárosba érkeztek. — Dr. *Kresz* Géza V. kerületi orvos a berlini hygieniai kiállitásról, melyet hivatalos kiküldetésben bővebben tanulmányozott, visszaérkezett a fővárosba. — *Thán* Mór ismert képiró Temesvártt időz, hogy Ormós Zsigmond főispán olajfestményü arczképét készitse, melyet a megye közönsége rendelt meg. — Dr. *Gáll* József, a rékasi kerület képviselője, ki sulyos beteg volt, már majdnem teljesen felépült betegségéből. — Gr. *Bismarck* Vilmos, gr. Andrássy Gyula meghivása következtében, Terebesre utazott vadászatra. — *Durnow* orosz lovassági tábornok Bécsbe érkezett. — *Noailles* herczegné a szultántól az elefánt-rend nagy keresztjét kapta. — Dr. *Fischer* a német afrikai utazó, minthogy csak félig érte el az expediczió czélját, Zanzibárba visszatért. — Gr. *Károlyi* Alajos, a londoni osztrák-magyar nagykövet, Stomfáról Bécsbe érkezett. — *Crouy-Dülmen* herczegnő, Izabella főherczegnőnek egyik nagynénje, mint Pozsonyból irják, pár nap óta a főherczegi család látogatása végett ott időz. — *Sennyey* Pál báró, hosszabb időre ismét Itáliába megy, mert a kataszteri tanácskozásokban való részvéte s egyéb politikai ténykedése, melyekben erejével mintegy szárnypróbálgatásokat tett, annyira megtámadták egészségét, hogy a tél alatt enyhébb éghajlatra van utalva.

— **A görög királyi pár** Bécsbe érkezéséről táviratunk röviden már megemlékezett. Mikor a gyorsvonat az északi vasut pályaudvarára megérkezett, daczára, hogy a legnagyobb inkognitót megőrizték az érkező fejedelmi vendégek, mégis igen sokan voltak künn a fogadásnál. A szalonkocsiból György király, Olga királyné és Mária herczegnő, a királyi pár legidősb leánya szállt ki. Hannoveren és Prágán keresztül tették meg az utat. A fogadásnál jelen volt Ypsilanti herczeg, a görög követ és neje, Frederiksen de Kiär, a dán követ, a hét követség tagjai és a Bécsben időző görög gyarmat számos tagja. A görög király és királyné a legszivélyesebben üdvözölte a jelenvoltakat s aztán a «Hotel Imperial»-ba hajtattak. A királyné csak három-négy napig marad Bécsben s aztán a Cumberlandi herczeg látogatására megy Gmundenbe. A cumberlandi herczeg, tudvalevőleg, a görög királyné sógora. György király teljes egy hetet tölt Bécsben. Délután öt órakor a király és királyné elhagyta a szállót és bekocsizták a város szebb részeit. Visszatérve a hotelbe, Albrecht főherczeg tett látogatást a királyipárnál. A kiséret b. Reineck és Hadjipetro szárnysegédekből és egy udvarhölgyből áll.

— **A hollandi királyné és magyar lovászmester.** Kolozsvárról irják, Gróf Teleki Samu sáromberki lovászmestere: Blechta Sándor, a napokban becses ajándékkal tért vissza Hollandiából. Blechta gróf Teleki Samu két lovát szállitotta fel a hollandi királyné számára. A királynénak igen megtetszettek a Blechta által kitünően dresszirozott lovak s ezért őt egy igen értékes aranyórával és lánczczal ajándékozta meg. Az órát a királyné személyesen adta át a lovászmesternek.

— **Deák Ferencz levele.** Azt mondták mindig: Deák Ferencz nem szokott senkit sem pártfogolni, mert igen sokat kellett volna pártfogolnia, ha minden hozzáfolyamodónak kivánságát teljesiteni akarta volna. A kaposvári «Világosság» közli az elhunyt nagy hazafi egy levelét, melyet Wlassics Antal egykori nagykanizsai polgármesterhez intézett s mely levélből kiderül, hogy Deák néha még is pártfogásába vett egyeseket. A levél igy szól: «P.-Szt.-László, május 17. 1863. Kedves barátom! Az a kocsis, ki engem Kanizsáról ma ide hozott, utközben megkért, hogy őt baktersagra ajánlanám, mert sánta levén, már nehezebb dologra nem alkalmas, ennek a szolgálatnak pedig meg tudna felelni. Én a jámbort nem ismerem, de mivel a hivatal, melyet óhajt, nem nagy, megigértem neki, hogy önnek barátom irok egy pár sort, mit ezennel teljesitek. Az esetre, ha a baktersagban vakanzia van, vagy lesz, s ez ember erkölcsi magaviseleténél fogva is alkalmas, még másnak igérve nincs, őt ime ajánlom. Isten áldja! Szives tisztelettel, őszinte barátja Deák Ferencz.»

— **Az európai divat Törökországban.** A konstantinápolyi török lapok közlik az ottani rendőrfőnök rendeletét, mely figyelmezteti a város mohamedán asszonyait, hogy e hó letelte alatt az európai szabásu köpönyegeket és más nyugati divatu felső ruhákat, valamint a vékony, arczot el nem takaró fátyolokat tegyék félre s térjenek vissza a régi török köpönyegekhez, felső ruhákhoz és vastag fátyolokhoz. A kitüzött idő letelte után minden asszonyt, a ki e rendeletnek nem engedelmeskedik, sulyos pénzbirsággal büntetik. A rendelet, a mint ezt kibocsátója is fölemliti, a szultán és a sheik-ül-izlám akaratából folyt, mert mindketten nagy mértékben megütköztek azon, hogy a török nők annyira igyekeznek utánozni keresztény testvéreik ruházatát.

— **Csillagászati fogyatkozások.** A most folyó október hónapban két fogyatkozás fog beállani a világegyetemnek minket leginkább érdeklő két csillagzatában és pedig *részleges holdfogyatkozás* 16-án, mely 7 óra 15 perczkor reggel kezdődik és 9 óra 6 perczkor ér véget. Nagysága 28 századrésze lesz a hold látszólagos átmérőjének s Afrikában, Amerikában, valamint Európa nyugati vidékein lesz látható. Budapesten a hold a fogyatkozás kezdete előtt nyugszik le. A másik, *gyürüs napfogyatkozás* október 30-án fog beállani, mely 10 óra 36 perczkor este a nagy világtengeren Polynéziában kezdődik s átvonulva a Khinai birodalmon, a Sandwich-szigeteken, ugyancsak a nagy Oczeánon okt. 31-én reggel 4 óra 21 perczkor ér véget. Ez a fogyatkozás látható lesz a nagy világtenger éjszaki felén és részben északi Ázsiának keleti vidékein, valamint északi Amerikának nyugati tájain. E szerint a két fogyatkozás közül nálunk egyik sem lesz látható.

— **Ásatások Nagyváradon.** Rómer Flóris nagyváradi kanonok és ismert régész vezetése alatt Nagyváradon nagy ásatások folynak, melyek már eddig is szép eredményre vezettek. Az asatás még körülbelül 20 napig fog tartani, minthogy eddigelé csak egyharmad része van kiásva a tervbe vett területnek. A mult hét végén ismét egy sirkő-lapra akadtak, mely megforditott épitkezésre volt felhasználva a mi eléggé jellemzi az akkori kor, 15-ik század végéig, müemlékek iránti érzéketlenségét. A kőlap Thurzó Zsigmond egészen ép sirkövét tünteti fel. Thurzó, ki hajdan kir. titkár volt, bámulatos sebességgel t. i. 4 év alatt 4 különféle püspökségre, legutoljára a Váradira emeltetett. A sirkő felső mezőjében látható a Thurzó czimere püspök süveggel; az alsó mezőben latin felirat, mely azonban a nagy betük közé vésett apró betük miatt nehezen olvasható. Ugyancsak a mult héten akadtak egy sirboltra is, melyben egész halmaz emberi csontot találtak. Valószinüleg kirabolt kripta maradványai. Rómer Flóris fáradhatatlan buzgalommal napról napra vezeti, irányozza az ásatásokat, őrködik a talált régiségek felett, fejtegeti a jeleket és irja jegyzeteit.

— **Szinház égés.** Japánból hirek érkeztek Plymouthba a roppant katasztrófáról, mely — a mint irják — a bécsi és sunderlandi tüzekhez hasonlit. A szerencsétlenség szinhelye Katamoremura Kamada Govi Sanuki városa volt. Az ottani szinház, faépület, az előadás alatt szorongásig megtelt néző közönséggel, mikor egyszerre a szinpad mögött tüz támad és pár percz alatt lángba boritja az egész épületet. Szörnyü zavar támadt; mindenki

a kijárás felé tolongott és egyszerre egész csatatér lett, összetiprott emberek holttestei hevertek rakásra, jajgatás, kiabálás volt mindenfelé. Kétségbeesés szállta meg az egész közönséget. Tizenöt fiatalember, hatvan gyermek veszett a tüzbe, több száznál sulyosan megsérült és számosan kisebb sérüléseket szenvedtek.

— **Konstantinápolyból Budapestig gyalog.** A napokban egy törököt szállitottak az üllői-uti klinikába, ki az utczán összerogyott. A törökkel, a ki termetre nézve valóságos óriás, a fia is vele volt, ki *Balogh* orvos kérdéseire előadta, hogy atyjának mindkét szemén hályog van és hogy azért jöttek Budapestre, hogy atyja szemeit operáltassa. Az utat Konstantinápolyból Budapestig 112 nap alatt gyalog tették meg, de atyja megérkeztekor a fáradtságtól már annyira ki volt merülve, hogy az utczán összerogyott. A vak török megvizsgálásánál kitünt, hogy a hosszu fáradságos gyaloglás folytán oly sérveket kapott testén, melyeket operálni kell, a mit meg is tettek és csak ezután fogják szemeit operálni.

— **Orvtámadás.** Aradról irják e hó 9-éről: Czeiler József itteni iparos a napokban hazamenőben volt és a keményitő-gyár közelében négy suhancz került eléje s egy közülök pisztolyt sütött rá. A lövés nem talált és ekkor a támadó s támadott közt erős küzdelem fejlődött, melynek vége az lett, hogy a négy suhancz elmenekült.

— **Büntettek Angliában.** Mr. Howard Vincent, a londoni titkos rendőrség ismert igazgatója, a huddersfieldi social-tudományos kongresszuson az Angliában elkövetett büntettekről és az angol bünösökről előadást tartott. Angliában, Walesben és Skócziában, mondá Mr. Vincent, a büntettek körülbelől 6,000,000 font sterling kárt okoznak az országnak, mely kár következőkép oszlik meg: a rendőrségre esik 3,500,000 font sterling, fogházakra és fenyitő intézetekre 602,000 font sterling, javitó helyekre 482,000 font sterling, törvénykezési költségek 322,000 font sterling. Az ellopott tárgyak értéke legalább 1,000,000 font sterling. A gonosz tettek megelőzése, fölfedezése és büntetése körülbelől 64,000 embernek tevékenységét veszi igénybe; ezek: 22,250 rendőrbiró, 35,780 rendőr, 6105 felügyelő. A bünfenyitő intézetekben több, mint 10,000 törvényszéki irnok, szolga van alkalmazva. 1881-ben 825.657 egyént üldözött a törvény; ezek közül 94,868 személybiztonság megsértése miatt üldöztek, 122,761 a tulajdon ellen követett el bünös elsajátitási kisérletet. Az utóbbi év alatt a büntettek száma fogyott.

— **A szerencsétlenül járt kötéltánczosnő,** miss Zaeo felől a «Triester Ztg.» azt irja, hogy mindkét orrkagylóját betörte és zuzódásokat szenvedett a jobb szeme fölött. A hétfőre virradó éjet nyugodtan töltötte; reggel felé a sebláz mérsékelt volt. A szegény leánynak az volt a szerencséje, hogy a drótkötélről leestében, surolta a biztossági háló szélét és ez által nagyot vesztett az esés sulya; a közönség általános rémkiáltásban tört ki, a zene elhallgatott, nők és gyermekek ájultak el. A szerencsétlen komédiásnét az orvos csak nehezen tudta életre hozni és állapota most is igen sulyos.

— **Az öngyilkosságot kisérlő** énekesnőről: Gethfalvi-Streithammer Berta asszonyról azt irják Nagyváradról, hogy jobban érzi magát s igy valószinüleg megszabadul a haláltól, melyre amerikai párbaj kárhoztatta. Látogatókat fogad, velök elbeszélget, de öngyilkosságának okát nem mondja, mert a hirlapokban megjelent közleményekről semmi tudomása sincs. Csodálkozva emliti, hogy a golyó mint téveszthette irányát, mikor ő jól czélzott agyának. A golyó arczában van és eltávolitására még sem tettek, nem is tehettek kisérletet. Ha a golyó természetes vándorlása következtében előkerülne, a szép fiatal hölgy állapota biztosan jobbra fordulna. Most már az egész város tudja, hogy Gethfalvi Berta asszony nem a nemsikerült fellépés miatt akart öngyilkos lenni, s még inkább nő a rokonszenv sorsa iránt. Szerencsétlen nő, kit a végzet üldöz. Csak attól tartanak, felépülése nem szünteti meg a bajt, melytől ily erőszakos módon akart szabadulni.

— **A linczi torta feltalálója meghalt.** Vogel Konrádnak hivták, Linczben született, Linczben élt, mint czukrász s itt is halt meg pár nap előtt 87 éves korában. Mióta a nevezetes tészta-süteményt feltalálta, ez diadallal járta meg az egész világot s hozott gazdájának a czukrászok előtt dicsőséget és magának pénzt.

— **A Körös,** mely eddig ugy elapadt, hogy a kavicsokat lehetett látni a fenekén, sőt szekér számra lehetett hordani a folyó medrét, mint Nagyváradról irják, egyszerre megváltozott. A csöndes kis vizből egyszerre haragos folyó lett, mely ugyancsak hömpölygeti habjait. A viz naprol-napra rohamosan nő, ugyannyira, hogy áradástól is tarthatnak.

— **Lőpor-robbanás.** Germersheinban, Bajorországban, mult csütörtökön szörnyü szerencsétlenség történt. Az ott állomásozó gyalog tüzérség egyik köztüzére egy bör lapon egy ércz serleget dörzsölt, s a lőporszemeket a dörzsöléssel meggyujtotta, az égő lőporszemek odapattantak a mellettök levő lőporos hordóra, mely irtózatos dördüléssel explodált. A tüz egy másfél mázsás gránátot is megtámadott és fölvetett. Négy tüzér tizedes azonnal halva maradt, két tüzér hadnagy és három köztüzér sulyosan megsérült. A tüzért, ki az egésznek okozója volt, ugy szét vetette a lőpor, hogy csak fejét és csontjait találták meg.

Rövid hirek. *A liesing-perchtolsdorfi* vonalon tegnap egy Weghofer nevü utas, a robogó vonatról leugrott és kerekek alá került; félhalva szállitották Bécsbe. — *Az uj templomot,* melyet a sopronmegyei Szergény-Agyagos testvér hitközség háromnegyed részben a saját községén épitett, dr. Zalka János győri püspök e napokban szentelte föl. — *A szemészeti kórodának* a hatvani utczai egyetemi épületben levő osztályát most helyezik át az üllői uti klinikába, a hol az osztályt már a napokban megnyitják. Dr. *Schulek* tanár a régi épületben most már csak az ambuláns betegeket fogadja. — *Krasznisorán* Kesz Iván nevü paraszt megtébolyodván, miután elhelyezéséről nem intézkedtek, minden összevissza gyujtogatott, ami eléje került. — *Nagyváradon* a szürke nénék kolostora előtt a napokban egy csecsemőt találtak; még eddig nem akadtak nyomába ki tette oda. — *Bécsben* egy Nitsch Josephine nevü varrónő ruhája az utczán meggyuladt és megmentették ugyan, de számos sérülést szenvedett.

—

= **Holt csecsemők.** A galamb-utcza 4. számu ház házmestere ma reggel 6 órakor a kapu sarkában egy ujszülött csecsemőnek még véres hulláját találta, mely szalvétába és papirosba volt begöngyölgetve. Jelentést tett a rendőrségnél, mely a hullát bevitette a Rókus halottasházába s a lelketlen anya kideritésére megindittotta a nyomozást. — Két gyermek tegnap a budai Ganz-féle gyártól a Dunához vezető lépcsők alján czukorpapirosba lepecsételve egy hat hónapos fiumagzat hulláját találta s átadta a rendőrségnek.

= **Megunta az életét.** *Császár* Gyula vasuti hivatalnok öngyilkosságot kisérlett meg tegnap a császárfürdőnek egy fülkéjében. Magára lőtt háromszor: a fürdőszolgák berohantak hozzá a lövések zajára s ott találták őt a divánon véresen elterülve, kezében a még füstölgő revolverrel. Még élve szállitották be a János-kórházba. Tettének inditó okául zilált anyagi viszonyait mondja.

= **Csalók áldozata.** Nem régiben egy *Suiczky* Adám Ferencz nevü csángó érkezett a fővárosba, de csak nagyon keservesen éldegélt, éjszakára pedig egy korcsmában huzta meg magát. A korcsma egyik vendége: Sülő József fővárosi polgár megtudván a csángó sanyaru állapotát, gyüjtést inditott számára s ennek eredményekép nemsokára átadott neki 8 frt 50 krt. Valami két szélhámos csaló azonban neszét vette a dolognak s a szegényház közelében rálestek a csángóra s egy általuk talált, állitásuk szerint kilencz forintot érő aranyat, mely nem volt más haszontalan tantusznál, erővel rátukmálták és ezért összes pénzét elcsalták tőle. A szegény ember, midőn megtudta a dolgot, jelentést tett a rendőrségnél, mely a közlött személyleirás alapján, a napokban két egyént letartóztatott, de nem szembesithette őket a károsult csángóval, minthogy az időközben Kunágotára Csanádmegyébe költözött, minélfogva az ügyet oda fogják áttenni.

= **A ki meg akar halni.** Más beteg azért megy a kórházba, hogy meggyógyuljon, *Zogut* János napszámos azonban tegnap fölvétele alkalmával kijelentette, hogy ő meghalni jött a kórházba s ez elhatározásában semmikép sem volt megingatható. Megfigyelés alá fogják venni, mivel ugy látszik elmeállapota nem a legrendeebb.

= **A vallás őrültje.** *Ranka* Erzsébet 50 éves napszámosnét tegnap Ó-Budáról beszállitották a Rókuskórház megfigyelő osztályára. Vallásos őrültségben szenved s minden nőt szüz Máriának tart.

= **Öngyilkosság.** *Rigó* István 13 éves kárpitos inas ma délután fölakasztotta magát, egy dohány-utczai ház raktár helyiségében. Szorgalmas, szófogadó fiu volt s gazdája mindig meg volt vele elégedve. Tettének okát nem is sejti senki.

= **Hamisitott fürdőjegyek.** Az «Osman» betegsegélyző egyesület igazgatója mintegy két héttel ezelőtt jelentést tett a főkapitányságnak, hogy az «Osman» egylcsület Lukács- és Császárfürdői kedvezményes jegyeit valaki hamisitja s hamis pecséttel ellátva bocsátja áruba. A felmutatott hamisitványok az eredetiektől csak abban különböznek, hogy ezeken a pecsét sokkal nagyobb volt mint az «Osman» egylet hivatalos pecsétje. Trinkel Kálmán rendőrtisztviselő, a kinek az ügyet vizsgálat végett kiadták, két heti buzgó kutatás után nyomára jött, hogy e hamisitványokat bizonyos Wolf Móricz foglalkozás nélkül való egyén gyártja, a ki ennekelőtte több betegsegitő egyesületnél volt hivatalszolga s a rendőrség több izben kereste is öt lakásán, de soha sem találta odahaza. Trinkelt tegnap értesitették, hogy Wolf ma nagyobb menynyiségü hamisitványt fog eladni egy kerepesi uti szivaros boltban. A rendőrtisztviselő megjelent a trafikban és ott várta Wolfot, ki kevéssel tiz óra után érkezett oda mintegy 40 darab hamisitványnyal. Midőn Wolf a pénzt felvette, a rendőrtisztviselő hirtelen eléje állott, letartóztatottnak jelentette ki s magával vitte a főkapitányságához. Nyomban házmotozást is tartottak a hamisitónak gyár-utcza 5. szám alatt levő lakásán, hol a hamis pecsétnyomót, melylyel a fürdőjegyeket lebélyegezte, megtalálták. Hogy mily mértékben üzte Wolf e hamisitványokkal a csalást, kitünik abból is, hogy két ügynököt tartott kik 15—20 krért árusitották a hamis jegyeket s noha semminemü foglalkozása nincsen letartóztatása alkalmával 115 frt készpénzt találtak nála. A feljelentés szerint ily hamisitványok már évek óta vannak forgalomban s csodálatos, hogy a fürdőknél azokat eddig fel nem ismerték.

SZINHÁZ, MÜVESZET.

— **A népszinházban** holnap szerdán «*A cornevillei harangok*»-at adják *Pálmai* I.-val. «*Turi Borcsa*» Gerő Károly népszinmüve, mely első négy előadása alatt mindjobban tetszett a közönségnek, csütörtökön kerül ismét szinre *Blaha* L. asszonynyal. Pénteken a «*Furcsa háboru*», szombat és vasárnapra ugyancsak «*Turi Borcsa*» van kitüzve.

— **A német szinházban** csütörtökön ismét «Boccaccio» kerül szinre, Szombaton lesz Lindau Pál «Lea grófnő» szinmüvének első előadása.

— **Sarah Bernhardtról.** A párisi hirlapok ismét a szeszélyes müvésznő magán viszonyával vagy jobban mondva pénzügyi viszonyaival foglalkoznak. Maurice, a müvésznő fia, levelet intézett a kritikusokhoz és tettlegességgel fenyegetett, ha valaki anyja háziügyeit szellözteti. Mayer Arthurt, a «Gaulois» kiadóját is kihivta, de ez visszautasitotta a párbajt, mert a mint mondá atyja is lehetne a fiatal urnak. Sarah Bernhardt maga levelet intézett Bossonhoz, az «Evénement» birálójához, melyben többi közt azt mondja, beszéljen akármit akar Damala urról, volt férjéről, ki az ö kegydijából él, melyet a házassági frigy felbontásáért juttat neki, de hagyjon fel az ö (Sarah Bernhardt) üldözésével, hisz tudja ugyis, mily erkölcsi nyomatéka van ennek a támadásnak, melynek gazdáját már egyszer drága pénzen megvásárolta. A müvésznő fenyegeti a kritikust, hogy ha tovább is foglalkozik vele, ö majd Damala urról, a kritikus kegyeltjéről fog nem épen hizelgő dolgokat napfényre hozni.

—

A műcsarnok kiállitása.

Az őszi kiállitás első sorozata holnap szerdán nyilik meg 233 müvel. Változatos kiállitás, mely egészen megtölti a termeket, de nincs oly szorongás, mint tavaly volt. A külföldi müvészek most is egész tömegben jelentek meg, a mi a műcsarnok iránt egyre növekedő érdeklődés jele. A hazai müvészek egy része még vár a második sorozatig, mely novemberben kezdődik. Akkorra érkeznek a versenyző müvek a különböző jutalmakért és dijakért. A másik rész azonban derekasan képviselve van most is. Uj neveket, a mult kiállitás óta biztató fejlődésnek indult tehetségeket, teljes sikerü müvészeket (az ifjak, nem egészen ifjak és veterán müvészeink közül) örvendetes gyüiekezetben találunk együtt.

Negyven magyar müvész vesz részt a kiállitásban. Szobormüveket *Kiss* György (Trefort mellszobra), *Szasz* Gyula («Sir a bogár»), *Loránfi* («Saruit oldozó leány» és egy mellszobor) és *Róna* Gyula (egy figyelemre méltó csoportozat, mely Thisbét tünteti föl Pyramos holttesténél) állitottak ki. A többi mind festménynyel van képviselve.

Külföldön hirnévben élő müvészeink közül *Liezen-Mayer* és *Wagner* Sándor emlékeztek meg a kiállitásról, az előbbi egy imádkozó szép leányt festett, Wagner pedig egy bikaviadalos jelenetet «Picador a madridi arenában», mely a kiállitás egyik érdekes müve s a felül világitott terem nagy darabjai közé tartozik.

Csak nagyjából teszünk emlitést most a gazdag tárlatról s csakis általánosságban. A kiállitó magyar müvészek ezek: *Barabás* Miklós, (gyermek-arczkép és egy nagyobb életkép, rajta kis leány gyöngyvirággal). *Brodszky* Sándor három tájképpel. *Bubics* Zsigmond apátkanonok és képviselő, ki szenvedélyes mükedvelő és virágképeket csinosan fest. *Csányi* Gizella, (négy képe van, egy kellemes igazsággal festett csendélet, ez és az arczképek közül egy éltes nőt feltüntető a tárlat hazai női festői közül neki biztositja az elsőséget). A nővilágból itt van *Csúzy* Gizella arczképekkel. *Konek* Ida egy kisded csendéleti festménynyel és egy kis eletképpel, és *Lazányi* Irma (csendélet). *Eisenheit* Ferencz, ki Keleten járt, erről egy kifejező és jellegzetes tanulmányfövel is bizonyitványt mutat. *Györök* Leó (kisebb tájkép). *Herzi* Kornél (arczkép és egy jó hatásu nagyobb életkép, mely a kiállitás es uj nevét jól ajánlja.) *Hollósy* Simon, (uj név és tanulmányfő). *Innocent* Ferencz, (elegáns nők arczképe teljes nagy alakban; és egy jó hatásu életkép: «Csók», elegáns mamával, ki gyermekét csókolja és jó hus szinekkel). *Kegyes* József, a bölcskei egyszerü földmüves, ki egy nagy életképet festett, meglepő bensőséggel, becsületes igazsággal. Egy paraszt szoba belsejében lakodalmas nép; s a menyasszony édes anyjától bucsuzik. *Kéméndy* Jenő, teljes dicséretet illető életképpel, mely az izlés és jól fejlődő tehetség müve. *Klapka* Emil (uj név és csendélet). *Komlóssy* Ferencz (tájkép és rózsák). *Margitay* Tihamér négy festménynyel; három olasz életkép, a negyedik nagyobb azoknál s «Boccaccio» földeritő hatását rajzolja, melyet egy vén ember olvas föl két fiatal leány nagy vidámságára. *Markó* Károlytól tájképek. *Mészöly* Gézától két kedves kis tájkép, a müvész legbecsesb darabjaiból. *Mesterházy* Kálmántól négy festmény, tájképek alakokkal. *Molnár* Józseftől, oltárkép és életképek; *Molnár* Gézától, *Pataky* Lászlótól (uj nevek) egy-egy életkép. *Roskovics* Ignácztól nagy oltárkép a lévai kegyesrendi templom számára. *Rózsay* Emil tájkép; *Schickedanz* Alberttől (uj név) tájkép; *Somogyi* Dánieltől több tájkép. *Spányi* Béla öt tájképpel jól jelent meg; *Tölgyessy* Arthur négyet mutat be; *Telepy* Károly csak egyet *Valentiny* János ezuttal is czigány alakokat festett. *Vajda* Zsigmond arczképeket, *Udvarlaky* Béla életképeket, *Vastagh* György egyetlen női arczképpel vett részt.

A kiállitás legfeltünőbb darabja *Makart* képe «A nyár», melynek a nagy terem egész oldala oda van adva. A bécsi müvész most is a női szépségek csoportját festette, a mint az egyik fürdik, a másik vetkőzik s négy vagy öt egy sak-táblát ül körül.

A külföldi müvészek közt számos jeles ismerősünk van, a kik már rendesen részt vesznek a kiállitáson. De ujakat is eleget megismerhetünk. A kiállitás e cyklusában a külföldieké a hatás főrésze. Ezekről s általában a kiállitásról még részletesen is kell szólanunk.

SPORT.

— **Parforce-vadászat.** Káposztás-Megyer környékén ma tartották az első nyulhajszát, mely a mennyiben jó runnal és végül killel is járt, sikerültnek mondható. A vadászok kora reggel gyülekeztek egybe Esterházy Miklós grófnál s innét elindultak Dunakeszi felé. A harrier-falkának nem volt jó szimatja, mert a talaj igen száraz volt s igy csak hosszas keresgélés után akadt egy nyul nyomára. Jó fél órai run következett, mig végre az ebek végeztek a tapsi fülessel. Több nyulat nem is hajszoltak fel. A mai vadászaton részt vett *Offermann* báró is, ki csak tegnap érkezett meg Berlinből. Holnap rókavadászat lesz. Meet a nyolczas covernél, reggel 8 órakor.

Baden-Baden, okt. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A lóversenyek második napja az alábbi eredménynyel folyt le. *Preis von Pavillon* (1500 márka) Arenstorff ur *Last Born*-ja első, Liman hdn. Guillarette-je 2-dik, Cosack ur Steadfast-ja 3-dik volt: 7 ló futott. A 4000 márka értékü *Oos-dijban* báró Falkenhausen 6. é. *Per Dampf*-ja győzött; Witte hdn. Mascotte-je 2-dik, br. Metternich Rawcliffe Ings-je 3-dik volt; 5 futott. A *Rastatt-dijban* gr. Scheel-Plessen hdn. *Q. C.*-je nyert; gr. Schaffgotsch Ailesbury-je 2-dik, Suermondt hdn. Turin-ja 3-dik, Frerichs hdn. Tennyson-ja 4-dik volt. A *bucsu-versenyben* Mr. Edwards 5 é. Jessica-ja győzött; Willich ur Broadway Swell-je 2-dik, gr. Bismarck kapit. The Rock-ja 3-dik volt; 6 ló futott.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **Az 1884-iki költségvetés** összeállitását a tanács mai ülésén befejezte s a számvevőségileg előirányzott 146,000 frt deficzitet mintegy 30—35,000 frtra szállitotta le. Azonban függőben maradtak még a városligeti beruházások, a kövezések, csatornázások és pótépitkezések rovatai, melyek a tanácsi tárgyalás előtt még a szakbizottságok által fognak átvizsgáltatni. A tanács azon helyzetben lesz, hogy a költségvetést még a jövő hét végén a pénzügyi bizottság elé terjesztheti.

— **Az uj bérkocsi-számok.** Meglepetve látják Budapest lakosai, hogy a magyar főváros igazi nagy város lett. A külföldön utazóknak mindig az inponált, hogy a fiakkerek száma az ezrekbe ment. Most már ebben az élvezetben Budapesten is gyönyörködhetnek. Tegnap megállták az emberek, mikor a kerepesi-ut sarkán meglátták az «1298»-ik bérkocsit. Mindenki tudakozódott, hogy és mikép termett igy gomba módra ez a nagy numerus. A titok az, hogy a pesti és budai fiakkereket, konfortábleokat egy kalap alá fogták. Ennek az eljárásnak lett aztán eredménye az eddig nem látott nagy bérkocsi-szám, mely most annyi meglepetést okoz. Igy lesz egy nagy város igazán nagyváros; és ez nem is valami nehéz módja a nagyvárossá levesnek.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A magyar gazdasszonyok orsz. jótékony egyletének** október havi választmányi ülésében köszönettel vétetett több végrendelettel tett hagyomány, u. m. Návay Mihályné, Oberbauer Alajos, Zsigmondy Ferenczné és Kropper Jánostól. — Bejelentetett, hogy a felvett növendékekhez a választmány jóváhagyása reményében a szünidő alatt még kettő vétetett fel, kikkel jelenleg az árvaházban 104-en vannak; — ennek kapcsában több felvételi kérvény jelentetett be és pedig Kassa, Kosdi, B.-Csaba, Esztergom és Budapestről, melyek felülvizsgálat végett a bizottsághoz tétettek át. — A pénztárnok a pénztár állásáról tett jelentést. Kiadás volt junius hóban 1605 frt 62 kr, juliusban 2728 frt 33 kr, augusztusban 1687 frt 94 kr és szeptember hóban 1579 frt 36 kr; e tetemes kiadás után a kézi pénztárban október hóra maradt 1197 frt 30 kr. — A Szt. István napján rendezett népünnepély számadása lévén napirenden, bevétel volt 3621 frt 74 kr, kiadás 2581 frt 56 kr, maradt 1040 frt 18 kr; a részletes jelentésből kitünt, hogy a Vindobonának sikertelensége az egyletet nem terhelheti.

— **A magyar jogász-ifjuság országos egyesülete** e hó 14-én, vasárnap, délután 3 órakor tartja meg közgyülését a budapesti ügyvédi kamara ülestermében (kerepesi-ut 8. szám alatt). E közgyülés a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül határozatképes lesz, az e hó 7-éről elhalasztott közgyülés tárgyai, valamint a tagoknak az id. titkárnál f. hó 11-én délután 5 óráig irásban benyujtott inditványai fölött. Az id. elnökség fölkéri a tagokat, hogy az elnapolt közgyülés legfontosabb tárgyához t. i. az igazgató választmány megválasztásához kellő számban megjelenjenek, s tagsági jegyeiket okvetlenül magukkal hozzák.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A budavári gyilkosság** tárgyában az itéletet, — mint az «O. É.» irja — a biróság *szótöbbséggel* hozta s az elnök a maga részéről külön véleményt adott az itélethez. (A törvényszék szavazása tudvalevőleg ugy történik, hogy az előadó biró tesz inditványt, mihez ha a szavazó biró hozzájárul, az itélet el van döntve és az elnök a maga véleményét csak jegyzőkönyvbe vétetheti, — ha ugy kivánja — kifejezéseül annak, hogy nincs egy nézeten az itélettel. Ha a szavazó biró nem járul az előadó inditványához, kettőjök közt az elnök dönt. A jelen esetben az előbbi történt. A különvélemény szerint Spanga Pál és Pitély Mihály rablással párosult emberölés miatt életfogytig tartó fegyházra, Berecz János pedig mint bünsegéd 15 évi fegyházra itélendő. Érdekes a különvélemény e felfogásában az eltérés az ügyész vádinditványától, melylyel a birói itélet is megegyezik, Berecz bünösségére nézve. A vádinditvány tudvalevőleg Bereczet nemcsak hogy ugy, mint a másik két vádlottat gyilkosságban bünösnek és halállal büntetendőnek mondta, hanem még ezenfelül sorozatot állitott fel és Bereczet mint a «legnagyobb bünöst» a halálbüntetés végrehajtásánál legfokozottabban sujtandónak és rajta a büntetést utolsó sorban végrehajtandónak inditványozta.

— **Sajtóperek.** *Kosesovszky* Alajos róm. kath. lelkész sajtópert inditott a «Függetlenség» ellen. A sajtóperre egy «Gyilkos panszláv pap» czimü közlemény adott alkalmat, mely a nevezett lapban megjelent. — *Mikosevits* József, Zenta város t. ügyésze a «Zentai Ellenőr» ellen inditott sajtópert becsületsértés miatt.

—

Pázmándy Dénes sajtópöre.

Az «Egyetértés» külön tudósitójától.

Szombathely, okt. 9.

Tegnapi részletes táviratunk pótlásául Széll Ignácz vasmegyei volt alispánnak Pázmándy Dénes ellen inditott sajtópörének lefolyásáról közöljük még a következőket:

Dr. **Ajkas Károly** vádbeszédéből közöljük a következőket: T. Sajtóbirósági esküdtszék. A szabad természet a maga lenséges rendjében fényes virányaival legdicsőbb alkotása a nagy teremtőnek, annak élvezete legkiválóbb édene az embernek. Valamint a szabad természet éltető elemét képezi az ember testének, épen ugy a szabadság szellemi életének. Ezen nézpontra helyezkedett az 1848-ik évi törvényhozás akkor, midőn — adott kedvező körülmények folytán — a szabadságnak többrendü törvényeit megalkotta, az alkotmányt annak bázisára helyezvén. A szabadság rend nélkül fenn nem állhat, mert a szabadság maga a rend; minden ezzel ellenkező kinövés betegség, mely lenyesést, orvoslást igényel. A szabadságnak tehát legfőbb postulatuma a *rend,* éltető elemei a szabad sajtó, szabad szó; világitó fáklyája az erkölcs; regulatora az esküdtszék.

Rendezett államban a szabadság is az együttes élhetés czéljából bizonyos szabályokhoz, törvényekhez van kötve. A ki a törvény által alkotott szabályokat áthágja, vét az erkölcsi jogrend ellen.

Megsértetett az erkölcsi jogrend, sajtó utján mozgásba kell hozni a regulátort, az esküdszéket azért, hogy a sértés által egyik polgártársunk becsület jogkörében ejtett hézagot igazságos itéletével helyreüsse.

Tizenkettedik éve, hogy e hivatalt viselem, s még nem merült fel esett, hogy sajtó utján oly büncselekmény követett volna el e kerületben, melyért hivatalbeli fellépésnek volt helye, pedig élénk politikai élet volt előbb is, melynek hullámai magasan csapkodtak ugyan fel, de soha sem törték át azon gátat, melyen az emberi becsület nemes zománcza tenyészik, mert Vasmegye értelmes közönségének morális ereje visszatartotta azt, idegen invaziónak kellett tehát jönnie, hogy szétbocsássa az áradatnak vad elemeit, mely megszabadulván az erkölcsi erő bilincsétől, bősz tombolással rohanjon a becsület védbástyájának érczkapujának, hogy azt, a mi eddig szent és sértetlen volt, nem csak megsebezze, de büzhödt sarával be is mázolja.

Igen, t. esküdtszék, Vasmegye politikai élete elvi harczokban mindig élénk volt, de soha sem sértő, mert a polgári tisztesség határai mindig megtartattak.

A sajtó terjeszkedése a szabad sajtó müködése, melyet mindnyájan a nemzet palladiumaként üdvözöltünk, ez legyen azon eszköz, mely polgári becsületünket beszenynyezi, bizalmi szavunk által felemelteket sárral tapossa be.

Avagy vannak privilegiált hazafiak, kik a szabadsajtót szolgálatukba vehetik csak azért, hogy azt mások szeplőtlen becsületének jó hirnevének, legázolására felhasználhassák?

Nem, mi azt nem ismerhetjük el. De be kell ismernünk, hogy a politikai közelet küzdelmei élessé, személyeskedővé, sértővé csak akkor kezdett lenni, midőn az egy idő óta megyénkben lábra kapott függetlenségi párt Dunántul czim alatt politikai lapot alapitott magának Pázmándy Dénes a körmendi kerület orsz. képviselőjének aegise alatt, — mely lap ugy látszik nemes feladatának tüzte ki megyénk vezérférfiainak, különösen a megye első tisztviselőjének üldözését.

Mindnyájunk előtt köztudomásu dolog ugyanis, hogy a Dunántul Széll Ignácz Vasm. volt alispánja ellen kezdet óta oly ellenséges magatartást követ, mely messze tul megy a közügyek élén álló férfiak müködésének komoly irányu birálatán. A jogtalan támadást mindig hatványozottabb mérvü lett elannyira, hogy a már rég személyeskedéssé fajult eljárás legutóbb a személyes és hivatali becsületnek sorompóit is átlépve, a nevezett lap 72. számában nagymérvü rágalmazást és becsületsértést magában foglaló közleményben tört ki.

Mit is mond az inkriminált czikk. (Felolvassa a czikk elejét.)

Ezeket csak azért olvastam fel, hogy a t. esküdtszéknek felmutathassam azon nagy hangot, melyből vádlott ur lapja beszél, a midőn a közönségnek érzékeit fel akarja lázitani azzal, mintha e között 10,000, 20,000 frtnyi sikkasztás követtetett volna el, pedig voltaképen csak 500 és nehány frt lett elsikkasztva Sváb által, a mi épen Széll alispánnak rögtöni erélyes fellépése folytán még a vizsgálat tartama alatt megtérittetett.

A közlemény továbbá börtönben levő defraudátorokkal óhajt Vasmegye alispánjának konczertet adatni és ennek azon kitétele «mondhatom megérdemlett konczert lesz» oly lealázó Vasmegye alispánjára, oly meggyalázó a megye ezen első tisztviselői állására, hogy ez határozottan a btk. 261., 262. §§-ai alá tartozó becsületsértés vétségét képezi.

De még ez nem minden. E sértés csak bevezetését képezi egy még nagyobbnak — ez csak nyitány volt; a halhatatlan operátum most következik.

Vasmegye alispánja Széll Ignácz a defraudator banda primásának, fejének mondatik, olyan fejének, a ki ezen alávaló, t. i. a sikkasztás iránti buzgalomból igéri közremüködését.

Ezen tervezetben tehát az alispán Pázmándy ur előtt, a ki a jövőbe lát, a sikkasztó banda feje, a ki ebben buzgalomból müködik közre. Szegény Vasmegye, borzasztó kép tárul eléd és annyira sülyedtél, hogy ennek tükrébe bele sem látsz.

Oly dőre, oly együgyü, oly bamba vagy, hogy azon rákfenét, a mely egyéniségednek homlokán ül, a mely már autonom életed fejét mardossa, észre sem veszed. *Idegennek, jövevénynek* kellett jönni, a ki irgalmas samaritánus módjára erkölcsi sülyedésednek e megrenditő tükrét neked felfedezze, és elhomályosodott szemeidnek vakságától nem észlelt szörnyképet tényleg bemutassa.

Ámde mindez nem való és csak nem is lengő delibáb, mely távolban mégis a valót derengi vissza, hanem pusztán agyrém, mely fantasztikus agyával szülemlett meg egy honboldogitónak, a ki pártállásánál fogva a firmamentum zivataros légkörében honolván, a földön történteket tört sugarakban keresztül megforditva látja.

A hivatalnoki becsület azon áttörhetlen zománcz, mely a köztisztviselőt a müködése elé torló ezerféle csábok ingere, a fenyegetések benyomása és a gyanusitások keserüségei ellen megvédelmezik.

Ámde a sajtó, mely ezer lángnyelvvel lévén felfegyverkezve, kiáltásai telefonszerüleg a világ minden szélére elhatnak, valóságos olvasztó kemencze, melynek kimondhatlan heve a legerősebb zománczot is felolvasztja és lepörzsöli, e nélkül pedig ott áll a köztisztviselő meztelenen, megfosztva morális erejétől, valóságban a közönség martalékának kitéve. Ezek azon erkölcsi okok, a melyek feltétlenül megkivánják, hogy ezen minden ok és alap nélkül a közpiaczon hurczolt rágalom a nép szava által toroltassék meg. A sajtó által okozott morális sebet maga a sajtó bármily nagy hatalom legyen is épen ugy nem orvosolhatja, mint a balta vagy más öldöklő eszköz nem képes begyógyitani azon sebet, melyet idétlen alkalmazása által okozott. Szükséges tehát, hogy azt a sajtónál még nagyobb hatalom a *souverain* nép szava a kicsapongóra kimondandó kárhoztató verdiktje által orvosolja. Ezen orvoslás főleg azért szükséges, mert egy idő óta a sajtó, főleg a helybeli «Dunántul» annyira eltér erkölcsi hivatásától, hogy maga lett a kicsapongók mesterévé; a «Dunántul»-nak pedig köztudomásu feje, primása, maeczenása és irányitó lelke épen Pázmándy Dénes vádlott ur, a ki a gyujtó üszög hajitásának ingerlő munkáját mint heroikus müvet magának szokta fentartani. Kérem a t. esküdtszéket, adja meg reája a megsértett közmorál nevében, verdiktje által az öt lehütö és a társadalmat meggyógyitó balzsamot.

Komjáthy Béla védőnek táviratilag kivonatosan már ismertetett beszédéből adjuk a következőket:

A vádlevél becsületsértéssel és rágalmazással vádolja védenczemet, de az 1867. máj. 17. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 20. §-ának ellenére szabályosan nem jelölte meg azon kitételeket, melyekben becsületsértést vagy rágalmazás vél fenforogni, mivel csakis annyit mond a 6-ik bekezdés becsületsértés és a 7-ik bekezdés pedig rágalmazást foglal magában.

Az inkriminált közlemény 6-ik bekezdése, ha az eredeti közleményben számozom a bekezdéseket, következőleg hangzik:

«A minap valami mester Babos ma Signor Sváb. Olaszországban a fegyenczeknek kell valami hangszert játszani, mert a mint ők mondják, a zene finomitja az érzést, javitja az erkölcsöket. Talán jó lenne ezt a rendszert behozni Vasmegyében is.»

Én nem hihetem, hogy ez sérthetné az akkori alispán urat, tehát védelmek sem terjeszthetők elő, mindaddig, mig meg nem magyarázza a vád képviselője, mi az a sértés, mit vádaskodó ur rosz néven vett.

Ha a vádlevél szövege szerint számozom ki a 6-ik bekezdést, az ekként hangzik:

«Lám, ha majd a szombathelyi börtönben együtt fog ülni fél tuczat defraudator, a mi nem sokára megtörténhetik, mily pompás hangversenyt lehetne adatni velök, pl. az alispán urnak, kit Babos és Sváb urak ugyis agyon dicsértek már egyszer, hogy milyen ildomos szeretetre méltó egyéniség ő nagysága, mondhatom megérdemelt konczert lesz, hangszernek ajánlom az Okarinát.»

Ez a rész sem sértheti vádaskodó urat, daczára annak, hogy fel van emlitve benne, mert azzal, ha valakinek hangversenyt adnak, nem lehet sértést elkövetni, hisz volt már vádaskodó ur bizonyára több hangversenyen is jelen s most Budapesten még többen lesz. Hisz ez nem becsületsértés (Derültség.) Tudom jól mulatott, élvezett, és soha sem jutott eszébe vizsgálatot inditani annak kikutatása végett, vajjon a közremüködők mely erkölcsi multtal birtak, de azon valódi tény felemlitése sem sértheti becsületében, hogy Babos és Sváb urak öt már egyszer agyondicsérték, mert hisz midőn kiállitották azt az ugynevezett erkölcsi vagy müveltségi vagy nem is tudom én minek nevezhető bizonyitványt, a melyben az akkori alispán modorát, ildomosságát, képességét, ellenőrzési erélyét olyan igen nagyon megdicsérték az igazolták, azon urak, már mint Babos és Sváb urak, természetesen akkor még a börtönfelügyelő engedélye nélkül is tehették, ez okmányt mint hivatalos egyének szintén aláirták, tartalmát igazolták és igazságosan az ország szine előtt a felelőséget elvállalták.

Emlékeznek önök is bizonyára erre az okmányra, a mi most bizonyosan a vádaskodó ur családi levéltárában öriztetik, én legalább nagyon jól emlékezem rá, mert soha sem feledem el, milyen igazán jóizüen nevettünk mink az ország másik szélén is a felett; mert nálunk uraim a megye első tisztviselőjének érdemeit nem az alantas közegek által kiállitott és aláirt bizonyitványok igazolják, hanem a közigazgatás rendes menete, a pénzkérdés tisztasága, a pártatlan eljárás, szóval a rend és a köztisztelet igazolják.

Az inkriminált közlemény kitételeiben, a becsületsértésnek törvény szerinti fogalmát megállapitani nem lehet, mert azokban vádaskodó ur ellen meggyalázó kifejezés nem használtatott; épen azért védenczemet a józan birálat, az elfogulatlan igazságérzés nem mondhatja ki bünösnek soha, és hitem annyira erős, hogy magát a közvádló urat is egész lelki nyugalommal fogadnám el erkölcsbiróul, mert mint igazságszerető ember, mint jogász velem bizonyára egy véleményben van. Jól tudom, hogy csak is azért indittatott meg e per, mert az akkori alispán ur kérelmének figyelemből eleget óhajtott tenni, de csak is azért, mert jogi meggyőződése megnyugtatta öt, hogy ezzel nem fog egy igazságtalan itéletre alapot teremteni, mert előre tudta, hogy nem olyan polgára a hazának, a ki az inkriminált közlemény alapján védenczemet bünösnek kimondani képes legyen.

A vádlevél szerint védenczem a becsületsértésen felül még rágalmazást is követett el, mert az inkriminált közlemény 7-ik kikezdésében a következők foglaltatnak: «jótékonyczél érdekében játszani fog az első vasmegyei defraudatur banda a hirhedt primás Szél Ignácz személyes felügyelete alatt, ki az ügy iránti buzgalomból volt szives közremüködését megigérni.»

A büntető törvénynek a rágalmazásról szóló 258. §-a szerint rágalmazás vétségét követi el az, a ki valakiről olyan tényt állit, mely valódisága esetében az ellen, a kiről állittatott, a büntető eljárás meginditásának okát képezné, vagy azt a közmegvetésnek tenné ki.

A törvény szövegével szemben mindenek előtt azt jegyzem meg, hogy az, kinek az ügyészséghez benyujtott kérelmére a vád emeltetett, semmi becsületsértő ténynyel nem vádoltatik, mert az inkriminált közlemény csak annyit mond, milyen szép lenne ha a vasmegyei defraudator banda egy hangversenyt rendezve még pedig jótékony czélra, de azon kitétel, hogy ezen banda a hirhedt primás Szél Ignácz személyes felügyelete alatt fogna szátszani, szintén nem képezhet rágalmazást, tekintetes Vasmegye akkori nagyságos alispánja a mostani osztálytanácsos ellen, mert még az sem bizonyos, hogy az inkriminált közleményben emlitett Szél Ignácz egy és ugyanazon személy e vádaskodó Szél Ignácz urral, mert hisz a Szél családi név igenis elszaporodott e hazában, és én mondhatom önöknek magam is ismertem oly czigány primást, kinek Szél volt a családi neve.

De ha magára veszi is vádaskodó ur ezen kitételt, ha azt hiszi, hogy az rá illik, ha azt hiszi is, hogy ő az a hirhedt primás még akkor sem lehet rágalmazásról szólani, mert uraim, ha valakiről azt állitják, hogy hirhedt ember, az még nem rágalom, söt sokan igyekeznek azzá lenni, de hát vádaskodó ur akkor is ténylegbirhedt férfiu volt, ismerve neve az országban, mert sajátságos az uraim, hogy ha valamely megyében sikkasztások vagy visszaélések követtetnek el, a kiváncsiság első sorban mindjárt azt kutatja, valjon ki azon megyének föispánja, valjon ki azon megyének alispánja, s mert a kiváncsiság az inkriminál közlemény megjelenését megelőzőleg több izben kutatta, ki legyen vasmegyének érdemes alispánja, tehát természetesen Vasvármegye akkori alispánjának neve forgalomba jött s hiressé vált. Hiszen most is belügyminiszteri osztálytanácsossá kineveztetett, ha nem ismerték volna hiréből, soha sem lett volna azzá.

A primás jelző szót sem lehet rágalomnak mondani, mert hiszen ismerek én nagyon sok primást még azonkivül is, ki Esztergomba székel, kik nagyon derék becsületes emberek, — ha tehát a vádaskodó ur primásnak neveztetett volna is, azzal még nem követtek el ellene becsületsértést. Azért, hogy valaki primás, még nem büntettek meg senkit. Az alispánt a czikkiró nem is akarhatta azzal vádolni, hogy neki is része van a sikkasztásban, mert akkor a defraudatorbanda nem játszhatott volna az ő felügyelete alatt, hanem összesen játszottak volna a börtönőr felügyelete alatt. — A közvádló inkriminálja a czikknek azt a kifejezését is, hogy «Széll Ignácz az ügy iránti buzgalomból szives közremüködését megigérte.» Ezt ugy értelmezi, hogy a sikkasztók ügye iránti buzgalomból, pedig e kitétel azt jelenti, hogy a jótékony czél iránti buzgalomból. A jótékony czél pedig e tréfás szinlapon a köszegi s felső-eőri megkárosult árvák felsegélése. Hogy az alispán ur ez igazán jótékony czél iránt buzgólkodik, ebben nem lehet semmi becsületsértőt találni. Hatásosan czáfolva a vádbeszéd minden állitását, felmentést kér. A közönség zajos éljenzésbe tör ki.

A közvádló válaszát táviratunk tömör kivonatban ismertette.

Komjáthy védő nagy szónoki hévvel tartott viszonválaszában a közönség éljenzése közt utasitja vissza a «pártügyész» állitásait. A közvádló amaz utalására, hogy a képviselőház kiadta Pázmándyt s igy a czikkben kell sajtóvétségnek lenne, megjegyzi, hogy ez teljesen tarthatatlan állitás, mert a képviselőház, ha itélne, átlépné jogkörét. Különben felmutatja a mentelmi bizottság előadójának levelét, melyben emlités van téve arról, hogy Pázmándy maga kérte kiadatását. A jogos felháborodás hangján szólt az ügyésznek arról a theoriájáról, a mely szerint a Vasmegyében történő dolgokhoz nem vasmegyei nem szólhatna, s a mely szerint itt nem vasmegyeiek csak jött-ment idegenek, jövevények (!) Csodálatos, hogy épen az államhatalom képviselője, a kir. ügyész, a kit az állam fizet, tehát a kinek fizetéséhez adójával Pázmándy is járul, állit fel ily képtelen theoriákat. *Komjáthy* beszéde közben az elnök kénytelen több izben a terem kiürittetésével fenyegetni az éljenző közönséget.

Pázmándy Dénes nagy figyelem közt csinos beszédben válaszolt a közvádlónak. Ha az állana a mit közvádló mondott, hogy a szabadság a rend, akkor a legnagyobb szabadság Magyarországon akkor volt, midőn *Paskievics* jelentette a czárnak, hogy Magyarország lábainál hever, akkor a Muraviewnek lennének a szabadsághősök. A Pázmándy család a multban annyi tiszteletet s elismerést vivott ki magának, hogy annak tagját Magyarország egy részében se mondhatja senki idegennek, vagy jövevénnek, különben is ő nem tolakodott ide, öt deputáczió hivta Körmendre, hol már másodizben választották meg képviselőnek, a királyi ügyész nincs hivatva arra, hogy a választók felett itéljen. Szól azokról az üldöztetésekről, melyeknek itt a megyében folytonosan kitéve volt. Az önvédelem, önérzete, férfiassága követelte, hogy a támadásokra ily módon feleljen. Nem hallgathatta el a mit tapasztalt. 20 éve hogy dolgozik a publiczisztikai pályán és ez idő alatt mindössze csak kétszer növelték tőle azt, hogy hallgassa el a mit lát. Először történt ez akkor, mikor Belgrádban főbelövetés terhe alatt követelték tőle, hogy hallgassa el a szerbeknek alexinaczi vereségét. Másodszor pedig Vasmegyében azt szerették volna, ha elhallgatja a törvénysértéseket és törvényszegéseket.

Kir. ügyész konstatálja, hogy nincs joga válaszolni a vádlott szavaira.

Komjáthy védő: Erre a konstatálásra nem volt joga. Törvény szerint az utolsó szó a vádlottat illeti, különben én meghallgatom még az ügyész urat.

Elnök pár szóba összegezi a vád és védelem főbb pontjait, aztán felolvassa az esküdtekhez intézendő *kérdéseket,* melyek igy hangzanak:

1. foglaltatik-e lelkiismeretes meggyőződésük szerint a «Dunántul» czimü helybeli hirlap m. é. 72-ik számában «Apró pénz» czim alatt kiadott czikkben, Széll Ignácz volt alispán ellen a btkv. 258. és 259-ik §§-ba ütköző rágalmazás, vagy nem?

2. foglaltatik-e a hivatkozott czikkben Széll Ignácz ellen a btkv. 261. és 262. §§-ba ütköző becsületsértés, vagy nem?

3. szerzője-e ezen czikknek Pázmándy Dénes, vagy nem?

4. vajjon ezen czikknek sajtói közzététele által vétkes-e vádlott a rágalmazási vétségben, vagy nem?

5. vétkes-e a becsületsértés vétségében, vagy nem?

Komjáthy védő kéri, hogy a kérdésekben a törvény rendeletéhez képest az tétessék ki, hogy *az inkriminált tételekben* foglaltatik-e rágalmazás illetőleg becsületsértés. Továbbá kéri kimondatni azt, hogy ha az esküdtek az első két kérdésre tagadólag felelnek, akkor a negyedik s ötödik kérdés elmarad, mert azt igen is mondhatják az esküdtek, hogy van valamely czikkben sajtóvétség, de a czikkiró nem vétkes, de azt nem áll jogában mondani az esküdtszéknek, hogy nincs vétség, de vétkes. Továbbá, mivel az esküdtek csak a közvádló által inkriminált tételek felett itélhetnek, a közvádló pedig szabály ellenére határozottan meg nem jelölte azokat a tételeket, melyekben rágalmazást vagy becsületsértést vél találni, az esküdtek nem itélhetnek valamely határozott tétel felett.

Ajkas kir. ügyész: Meg van mondva világosan, hogy hatodik meg hetedik kikezdés.

Védő: Ez nem mondható határozott megjelölésnek. Előbb konstatáltatni kellene, hogy vajjon az eredeti vádlevél kikezdései megegyeznek-e a vádlevélnek nálam levő példányával. Aztán az eredeti czikk hatodik kikezdése egészen más, mint a vádlevélben idézett hatodik kikezdése.

Elnök átadja a kérdéseket az esküdteknek, figyelmeztetvén öket, hogy lelkiismeretesen mondják ki a vétkest, ha ugy találják, hogy a vádlott vétkes s a nem vétkest, ha ugy találják, hogy nem vétkes.

Az esküdtek átveszik a kérdéseket s a mellékszobába távozni készülnek.

Komjáthy védő: Birói végzés-e ez vagy nem?

Elnök hallgat, nem értve meg mire vonatkozik Komjáthy kérdése.

Komjáthy: Kérem jegyzőkönyvbe vétetni és ezáltal konstatálni, hogy a t. sajtóbiróság a kérdések feltevése ellen tett kifogásaimra semmi választ nem adott, határozatot nem hozott.

Elnök: A törvényszék a kérdéseket helybenhagyta, a kifogásokat figyelembe nem vette.

Komjáthy: De ezt kimondani elfelejtették. Sőt azt se értem, mikép hozhatta meg a biróság ezt a határozatot, hiszen a biróság tagjai nemcsak, hogy vissza nem vonultak, hanem egymás közt még halkan se tanácskoztak.

Csend. Az esküdtek helyükön ülnek nem tudva távozhatnak-e már, végre az elnök intésére a mellékszobába mennek.

Mintegy fél órai tanácskozás után visszatérnek s főnökük *Zagoriczky* kihirdeti a táviratilag már közlött verdiktet.

Elnök: Ennek folytán a rágalmazás vádja alól felmentetik. A becsületsértésben vétkesnek találtatván, kérem az ügyész ur inditványát.

Ajkas kir. ügyész: A rágalmazásra vonatkozólag hozott itéletbe kötelessége megnyugodni. A becsületsértésre nézve kéri a 261. és 262-ik §. alkalmazását. A sulyositó körülményeket már előadta vádbeszédében, az enyhitőket pedig felsorolta a védelem. Sulyositó körülményül most csak azt hozza fel, hogy azt a müveltség magas fokán álló férfi követte el egy bizalmi állás ellen. Enyhitő körülményül pedig azt, hogy a vádlottat a pártszenvedély vezette. A sértést különben bőven orvosolta az, hogy a bünös ki lett mondva, mi müvelt emberre nézve inkább sujtó, mint a büntetés mérve.

Komjáthy védő figyelmezteti a biróságot arra, hogy az eljárási szabályok 71-ik §-a szerint, ha a biróság tagjai egyhangulag meg vannak arról győződve, hogy az esküdtek az ügy lényegére nézve tévedtek, olyasmit találtak vétkesnek, mit büntetni nem lehet, felfüggeszthetik az itéletet s az ügyet uj esküdtszék elé utasithatják.

A *biróság* visszavonul s rövid idő mulva visszatérvén az *elnök* azt a véleményét fejezi ki, hogy a vádlott 300 forint pénzbüntetésre itéltetett. *«Ő felsége a király nevében» semmiféle itélet nem hirdettetett ki.*

Komjáthy védő: Bejelenti az egész tárgyalás ellen *semmiségi panaszát.*

HÁZASSÁG.

— **Dr. Jámbor Antal,** szegzárdi orvos, ma vezette oltárhoz a belvárosi plebánia-templomban *Marton* Teréz kisasszonyt.

GYÁSZROVAT.

Néhai Markovics Dénes a biharmegyei függetlenségi párt egyik volt kiváló vezérférfiának özvegye született *Thurzó* Terézia egy széles körben ismert s kedvelt igazi magyar honleány e hó 7-én Marcziházán meghalt. Az áldott jó lelkü nő elhunytát nagy kiterjedésü rokonság és ismerőség őszintén fájlalják. Temetése e hó 9-én d. u. volt Marcziházán.

Apáthy István honvéd alezredes, mint Hátszegről irják, elhunyt 42 éves korában. Birtoka megtekintése végett utazott Hátszegre és ott érte utól a halál. Parancsnoka volt a kolozsvári honvédzászlóaljnak; öt évig tanára a Ludovika akadémiának. Tiszttársai által becsülve, alantosai által tisztelve, mindenki által szeretve, egyike volt a legképzettebb csapattiszteknek. Az elméleti téren általánosan el volt ismerve mint szaktekintély; az idén a m.-vásárhelyi hadgyakorlatok alkalmával, ezredparancsnoki minőségben, a gyakorlati téren is kiváló és nagy jövőre jogositó érdemeket szerzett magának.

Török Pál halála.

A református egyháztanácsnál tegnap *Sipos* Pál egyházmegyei esperes elnöklete alatt tartott ülésén első sorban elhatározták, hogy a temetés költségeit az egyház viseli s rendezés vel az «Entreprise de pompes funèbres» vállalatot bizza meg. Ezután tudomásul vette és köszönettel fogadta az ülés a fővárosi tanács átiratát, mely szerint az elhunyt számára *Arany* János sirja közelében, diszes helyen ingyen sirhelyet enged át. Végül elhatároztatott, hogy *Gönczy* Pál, *Thaly* Antal és *Ghiczey* Samu urak, mint az egyháztanács küldöttei, az elhunyt családja előtt adjanak kifejezést az egyházmegye őszinte részvétének. A küldöttség nyomban meg is jelent a család lakásán, hol *Ghiczey* Samu meleg szavakban tolmácsolta az egyház részvétét.

A gyászszertartás végzésére *Nagy* Péter erdélyi püspököt hivták meg, k azonban betegsége miatt a meghivásnak nem tehet eleget, minek következtében *Papp* Gábor dunántuli püspököt kérték meg táviratilag. A gyászszertartást és a szónoklatot a templomban fogják végezni, mely idő alatt a koporsót a templom bejárata előtt állitják fel. A halotti éneket a theologiai énekkar fogja előadni.

A gyászoló családdal távirat utján tudatta részvétét id. báró *Vay* Miklós konventi elnök, *Nagy* Péter kolozsvári püspök és *Filó* Lajos Nagykőrösről, ki bejelentette hogy küldöttséggel jön. *Fabinyi* Theophil pedig jelenté, hogy a lutheranusok tegnap megtartott gyülésükön elhatározták, hogy a temetésen részt vesznek.

A ravatalt az «Entreprise de pompes funèbres» még tegnap este felállitotta az egyház kálvintéri épületének másodemeleti nagy tanácstermében és az egész termet a menyezettel együtt fekete gyászlepellel vonta be. Ma délfelé helyezték el a ravatal körül a virágokat és a délszaki növényeket. A ravatal két oldalán hat-hat papnövendék képez sorfalat. Az elhunytat hat lovas diszkocsin fogják kivinni a temetőbe, azonkivül meg van rendelve koszoru vivő kocsi, hat fekete hintó és ötven bérkocsi.

Török Pál ref. püspök halála alkalmából a két városházán kitüzték a gyászlobogót s a tanács elhatározta, hogy az elhunyt nagyérdemü lelkész koporsójára a város nevében diszes koszorut teszen.

A hivatalos lap okt. 9-i számából.

Adományozás. Ő felsége *Benel* Ferencznek, a budapesti orsz. tébolyda ellenőrének, saját kérelmére lett nyugdijaztatása alkalmából, sok évi hü és buzgó szolgálata közben szerzett érdemei elismeréseül, saját és törvényes utódai részére a magyar nemességet, *Rónay* József barsmegyei járási orvosnak, saját és törvényes utódai részére az «aranyos-maróthi» előnevet dijmentesen adományozta.

Kinevezés. Ő felsége albirákká a bártfai járásbirósághoz *Dessewffy* Aurél kézdi-vásárhelyi törvényszéki aljegyzőt, a károlyfalvi járásbirósághoz dr. *Lallosevits* János fehértemplomi törvényszéki aljegyzőt és a tapolczai járásbirósághoz *Oszterhuber* László sümegi járásbirósági aljegyzőt, továbbá *Dubois* Lajos János kereskedőt Limában, fizetés nélküli főkonzullá ugyanoda, a tarifaszerü konzuli illetékek szedésére való jogosultsággal és *Engler* Albert kereskedőt Saigonban, fizetés nélküli konzullá ugyanoda, a tarifaszerü konzuli illetékek szedésére való jogosultsággal, kinevezte.

Hadsereg köréből. Ő felsége megengedte, hogy az alább nevezettek a nekik adományozott idegen rendjeleket, diszjelvényeket és érmeket elfogadhassák és viselhessék, még pedig: br. *Königsbrunn* Arthur őrnagy a 48. sz. gy.-ezredben, a román kir. romániai korona rendjének középkeresztjét, és *Roth* Adalbert százados a nevezett ezredben, ugyanazon rend tiszti keresztjét; nagy-ohayi báró *Szveteney* Antal altábornagy, osztályfőnök a közös hadügyminiszteriumban, a szerb kir. Takova-rend nagy-keresztjét; lovag *Hold* Sándor vezérkari ezredes, a közös hadügyminiszterium elnöki irodájának főnöke, ugyanazon rend nagy tiszti keresztjét; *Koller* Albert százados, ő felsége kat. irodájában, számf. a vezérkarnál, *Chavanne* Rudolf százados, számf. a vezérkarnál, báró Mondel táborszernagy személysegéd-tisztje, *Herdliczka* Károly irodatiszt ő felsége kat. irodájában és *Held* Mátyás kiadóhivatali segédtiszt a közös hadügyminiszteriumban, ugyanazon rend tiszti keresztjét, b. *Popp* Leonidás vezérőrnagy, ő felsége vezér-hadsegéde és kat. irodája főnöke, a román kir. romániai korona rendjének nagykeresztjét és a szerb kir. Takova-rend nagykeresztjét, *Scharinger* Gusztáv nyugalm. vezérőrnagy, a hesseni nagyherczegségi «Nagylelkü Fülöp» érdemrend I. oszt. középkeresztjét, lovag *Pohl* Ottó ezredes, ő felsége kat. irodájában, számf. a vezérkarnál, a szerb kir. Takova-rend nagytiszti keresztjét és a hesseni nagyherczegségi «Nagylelkü Fülöp» érdemrend 2. oszt. középkeresztjét, *Kupelwieser* Lipót ezredes, a 61. sz. gy.-ezred parancsnoka, az orosz csász. Szt-Anna-rend 2. osztályát, *von der Wense* Ernő ezredes, a 11. sz. dzsidás-ezred parancsnoka, az orosz Szt.-Vladimir-rend 3. osztályát, hansbergi lovag *Bach* Ede vezérkari ezredes, szolgálattételre beosztva a 7. sz. huszár-ezredhez, és porta-comasinai *Benkiser* Henrik alezredes, ő felsége kat. irodájában, számf. a vezérkarnál, az ottoman császár. Osmanje-rend 3. osztályát, báró *Bothmer* Vilmos ezredes, a 7. sz. dragonyos-ezred parancsnoka, a braunschweigi herczegségi Oroszlán Henrik-rend 2. oszt. középkeresztjét a kardokkal, *Castella* Lajos nyugalm. ezredes, a lippei fejedelemségi házirend 1. osz. diszkeresztjét, *Volkmer* Ottomár őrnagy, számf. az 1. sz. táb. tüzérezredben, a kat. földrajzi intézet mü zaki csoportjának főnöke, a dán kir. Danebrog-rend lovagkeresztjét, gr. *Degenfeld-Schonburg* Alfréd nyugalm. őrnagy, a württembergi kir. württembergi korona rendjének 1. oszt. lovagkeresztjét, *Földváry* Mór nyugalm. őrnagy, a porosz kir. Johannita-rend disz-lovagkeresztjét, langendorfi báró *Dlauhovesky* Károly százados, számf. a 2. sz. dzsidás-ezredben. ő cs. és kir. fensége Károly Lajos főherczeg szolgálattevő kamarása, az orosz csász. Szt.-Anna-rend 2. osztályát és a németalföldi kir. cserkoszoru-rend tisztikeresztjét, *Dux* Antal százados, számf. a 9. sz. vártüzér-zászlóaljban, a vasvári kat. alreáliskola tanára, a Szász Ernő-féle herczegi házirend 1. oszt. lovagkeresztjét, wolffenbergi *Wolff* Mihály százados az 1. hadmérnökezredben, a siami kir. siami korona rendjének középkeresztjét, herczeg *Szász-Coburg-Gotha* Ferdinánd számf. szabadságolt hadnagy a 11. sz. huszár ezredben, az orosz császár. Newsky Sándor-rendet és a montenegrói fejedelemségi Danilo-rend nagykeresztjét, a következő karmesterek: *Sebor* Károly, a 34. sz. gy.-ezredben és *Lehar* Ferencz, a 102. sz. gy.-ezredben, a spanyol kir. kath. Izabella-rend lovagkeresztjét, *Nowosad* János, a 96. sz. gy.-ezredben, a szerb kir. koronás arany-érmet, továbbá *Frost* Antal udvari törzsőrmester a montenegrói fejedelemségi ezüstérmet, *Russu* János másod alőrmester és báró *Sternbach* József csatlóstestőr, a román kir. aranyérmet, végül *Steinsky* József, *Pochobradsky* Józs f, *Eisenhut* Károly és *Olbrich* Oszvald csatlós-testőrök, a román kir. ezüstérmet, továbbá engedélyezte, hogy a haditengerészethez tartozó következő egyének, a részükre adományozott idegen rendjeleket elfogadhassék és viselhessék, még pedig: báró *Pöck* Frigyes tengernagy, tengerész-parancsnok és a tengerészeti osztály főnöke, az ottoman császár. Osmanje-rend I. osztályát, lovag *Pitner* Miksa ellentengernagy, az ottoman császár. Medzsidje-rend 2. osztályát, gróf *Cassini* Oszkár korvett-kapitány, a porosz kir. vörös sas-rend 3. osztályát és *Engelmann* Mór sorhajóhadnagy, az orosz czász. Szt.-Szaniszló-rend 3. osztályát.

TÁVIRATOK.

Szeged, okt. 9. *Bedő* Albert miniszteri tanácsos ma ide érkezett az ásotthalmi erdőőri iskola holnapi megnyitására. melynél Tisza Lajos kir. biztos, Szeged. Szabadka városok és az országos erdészeti egyesület képviselői is jelen lesznek.

Zágráb, okt. 9. (O. É.) Tegnap a «Narodne Novine» nyomán jelentettük, hogy az «Agramer Zeitung» a hivatalos czimerek levételére vonatkozólag tévesen közölt egy táviratot. Ma az «Agramer Zeitung» szerkesztősége a «Narodne Noviné»-hez intézett levélben kijelenti, hogy az illető távirat közlésénél nem forgott fönn tévedés, mert azt az a szerkesztőség Budapestről kapta.

Bécs, okt. 9. A «Politische Correspondenz» szerint *Lembergben* minden körben, mely a számbavehető-ségre csak a legkisebb igényt is tarthatja, egyhangulag elvetik az eszmét, hogy Gácsországban lengyel lövésztestület alakittassék. Eddigelé egyetlen egy képviselőt sem sikerült megnyerni, hogy a tartománygyülésben ez iránt kérvényt nyujtson be, mely különben is okvetlenül elvettetnék. E szerint önmagától elesik azon tévhit, mintha ezen eszme a két lengyel nemzetiségü minisztertől eredt volna.

Bécs, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A *király* ő felsége a vadász-társasággal holnap este 9 órakor érkezik Schönbrunnba. *Albert* szász király és *Vilmos* porosz herczeg valószinüleg már pénteken haza felé indulnak. Ma délután kettedfél órakor *Rudolf* trónörökös főherczeg a *görög királyi párnál* hoszszabb látogatást tett. Délután *Olga* királyné, *Károly Lajos*, *Eugén* és *Vilmos* főherczegeket, valamint *Vilmos* württenbergi herczeget fogadta. Este hetedfélkor a királyi pár lakosztályaiban 17 teritékü ebéd volt. Király ő felsége *pénteken* utazik el innen Magyarországra.

Bécs, okt. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. A *görög királyi pár* elutazásának napja még nincs meghatározva. Valószinü, hogy nyolcz-kilencz napig marad Bécsben. *Olga* utba ejti Gmundent, hogy a *hannoveri király özvegyét*, elhunyt anyjának nővérét, meglátogassa.

Szerajevo, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A focsai és trebinyei kerületben az ujonczállitás a *legjobb rendben* folyt le; a kivánt létszám egészen betellett. Focsában az egykori fölkelővezérek vezették a hadkötelezeket a sorozóbizottság elé. (Pr.)

Trieszt, okt. 9. (Az «Egyetértés távirata.) Alexandriában a kolera-járvány végkép megszünt.

Berlin, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Hir szerint a kormány a birodalmi gyülésnek törvényjavaslatot fog előterjeszteni, mely szerint a *kis ostromállapot hosszabbittassék meg három évre*, a mi nem egyéb, mint a szocziállista-törvény változatlan föntartása továbbra is.

Páris, okt. 9. Megerősitést nyer azon hir, hogy *Campenon* tábornok neveztetik ki hadügyminiszterré.

Páris, okt. 9. A kochinkhinai kormányzónak Saigonból mai kelettel érkezett távirata konstatálja, hogy a helyzet Tonkingban az anami meghatalmazottak megérkezése és a deltában székelő mandarinok meghódolása következtében jelentékenyen javult. A betegségek által megtizedelt «fekete lobogósok» csapatai közt számos szökés fordult elő. Ugy látszik, hogy az ellenség arra határozta magát, hogy Lao-Kai felé vonul vissza. Sontay már részben kiürittetett. *Bischot* ezredes Dayig terjedő portyázásai közben nem bukkant ellenségre.

Páris, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A szélső baloldal lapjai országos agitácziót hirdetnek a *Ferry* miniszterium ellen, mint a mely *Thibaudin* elnyomása által orleanista összeesküvés eszközévé tette magát. Valószinü, hogy ez agitáczió sikere nem sokkal lesz nagyobb, mint az ugyane lapok által alapitott alkotmányreviziót követelő ligáé. A *France* komoly számba veszi nehány portugál lap kombináczióját, mely szerint *Bismarck megigérte Alfonz* spanyol királynak *Portugália annexióját* és leirja a portugál nemzet aggodalmait.

Páris, okt. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A «Gaulois»-nak azt sürgönyzik Berlinből, hogy október 19-dikén találkozás lesz ott *Bismarck* herczeg és *Ferry* miniszterelnök közt. *Courcel* közölte a kanczellárral a franczia kormányelnöknek erre való kivánságát. A találkozás czélja az *általános lefegyverzés* lenne. — A radikálisok különböző gyüléseken tiltakoznak *Thibaudin* tábornok elbocsáttatása ellen s diszkarddal akarják megtisztelni a volt hadügyminisztert. Thibaudin utódjaként most *Wolff* tábornokot is emlegetik.

Páris, okt. 9. A Havas ügynökség jelentése szerint *Saussier* és *Leval* tábornokok maguk *Campenont* jelölték hadügyminiszternek, mint a ki a hadsereg bizalmát birja.

Páris, okt. 9. A Havas-ügynökség szerint minden alapot nélkülöz az a hir, hogy *Ferry* miniszterelnök Bismarckkal közelebbről találkoznék.

Páris, okt. 9. Ama madridi táviratokkal szemben, melyek szerint a franczia-spanyol-ügy még nem lenne befejezve, kijelenti a «Temps», hogy a spanyol kormány semmi ujabb felszólamlást nem tett. Ennélfogva e hireket téveseknek nyilvánitja, s azt hiszi, hogy a spanyol lapoknak egymás közt folyó polemiájukból keletkeztek.

Madrid, okt. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A király lemondott a télre tervezett római utjáról. — *Castelar* kijelenti a «Globo»-ban, hogy interpellácziót fog beadni, a király párisi látogatására vonatkozólag.

Madrid, okt. 9. A kormánypárti hirlapok kijelentik, hogy a franczia-spanyol eset még nincs teljesen elintézve. Azt hiszik azonban, hogy e hirlapok hangja csak a miniszterválság halogatását czélozza. *Castelar* közlönye, a Dia, és a többi köztársasági hirlap ugy vélekedik, hogy Spanyolország kielégitő elégtételt kapott.

Pétervár, okt. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. A hirlapok minduntalan kapnak most tiltó rendeleteket, egyik-másik esemény elhallgatása iránt. E rendeleteket csak elolvashatják a szerkesztőségek, de másolatot nem készithetnek róluk. A terroristák uj közlönyének, a *Národnája Voljának* megjelenésekor ugy nyilatkozott Tolsztoj belügyminiszter, hogy most már nem fél ugyan a terroristáktól, de e lap kiadása azt mutatja, hogy az abnormitás korszaka még nem mult el s ez indokolja leginkább az általa létesitett rendszabályt.

Pétervár, okt. 9. *Turgenjev temetése* a lakosság általános részvéte mellett történt meg. A pályaudvarban végzett ima után a menet, mely majdnem 2 vesztnyi hosszuságu volt, megindult. A halottas kocsit 146 küldöttség előzte meg, városok, tanintézetek, egyetemek, iparosok, pórnép tagjaiból, közvetlenül ezek után a pompás babér- és ezüstkoszorukkal megrakott halottas kocsi jött, melyet óriási számu gyászoló közönség követett. A menet fél 11-kor indult meg és csak 2 óra felé érkezett a sirbolthoz. — Az utczákat sürü néptömeg ledte el, mely a menet közeledtére levette föveget. — Az ablakok és a házak tetői tömve voltak emberekkel. A templomban végzett isteni tisztelet után, melyen *Sergius* püspök celebrált, a koporsó a sirboltba helyeztetett. Sergius püspök végáldást mondott, a pétervári és moszkvai egyetemek tanárai, továbbá *Grigorovics* és *Plestsejeff* irók mondtak gyászbeszédeket. A közönség magatartása komoly, méltóságos volt. Rendzavarás sehol sem történt. A rendőrség egészen passive viselte magát, minthogy beavatkozásra sehol sem volt szükség. A koszoruk közt volt egy, melyet a Viardot-család s egy, melyet a berlini hirlapirók egylete küldött.

Bukarest, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Itt elterjedt hirek szerint, *Sándor* bulgáriai fejedelem legközelebb ide érkezik.

Konstantinápoly, okt. 9. *Dufferin* lord kérésére *Baring* felhatalmaztatott, hogy Egyiptomban a konzuli teendőket végezze.

Belgrád, okt. 9. *Milán* király csütörtökön lakomát ad az uj miniszterium tiszteletére. *Bogicsevics* külügyminiszter pénteken Bécsbe utazik visszahivó levelének átnyujtása és a conférence á quatre által megállapitott szerződés ratifikálása végett.

Szófia, okt. 8. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. *Nacsevics pénzügyminisztert megtámadta ma egy ismeretlen ember*, midőn be akart lépni a szobrainye épületébe. A képviselő testület fölhasználta ez alkalmat arra, hogy kimutassa rokonszenvét a pénzügyminiszter iránt s kárhoztassa egyuttal a merényletet. Képviselői körökben azt hiszik, hogy e támadással elakarták halasztani ujra a vasuti konvenczió tárgyalását.

Kairó, okt. 9. Legközelebbről megjelennek a kedive rendeletei, melyekkel a fölkelés alatt elkövetett bűntényekre nézve — a lopás és a gyilkosság bűntényét kivéve — kegyelmet ad és az alexandriai és kairói rendkivüli biróságokat és a hadi törvényszéket feloszlatja. Azon bűntények, melyekre a megkegyelmezés nem terjed ki, a rendes biróságokhoz utasittatnak.

A király Szegeden.

Szeged, okt. 9. (B. C.) Az osztrák-magyar államvasut pályaudvarának diszité e gyorsan halad. Eredetileg a kocsikat a feljárón át magára a vasuti töltésre akarták helyezni és onnan szándékoztak a városba indulni, de a bizottság elállott ettől a szándékától és ő felsége a polgármester által történendő üdvözlés után az izlésesen ujitott és diszitett nagy lépcsőzeten át fog a pályaudvartérre lemenni és csak ott száll kocsira. A menet a Boldogasszony-sugáruton át a Gizella-térről a Tisza Lajos — sugárut hosszában a Tiszáig, ezután egy darabig a Ferencz József-rakparton fog mozogni, a Stefánia-sétánynál befordul és a bástya-utczán át a szinház mellett elhaladva, a Wesselényi-uton és a Széchenyi-téren át a városházához vonul. Ő felsége megérkezése után a bandérium a Széchenyi-téren helyezkedik el. Az összes küldöttségek fogadása még a megérkezés napján, délután 1—3 óra közt megtörténik. A király ezután a pompás uj hidon át Uj-Szegedre vagy a mint most nevezik *Erzsébetvárosba* indul és ott a Tisza mentén a középső kikötő rakparton át, a temesvári sugárut egy részén keresztülhadva, a népkertbe hajtat. Este — az ebéd után — a király a szinház megnyitásán fog megjelenni. *Tisza* miniszterelnök *Tisza* Lajos kir. biztosnál fog lakni, báró *Orczy* miniszter egy családnál a városi bérházban fog megszállni és e szerint ő felsége közvetlen közelében tartózkodik. Hogy mely órában fog ő felsége 14-én az udvari különvonattal Budapestről elindulni, csak Mürzstegből való visszaérkezése után, Bécsben fog végleg megállapittatni.

Szeged, okt. 9. Ő felsége Szegeden október 15-én d. u, 1 órakor általános kihallgatást ad, melyre előjegyzéseket elfogad e hónap 11-től *Augusztin* Károly kabinet irodai udvari titkár a városi bérházban. Pestmegye bejelenté, hogy küldöttséget indit Szegedre. E küldöttség *Szápáry* István gr. főispán vezetése alatt 9 tagból fog állani, s ezek közt lesz Földváry Mihály alispán, Bossányi László képviselő, dr. Szivák Imre.

Szeged, okt. 9. A bejelentett hivatalos küldöttségek a következő sorrendben fognak ő felségénél tisztelegni; 1. A rom. kath. egyház küldöttségét vezeti *Haynald* Lajos bibornok-érsek és tagjai: *Lönhardt* Ferencz erdélyi püspök, dr. *Nogáll* János nagyváradi czimzetes püspök, a csanádi püspökség, az esztergomi főkáptalan, a csanádegyházmegyei főkáptalan, a szegedi hitközség. 2. A görög kath. egyház küldöttsége dr. *Vancsa* János gyulafehérvári metropolita érsek vezetése alatt, *Pável* Mihály nagyváradi, *Mihályi* Viktor lugosi püspök. 3. A gör. kel. szerb egyház *Angyelics* Germán karlóczai patriacha-érsek vezetése alatt *Petrovics* Bazilián bácsi, *Brankovics* György temesvári püspök és a szegedi egyházközség. 4. A görög keleti román egyház küldöttsége, *Román* Miron nagyszebeni metropolita érsek vezetése alatt, *Metianu* János aradi, *Popasu* János karánsebesi püspök. 5. A református hitfelekezet küldöttsége *Révész* Bálint püspök vezetése alatt. 6. Az ágostai hitfelekezet küldöttsége *Szeberényi* Gusztáv szuperintendens vezetése alatt. 7. Az izraelita hitfelekezet küldöttei dr. Várhegyi *Rosa* Izsó vezetése alatt. 8. Aradmegye és város küldöttsége *Tabajdy* Károly főispán és *Salacz* Gyula polgármester vezetése alatt, 9. Bácsmegye és Zombor város, *Sándor* Béla főispán és *Hoffmann* Mihály polgármester vezetése alatt. 10. Csanádmegye, *Lonovics* József főispán vezetése alatt. 11. Csongrádmegye és Hód-Mezővásárhely város, *Rónay* Lajos főispán és *Ábray* Károly polgármester vezetése alatt. 12, Krassó-Szörénymegye, *Tabajdy* Károly főispán vezetése alatt. 13. Torontálmegye, *Hertelendy* József főispán vezetése alatt. 14. Temesmegye és Temesvár város, *Ormós* Zsigmond főispán és *Török* János polgármester vezetése alatt. 15. Budapest főváros, *Ráth* Károly főpolgármester vezetése alatt. 16. A vörös kereszt-egylet, *Haynald* Lajos bibornok-érsek vezetése alatt. 17. Pancsova és Versecz városok, *Ssanesics* György főispán, *Secmayer* János és *Kristián* Antal polgármesterek vezetése alatt. 18. Szabadka és Baja városok *Jankovich* Aurél főispán, *Mukics* János és *Drescher* Ede polgármesterek vezetése alatt. 19. Ujvidék város *Parcsetics* Félix főispán és *Radovanovics* János polgármester vezetése alatt. 20. A szegedi királyi biztosság *Tisza* Lajos királyi biztos vezetése alatt. 21. Szeged város részéről *Pálffy* Ferencz polgármester. 22. A kir. törvényszék *Marinkovics* Mihály elnök vezetése alatt. 23. Az ügyvédi kamara *Polczner* Jenő ügyvéd vezetése alatt. 24. A kir. közjegyzői kamara *Balogh* János közjegyző vezetése alatt. 25. A kir. pénzügyigazgatóság *Schüller* Károly pénzügyigazgató vezetése alatt. 26. A közlekedési miniszterium Szegeden levő hivatalnokai *Lechner* Lajo miniszteri osztálytanácsos vezetése alatt. 27. A középtanodák küldöttsége *Fehér* Ipoly főigazgató vezetése alatt.

KÖZGAZDASÁG.

Zombor, okt. 9. *Zichy* Jenő gróf tegnap délután ide érkezett, hogy itt megalakitsa a kiállitás helyi bizottságát. Az indóháznál *Sándor* Béla főispán és nagyszámu közönség fogadta az érkezőt. Zichy kiemelve a kiállitás czélját s annak előnyeit, meleg szavakban köszönte meg a szivélyes fogadtatást. Zichy Jenő a főispánnál van szállva, kinél tegnap este tiszteletére nagy vacsora volt. *Az alakuló gyülés*, melyen gr. Zichy hosszabb ideig beszélt s lelkesen buzditotta Zombor városa lakosságát a kiállitásban való részvételre, *ma délelőtt ment végbe.* Elnökké *Sándor* Béla főispán, helyettesitő elnökké *Schmausz* Endre alispán, alelnökké *Bittermann* és *Szemző* urak lettek megválasztva. Gyülés után a *küldöttségek* tisztelegtek Zichynél, kinek tiszteletére ma délben a polgárság bankettet rendezett.

Páris, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Boulevard forgalom.* Este 9 óra 51 perczkor. Három százalékos 77.77, négy és fél százalékos 107.70, olasz 91.—, ottomán bank 717. Szilárd.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A sárközi Dunavédgát és csatorna-társulat a kalocsai drágszéli pusztán egy belvizlevezető csatornát szándékozván ásatni, az erre vonatkozó tervezetét Pestmegye alispáni hivatala jóváhagyta. Miután a csatorna keresztülvitele által a kalocsai alsópusztai lakosok végtelenül károsulnának, az alispáni végzés ellen az egész dolgot részletesebben ismertető következő fölebbezést nyujtottak be, a közigazgatási bizottsághoz való terjesztés végett.

«N. alispán ur! Alulirt kalocsai Drágszél pusztai lakosok a 15876. és 20843/883. szám alatti, a sárközi Dunavédgát és csatornázási társulat érdekében kiadott végzéseket tisztelettel fölebbezzük, kérjük a vonatkozó iratokat Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye t. közigazgatási bizottságához megmásitás, illetőleg megsemmisités végett áttenni.

Mert a sárközi Dunavédgát és csatornázási társulatnak a «Malomér» és «Árpád» belvizlevezető csatornák kiigazitási tervezetének szándékolt kivitelénél az 1871. XXXIX. t.-cz. 12. §-nak erre vonatkozó rendeletei csak részben vétettek figyelembe és kellőleg nem alkalmaztattak.

Mert nevezett védgát és csatornázási társulat, velünk, mint azon területek tulajdonosaival, melyeken a csatorna ásatnék, soha nem tudatta, hogy földeinken keresztül levezető csatorna ásatását tervezi.

Mert a t. alispáni hivatal arról nem értesitett bennünket, hogy a tervezett csatorna általános és részletes tervezete oda bemutattatott.

Mert bár megengedjük, hogy a tervezet a járási szolgabirónál közszemlére 30 napig kitétetett, de mi, mint érdekelt tulajdonosok ezen közszemlére tevésről nem értesittettünk és az ellen való nyilatkozatainkat be nem adhattuk.

Mert a 20843/883. számu tisztelt alispáni végzés, bár abban határozottan meg van hagyva, *hogy az érdekeltek arról oly felhivással értesittessenek, hogy az elleni netán fölebbezésüket a közigazgatási bizottsághoz benyujthassák*, velünk, mint az ásandó csatornaterület tulajdonosaival nem közöltetett, hanem egyedül csak a védgáttársulattal, mert hogy ezen határozat Kalocsa város hirdetési táblájára kifüggesztetett, — miről ugyan mi semmit sem tudunk, — ez ránk nézve, kik nem is Kalocsán a városban, hanem annak *drágszéli* pusztáján lakunk, szabályszerü és törvényes értesitésnek nem tekinthető.

Mert a «Malomér» és «Árpás» levezető csatorna tervezéséről és a tervezet keresztülvitelére alulirt földtulajdonosok csak folyó évi október 5-én reggel s akkor értesültünk, mikor már a csatorna ásására a munkások a helyszirén megjelentek. A kellő értesittetés hiánya következtében földjeinken az őszi munkálatokat már teljesitettük, ugymint: a földeket trágyáztuk, fölszántottuk, elvetettük és beboronáltuk, és igy most nemcsak földjeink részbeni elvesztésével, hanem munkálataink és egyéb befektetéseink miatt is végtelenül károsulnánk, mi az igazsággal ellenkeznék.

Mert végre a sárközi dunavédgát és csatornázási társulat a hivatkozott törvényczikk 15. §-nak a) b) és c) pontjaiban való rendelkezéseinek sem tett eleget, amenynyiben az ártér fejlesztését, az érdekelt birtokok holdszám szerinti összeirását és osztályozását, a költségvet s kulcsát, végre a vizszabályozási költségek összegét és egyenkinti kivetését elkésziteni és törvényszerüleg közzétenni elmulasztotta. stb. stb.»

E tárgyban e héten Hang Ferencz vezetése mellett az érdekeltek egy küldöttsége volt *Földváry* Mihály alispánnál, annak a közigazgatási ülésbeni támogatását kérvén. E fölebbezési ügy, mely az illetőkre nézve életkérdés, valószinüleg a csütörtöki ülésben fog tárgyaltatni.

A vágvölgyi vasut trencsén-zsolnai folytatólagos kiépitése befejezéséhez közeledik. A rendőr-müszaki bejárás október 22-ikére van kitüzve, minek megtörténte után, ha a bejáró bizottság kifogásokat nem tesz, a vonal azonnal átadatik a forgalomnak.

A pestmegyei állattenyésztő egyesület IV-ik évnegyedes közgyülését ifju *Hajós* József elnöklete alatt tartá meg, a megyei évnegyedes közgyülésre megjelent tagok élénk részvétele mellett. A közgyülés tárgyát az elnöki előterjesztés tárgyalása képezte. Ebből az előterjesztésből felemlitjük, hogy a julius 9-én tartott III-ik évnegyedes közgyülés óta két központi igazgató választmányi ülés tartatott, melyeken 25 ügydarab nyert elintézést. A szept. 23-án rendezett országos tenyészállatvásáron átvette az egyesület a Tisza Kálmán által ajándékozott kost s azt 60 frt értékben Nyáry József nyiregyházai birtokosnak adta át. Ugyanekkor vásárolt az egyesület Sziget-Szent-Miklós község részére két kant és egy tenyész berni bikát, továbbá Szabó Albert hidegkuti birtokos részére egy hollandi faj bikát. Az egyesület központi igazgató választmánya mindinkább meggyőződik egy tenyésztelep létesitésének elkerülhetlen voltáról, mert a tenyésztők szükségleteiket mindig akkor jelentik be, mikor már a tenyész apaállatokra szükségük vagyon s igy az egyesület, kellő számu tenyész-anyaggal nem rendelkezvén, azokat nagyobb áron kénytelen beszerezni. A jövő évre a tenyésztő közönség igényeinek kielégitésére már előjegyeztetett az egyesület Tisza Kálmánnál 20 kant s más hirneves tenyésztőknél még többet is elő fog jegyeztetni. A mult közgyülés óta az egyesület évdijas tagjai 43-mal, az alapitók 5-tel, az alapitó községek pedig 3-mal szaporodtak. A közgyülés e jelentést, mely az egyesület tevékenységének legszebb jelét képezi, örömmel vette tudomásul s a tenyésztelep felállitását a jövő évre halasztotta.

A magyar vasuti kötelékben ez évi október hó 15-én a II. rész III. és XI. számu uj füzete lép életbe, a melyek közül a III. füzet közvetlen dijtételeket tartalmaz az alföld-fiumei vasut, a m. kir. államvasutak (dálja-bródi vona), a budapest-pécsi, mohács-pécsi és pécs-barcsi vasutak állomásainak egymás közötti forgalmában, a XI. füzet pedig a magy. kir. államvasutak (központi hálózat és dálja-bródi vonal), az alföld-fiumei, budapest-pécsi, mohács-pécsi, pécs-barcsi és duna-drávai vasut állomásainák egymás közötti forgalmában szállitandó gyors és közönséges áruk részére. E dijszabások példányai a magy. kir. államvasutak dijszabási ügyosztályában kaphatók.

A magyar államvasutak budapest-ujvidéki vonalán ez évi október 15-én uj menetrend lép életbe, mely által ugy a Zombor mint Szeged felé és felől jobb csatlakozás éretik el. Ez uj menetrend szerint Budapestről a személyvonat reggeli 8 óra 30 perczkor és délután 2 óra 40 perczkor, a vegyes vonat este 8 óra 23 perczkor indul Ujvidék felé a budapest-józsefvárosi pályaudvarba s érkezik ide a vegyes vonat reggeli 7 óra 8 perczkor, a személyvonat pedig 11 órakor délelőtt és 7 óra 19 perczkor este.

Sinszállitás a magyar államvasutak részére. A magyar államvasutak igazgatósága tekintettel arra, hogy a diósgyőri állami vasmüvek szállitási kötelezettségeiket teljesiteni nem képesek, 5000 tonna Bessemersineknek 1881-ik évben való szállitását 11 frt 30 krajczárjával Temesvártól számitva az osztrák-magyar államvasut resiczai vasmüveire bizza. Mult évben 11 frt 80 kr volt az ár, s ez idén nehány osztrák vasmü 11 frtnál még olcsóbb árakkal tettek ajánlatot, de elkésve. Nem sokára még alacsonyabbak lesznek a vas árai. Hiszen már most is előre lehet látni, hogy az idén az anyag, vas és nyers vas behozatal oly nagymérvü lesz, mint már régen nem volt. Ehhez járul még az is, hogy a salgótarjáni vasmü 1884-ben kétszer annyit szándékozik termelni, mint 1882-ben s ez a mü az árakra Magyarországra mérvadó.

SORSOLÁS.

— **A tiszavidéki vasut** részvényeinek az 1880. évi XXXVIII. törvényczik értelmében 1883. évi szeptember hó 29-én és 30-án Budapesten tartott hetedik kisorsolása alkalmával következő 2806 darab részvény huzatott ki: (Folyt. és vége.) 39162 169 255 265 273 288 306 335 352 373 408 423 433 459 484 485 547 559 574 590 600 621 632 637 639 640 644 655 659 661 742 755 758 760 773 785 817 851 877 905 928 964 972 979 992 995 40007 014 025 129 146 149 151 164 165 212 227 228 238 251 295 297 358 380 382 384 397 417 445 449 465 467 475 505 507 515 527 532 546 572 602 609 622 627 637 651 656 672 763 766 786 827 829 843 862 874 999 41033 079 097 107 126 127 129 160 178 184 189 256 258 263 299 321 349 382 401 431 432 442 468 474 484 503 523 527 533 554 584 601 668 669 675 732 759 802 814 815 822 829 843 859 885 906 923 925 946 955 969 983 998 42005 021 038 049 113 154 162 278 285 398 415 446 469 484 485 538 547 554 571 573 616 648 653 666 678 692 697 742 762 805 841 845 870 966 981 983 999 43004 036 049 054 061 069 074 126 127 133 151 152 175 210 244 258 272 303 307 308 309 322 368 374 423 436 453 483 504 508 541 596 614 650 662 663 675 702 730 731 771 775 788 797 832 867 879 882 904 921 933 941 960 970 999 44020 070 076 140 147 174 196 230 243 254 258 275 287 289 293 307 314 316 331 346 390 416 432 443 464 525 528 535 541 561 567 588 590 598 606 607 630 640 641 643 683 706 714 721 723 725 762 766 775 779 798 800 802 812 861 873 893 900 922 939 940 949 974 987 995 45011 090 108 114 134 180 184 188 206 229 333 338 379 390 416 439 456 463 493 504 562 580 616 640 655 675 679 712 713 724 725 754 762 763 770 783 821 843 878 882 895 911 984 993 46012 034 054 085 143 149 151 175 176 183 192 231 233 236 239 244 266 275 278 281 305 351 369 379 390 396 406 409 445 457 495 521 525 542 592 604 681 697 732 847 858 908 909 964 47028 037 041 063 103 157 175 207 212 246 332 339 395 401 409 425 431 439 478 511 527 540 562 577 615 642 645 647 658 666 689 703 709 724 740 774 798 849 858 860 888 895 903 907 921 924 942 044 953 971 48003 014 016 019 021 096 106 134 181 227 230 236 237 307 325 365 404 405 416 444 451 494 511 547 563 578 600 603 605 614 618 622 643 645 689 691 715 743 749 783 789 816 857 870 883 916 921 923 927 949 986 995 49008 020 095 115 122 123 127 149 153 159 163 168 210 222 244 249 270 271 304 334 340 346 365 367 369 387 402 430 433 466 467 469 481 545 587 602 619 638 651 670 687 708 730 739 754 758 775 830 860 897 937 962 984 50024 026 065 078 125 138 170 192 196 201 210 247 263 272 294 316 322 339 360 381 399 418 422 434 480 514 527 529 548 559 577 622 636 643 679 689 732 773 775 846 858 866 887 900 906 929 949 956 962 990 51021 029 077 082 097 103 145 150 171 202 208 221 250 296 314 350 380 384 386 464 552 561 577 586 623 635 638 643 652 664 668 674 722 740 744 761 765 801 812 841 853 873 877 897 905 912 953 956 957 52028 030 041 053 078 141 149 175 183 204 213 227 249 296 300 328 335 342 355 356 364 383 386 400 406 459 465 472 476 483 495 498 507 513 525 533 541 583 589 602 608 609 622 636 760 767 793 794 801 818 839 868 908 924 927 934 959 981 53019 023 051 053 086 089 126 166 202 208 244 265 278 298 311 316 357 370 374 388 418 436 444 447 470 480 502 515 534 549 554 568 594 596 604 625 626 651 670 687 707 722 724 742 753 754 764 817 829 913 958 960 970 54002 030 050 116 154 163 204 209 221 233 267 294 322 344 346 357 362 375 417 450 465 477 514 518 562 578 582 614 658 671 676 692 721 725 730 758 796 826 847 869 884 886 890 981 55034 043 049 067 077 133 144 146 154 156 166 179 207 228 232 243 272 281 303 308 311 326 355 360 364 384 395 406 413 437 456 466 502 560 598 671 672 679 747 806 835 839 931 947 948 56009 090 030 061 121 125 72923 925 73353 369 601 671. E kisorsolt részvények 1884. január hó 1-én Budapesten: a m. kir. központi állampénztárnál és a magyar általános hitelbanknál. Bécsben: a cs. k. szab. osztrák kereskedelmi és iparhitelintézetnél és Frankfurtban: M. A. von Rothschild und Söhne bankháznál és a Bank für Handel und Industrie frankfurti fiókjánál és Berlinben a Diskonto Gesellschaft czimü intézetnél, darabonkint 245 forinttal, adó és illetékmentesen váltatnak be, és azoknak további kamatoztalása 1883 deczember hó 31-ével megszünik. A részvénynyel az összes le nem járt szelvények és a szelvényutalvány is beszolgáltatandók, ellenkező esetben minden hiányzó szelvényért 7 frt 35 kr a beváltási összegből levonatik.

— **Török sorsjegyek.** Az e hó 1-én Konstantinápolyban tartott 82-ik sorsolás alkalmával **300,000** frankos főnyeremény a 632689-ik számu sorsjegyre esett; ezenkivül nyertek: **25.000** frankot 444351 sz., **10.000** frankot 146346 és 1857365 számok, **2000** frankot: 108944, 363650, 378152, 531793, 611804 és 1475667 számok; **1250** frankot: 363649, 425893, 557462, 808950, 931399, 1071308, 1081206, 1108347, 1138095, 1184132. 1395048, 1538986 számok; **1000** frankot: 12126 108942 378154 419802 444352 531792 551042 551043 557461 580795 808946 820953 931396 1081209 1108371 1108372 1165495 1170886 1360827 1391610 1392798 1429306 1429310 1433924 1538989 1619025 1627995 1856461. **400** frankot: 12127 128 129 130 80446 447 448 449 450 108941 943 945 116536 537 538 539 540 146347 348 349 350 172766 767 768 769 770 193026 027 028 029 030 226481 482 483 484 485 239731 732 733 734 735 249591 592 593 594 595 329006 007 008 009 010 349786 787 788 789 790 353816 817 818 819 820 363646 647 648 378151 153 155 388101 102 103 104 105 401896 897 898 899 900 413596 597 598 599 600 419801 803 804 805 425891 892 894 895 444353 354 355 453731 732 733 734 735 531791 794 795 551041 044 045 557463 464 465 580791 792 793 794 611801 802 803 805 632686 687 688 690 789386 387 388 389 390 799676 677 678 679 680 808947 948 949 820951 952 954 955 821381 382 383 384 385 833461 462 463 464 465 850251 252 253 254 255 865736 737 738 739 740 871831 832 833 834 835 879816 817 818 819 820 898256 257 258 259 260 931397 398 400 944721 722 723 724 725 946476 477 478 479 480 952461 462 463 464 465 1010046 047 048 049 050 1071306 307 309 310 1081207 208 210 1094176 177 178 179 180 1108373 375 1113391 392 393 394 395 1138091 092 093 094 1159481 482 483 484 485 1162596 597 598 599 600 1165491 492 493 494 1168011 012 013 014 015 1170887 888 889 890 1184131 133 134 135 1193906 907 908 909 910 1234390 397 398 399 400 1282406 407 408 409 410 1309286 287 288 289 290 1360826 828 829 830 1375021 022 023 024 025 1379336 337 338 339 340 1391606 607 608 609 1392796 797 799 800 1395046 047 049 050 1407126 127 128 129 130 1429307 308 309 1433921 922 923 925 1475666 668 669 670 1538987 988 990 1542546 547 548 549 550 1553651 652 653 654 655 1619021 022 023 024 1627991 992 993 994 1641416 417 418 419 420 1674941 942 943 944 945 1689041 042 043 044 045 1750236 237 238 239 240 1757456 457 458 459 460 1770161 162 163 164 165 1785171 172 173 174 175 1804371 372 373 374 375 1820411 412 413 414 415 1840011 012 013 014 015 1856462 463 464 465 1857361 362 363 364 1878291 292 293 294 295 1911911 912 913 914 915 1959036 037 038 039 040. Kifizettetik a névérték 58 százaléka.

IPARÜGYEK.

— **Az 1885-ki orsz. kiállitás** *bányászati, kohászati és földtani szakbizottsága* — a mint értesülünk — a következőkép alakult meg: Megválasztattak elnökké Zsigmondy Vilmos, alelnökké Kerpely Antal min. tanácsos, jegyzőkké Gesell Sándor, dr. Pethő Gyula; a végrehajtó albizottság tagjaivá: Belházy János osztálytanácsos, Bruimann Vilmos, Böck János, Gränzenstein Béla, Stoll Károly, dr. Wartha Vincze.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

Az osztrák-magyar bank állása október hó 7-éről: Bankjegyforgalom 369.109,000 frt (+ 1 millió 871,000 forint), ezüst 123.210,000 forint, (+ 416,000 forint), arany 76.865,000 frt (+ 605,000 frt), devisek 2.569,000 frt (— 565,000 frt), tárcza 159.400,000 frt, (— 2.959,000 frt) lombard-kölcsönök 26.094,000 frt (+ 934,000 forint), jelzálog-kölcsönök 87.367,000 frt (— 155,000 forint), záloglevél-forgalom 84.165,000 frt (— 62,000 frt.)

Fizetésképtelenségek. A bécsi «Kreditorenverein» következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Biondi Mária Polában, Deuschl Venczel (hagyaték) Niemetben, Bauer Róza Judenburgban, Grünhut et Czech bizományosok Bécsben, Tuschak Gyula kereskedő Bécsben, Kaufmann Adolf szabó Bécsben, Kahay József szappanos Bécsben, *Zipresz* Dávid és Zipresz Emilia szül. Flesch Titelben.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Október 9. —

Gabonatőzsde.

A *buza*-üzlet ma tartósan lanyha irányt követett. A kinálat ugyan gyenge volt, de malmaink ma is csak korlátolt vételkedvet tanusitottak és daczára annak, hogy tulajdonosok további engedményekre is hajlandók, még sem fejlődhetett ki jelentékenyebb forgalom és vontatott üzlet mellett csak mintegy 10,000 mm. adatott el métermázsánkint átlag 10 krral olcsóbb árakon. *Tengeri* lanyha és 10 krral olcsóbban kináltatott; egyéb gabonanemek csekély forgalom és általán csendes irány mellett meglehetősen változatlanok. — Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki* : 400 mm. 80 k. 10.05 forint, sárga, 1500 mm. 80 k. 10.05 frt, ó, 100 mm. 78·5 k. 10.05 forint, 100 mm. 78 k. 10.05 frt, 100 mm. 78 k. 10 frt, 100 mm. 78 k. 10 frt, 100 mm. 78.8 k. 10 frt, 1000 mm. 77.4 k. 9.95 forint, 200 mm. 81 k. 10.17½ frt sárga, 100 mm. 76.7 k., 200 mm. 76.2 k., és 200 mm. 75.6 k. 9.75 frt 100 mm. 76.7 k. 9.85 frt, 200 mm. 77.8 k. 10 frt, 100 mm. 75 k, 9.65 forint, mind három hóra.

Pestvidéki : 100 mm. 79 k. 9.90 frt, 250 mm. 78.5 k. 9.90 frt, 100 mm. 78 k. 9.95 frt, 500 mm. 76 k. 9.70 frt, mind három hóra.

Felsőtiszavidéki: 100 mm. 79.8 k. és 100 mm. 78.7 k, 10.10 frt, 100 mm. 77.5 k. 9.75 forint, mind három hóra.

Bácskai 300 mm. 76 k. 9,90 frt ó, három hóra.

Északmagyarországi: 100 mm. 77·5 k. 9.65 frt, három hóra.

Szerbiai 2650 mm. 75 k. 9.10 frt, transito, három hóra.

Bánsági: 100 mm. 74·3 k. 9.65 frt, három hóra.

Rozs: 400 mm. 7.40 frt, 200 mm. 7.55 frt, 200 mm. 7.35 frt, 300 mm. 7.35 frt, mind készpénzfizetés mellett.

Mai hivatalos effektiv árak:

Buza	uj, bánsági	77—81 k/g	—.—	frttól	—.—	frtig
—	» tiszavidéki	77—81 k/g	9.70	»	10.20	»
—	» pestvidéki	77—81 k/g	9.60	»	10.10	»
—	» fehérmegyei	77—81 k/g	9.60	»	10.10	»
—	» bácskai	77—81 k/g	—.—	»	—.—	»
—	» északmagyarországi	77—81 k/g	9.30	»	9.75	»
Rozs	uj	70—72 k/g	7.30	»	7.55	«
Árpa	uj takarmány	60—62 k/g	7.25	»	7.50	»
—	» égetni való	62—64 k/g	7.60	»	8.80	»
—	» sörfőzdei	64—66 k/g	9.—	»	10.30	»
Zab	»	37—40 k/g	6.45	»	6.65	»
Tengeri	uj, bánsági	75 k/g	6.45	»	6.55	«
—	uj, másnemü	73 k/g	6.40	»	6.45	«
—		— k/g	—.—	»	—.—	«
Köles		— k/g	7.—	»	7.25	«
Repcze	uj, káposzta	— k/g	—.—	»	—.—	«
—	uj, bánsági	— k/g	—.—	»	—.—	«

Határidőüzlet meglehetősen élénk forgalom mellett lanyha és gyengülő irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza őszre mintegy 5000 mm. 9.75 és 9.73 frt között.

Szokványbuza 1884. tavaszra mintegy 25000 mm. 10.49, 10.47, 10.46, 10.45, 10.44, 10.43, 10.42, 10.40, 10.41, 10.42, 10.43, 10.42 és 10.41 frtjával.

B.-tengeri 1884. május—juniusra mintegy 10000 mm. 6.60, 6.59, 6.58, 6.56, 6.57 és 6.58 frtjával.

Hivatalosan *felmondatott* ma e hó 14-ére 5000 mm. *szokványbuza.*

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén tartósan lanyha irány mellett meglehetősen élénk volt a forgalom. — Köttetett:

Szokványbuza őszre mintegy 10,000 mm. 9.73 és 9.70 forint között.

Szokványbuza 1884. tavaszra mintegy 20.000 mm., 10.43, 10.42, 10.41, 10.40, 10.41, 10.42, 10.41 és 10.40 frt között.

B.-tengeri 1884. május—juniusra mintegy 10000 mm. és 6.58 és 6.57 frt között.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza őszre	frt	9.71	—	9.73—
Szokványbuza 1884. tavaszra	»	10.40	—	10.42—
Bánsági tengeri 1884. május—juniusra	»	6.56	—	6.58—
Szokványzab őszre	»	6.60	—	6.62—
Szokványzab 1884. tavaszra	»	7.10	—	7.12—
Káposzta-repcze szeptemberre	»	—.—	—	—.——

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom tartósan lanyha irány mellett mérkelt volt. Köttetett:

Szokványbuza 1884. tavaszra mintegy 20,000 mm. 10.41, 10.40, 10.39, 10.38, 10.37, 10.38, 10.39 és 10.40 frtjával.

B.-tengeri 1884. május—juniusra mintegy 10,000 mm. 6.57, 6.56, 6.55, 6.54, 6.53, 6.54 és 6.55 frtjával.

Esti forgalom.

Az esti tőzsde csendes, lanyha irány mellett üzlettelen volt.

Esti 6 órakor zárulnak:

Szokványbuza őszre	frt	9.70 — 9.72—
Szokványbuza 1884. tavaszra	»	10.38 — 10.40—
B.-tengeri október—novemberre	«	—.— —.—
B.-tengeri 1884. május—juniusra	»	6.55 — 6.57 —
Szokványzab őszre	»	6.57 — 6.60—
Szokványzab 1884. tavaszra	»	7.10 — 7.12—
Káposzta-repcze 1884. aug.—szept.-re	»	14.— — 14.25—

Terménytőzsde.

Terményekben gyenge volt a forgalom, hivatalosan egy kötés sem jegyeztetett.

Termények mai hivatalos jegyzése 100 kilókint

Különféle termény	Irányzat.	Faj	Pénz frt	Áru frt
Heremag	—	luczerna magyar	—.—	.—
	csendes	franczia	—.—	—.—
	—	olasz	—.—	—.—
		vörös	50.—	55.—
Repczeolaj	szilárd	nyers azonnali száll.	—.—	—.—
	»	finomitott	43.—	43.50
	»	őszi, kétszer finomitott	—.—	—.—
Lenmagolaj	csendes		—.—	—.—
Olajpogácsa	szilárd	repcze, egysz. préselt	6.70	6.80
Disznózsir ingyen hordó netto tara	csendes	pesti	64.—	64.50
		vidéki	—.—	—.—
Szalonna	szilárd	m. Ia légensz. áru m. sz.	—.—	45.—
		városi légensz.	53.50	54.50
		füstölt, azonnal	60.—	61.—
Faggyu	szilárd	olvasztott	50.—	51.—
Szilva ingyen hordó t. s. hordó és zsákokban	»	bozsniai, hordóban	—.—	—.—
	»	bozsniai, zsákokban	—.—	—.—
	»	szerbiai, hordóban	—.—	—.—
	»	szerbiai, zsákokban	—.—	—.—
Határidő Szilva ingyen hordó t. s. hordó és zsákokban	szilárd	bosznia, hordó okt—nov.	—.—	—.—
		zsákokban «	16.50	16.75
		szerbiai hordó «	—.—	—.—
		« zsákokban «	16.25	16.50
Szilvaiz ingyen hordó netto tara	csendes	szlavoniai Ia uj	—.—	—.—
		bánsági uj	—.—	—.—
Határidő Szilvaiz ingyen hordó netto tara	lanyha	slavoniai sept—okt.	16.75	17.—
		bánsági «	—.—	—.—
Dió	—	magyar min. szerint	—.—	—.—
	—	szerbiai	—.—	—.—
Gubacs burok nélkül	szilárd	magyar Ia	17.50	17.75
	szilárd	szerbiai	14.—	14.50
Hamuzsir ingyen hordó netto tara	—	magyar, fehér	—.—	—.—
	—	magyar, kékes	—.—	—.—
	—	házi, kek	—.—	—.—
	—	illiriai	—.—	—.—
	—	erdélyi	—.—	—.—
Borkő term. hordó nélkül	—	fehér Ia	—.—	—.—
	—	fehér IIa	—.—	—.—
	—	vörös	—.—	—.—
Méz netto tara	—	nyers, min. szerint	—.—	—.—
	—	sárga, csurgatott	—.—	—.—
	szilárd	fehér	—.—	—.—
	—	apró hordókban	—.—	—.—
Viasz	csendes	rozsnyói	136.	137 —
	—	bánáti	—.—	—.—
Szesz 100 liter százalékonkint	csendes	szesz	33.75	34.—
	—	szesz-élesztő	35.50	36.—

Értéktőzsde.

A kontremine tekintettel az üzlettelenségre, mely napok óta uralkodik s tekintettel arra, hogy buzditást a tőzsde sehonnan sem nyer, ujabb bátorságot meritett s tegnap óta nem kis sikerrel müködik az árfolyamok leszállitásán, miben nagy segitségére vannak a berlini fixerek, honnan egyre alacsonyabb árfolyamokat küldenek. A hitelrészvények árfolyamai, két nap óta, a nélkül, hogy a legkisebb javulás is mutatkozott volna, mintegy 5 frttal, a járadékoké pedig fél százalékkal estek s e mellett a járadék aránylag még szilárdnak mondható.

Előtőzsde.

Alacsony külföldi jegyzésekre és contremine-eladásokra az árfolyamok a mai előtőzsdén ismét estek. Osztrák hitelrészvény 289.10-en indulván, esett 288.20-ra, s marad végre 288.30-on mint pénz; magyar hitelbank 287.75 és 287.50 közt ingadozott, osztrák-magyar államvasut 317.50-től 317-ig, magyar 4 százalékos aranyjáradék 87.05-től 87-ig, magyar papirjáradék 85.80-tól 85.87½-ig köttetett.

11 óra 30 perczkor zárul: Osztrák hitelrészvény 288.30—288.40.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén igen csekély javulás mellett mérsékelt forgalom uralkodott. Osztrák hitelrészvény 288.10 és 288.80 közt váltakozván, maradt 288.60 pénz, magyar hitelbank 286.50-től 287-ig köttetvén, maradt 287 pénz, magyar leszámitoló és pénzváltóbank maradt 89.50 pénz. Befektetési értékek közül köttetett: magyar 4%-os aranyjáradék 86.95-től 87.10-ig, magyar papirjáradék 85.70-től 85.85-ig. Egyéb értékek közül forgalomba jöttek: osztrák-magyar államvaspálya 316 7/8-tól 317-ig, rima-murányi vasmü 120.50-ig, Franklin-társulat részvényei 164.50-en. Valuták és váltók szilárdabbak voltak.

1 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 288.60—288.70; magyar hitelbank 287—287.50, magyar leszámitoló és pénzváltó bank 89.50—90; magyar 4%-os aranyjáradék 87.05—87.10; magyar papirjáradék 85.80—85.85.

Praemiumüzlet: Osztrák hitelrészvény holnapra 2.50—3 frt, nyolcz napra 7—7.50 frt, egy hóra 14.50—15 frt.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén a német piaczokról érkező lanyha jelzésekre és a kontreminek eladásai következtében az árfolyamok ismét csökkentek. Osztrák hitelrészvény 288.60-ról 287.50-re esvén, zárult 287.60 pénz, magyar 4%-os aranyjáradék maradt 86.97½ pénz, magyar papirjáradék 85.75 pénz, osztrák-magyar államvasut részvényei maradtak 316.75 mint pénz.

5 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 287.60—287.70, magyar hitelbank 286.50—286.75, osztrák-magyar államvasut 316.75—317, magy. 4%-os aranyjáradék 86.97½—87, magyar papirjáradék 85.75—85 7½.

Felszámolási árfolyamok.

Magy. 4% aranyjárad.	87.—	Osztrák hitelintézet	289.—
» 5% papirjáradék	85.80	Angol-osztrák bank	—.—
» általános hitelb.	287.—	«Union» bank	—.—
» pénzv.éslesz.bank	90.—	Állami vasut	—.—
Tiszai és szegedi kölcsön	—.—	Déli vasut	—.—
Magy. jelzálogbank	—.—		

Sertéskereskedelmi csarnok

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, okt. 9. Az árak hátrálnak. Magyar, urasági, öreg nehéz 49—50 frt, fiatal nehéz 51½—52 frt, közép öreg 51½—52½ frt, könnyü 53—55 frt. Szedett nehéz 49—50 frt, közép 51—51½ frt, könnyü 53—54 frt. — Romániai, bakonyi nehéz 53—— forint, átmeneti, közép 53—54 frt, átmeneti könnyü 54—— frt, átmeneti, eredeti nehéz 53——, átmeneti, közép 53—54, átmeneti. Szerbiai neh. 53½—55, atm, közep 53½—54½ átmen., könnyü 53—54 frt. Hizo 1 é. élősulyban 4% ———, hizó két éves élősulyban 4% ———. Két éves hizó a vasutról mázsálva ———. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kilós és 4 százalékos levonással kilogrammonkint értendők. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adattak el vevőnek páronkint 3 aranyban vám fejében megtérittettek.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, okt. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A párisi és frankfurti lanyha esti tőzsdejegyzésekre a mai előtőzsdén alacsonyabb árfolyamok voltak, a mi annál állandóbb maradt, mert az üzlettelenség még inkább növelte a nyomott hangulatot. E hanyatlás legerősebben a déli vasut részvényeinél mutatkozott, mert egyik nagyobb üzérkedő a birtokában levő részvényeket realizálta; ez élénk szint kölcsönzött a koulissza forgalmának. A sorompónál vasuti értékekben kevés kötés történt; itt az irány kevésbbé mutatkozott lanyhának, de az árfolyamok még is gyengébben álltak, mint tegnap. — Valuták merevek.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 288.10, *magyar hitelbank* 286.25, osztrák tartományi bank 103, tramway részvény 224.90, osztrák-magyar államvaspálya 316.60, Károly Lajos vasut 286.75, déli vasut 150.10, elbavölgyi vasut 203.25, májusi járadék 78.45, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 87.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyha magatartásu, csak a koulisszánál volt forgalom. — *Jegyeznek:* Osztrák hitelrészvény 287.60, *magyar hitelbank* 286, osztrák tartom. bank 102.90, osztrák-magyar államvaspálya 316.50, déli vasut 149.90, májusi járadék 78.45, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 86.97.

Később megszilárdult az irány és az üzérkedés több vételkedvet mutatott, noha berlini tőzsdekezdetről lanyha jelentés érkezett. A sorompónál egyes vasuti értékek keresettek és magasabbak; minden befektetési érték iránya meglehetősen szilárd. Váltók, valuták megdrágultak. Zárlat lanyha.

2 órakor zárultak: Osztrák hitelrészvény 288, *magyar hitelbank* 286.—, angol-osztrák bank 107.75, unionbank 110.—, bankegyesület 104.80, osztrák-magyar államvaspálya 316.40, Károly-Lajos vasut 286.50, gőzhajózási részvény 564, Lloyd részv. 640, elbavölgyi vasut 203.50, tramway 224.40, déli vasut 149.90, májusi járadék 78.45, osztrák arany-járadék 99.45, *magyar 4%-os aranyjáradék* 87.02, husz frankos arany 9.51, birodalmi márka 58.77.

Bécs, október 9. *(Magyar értékek hivatalos zárlata.)* Magyar földtehermentesitési kötvények 99.—, Erdélyi földtehermentesitési kötvények 98.—. 5½% Magy. földh. záloglevél 100.50. Erdélyi vasut 161.25. Magyar keleti vasut 97.—. Magyar sorsjegy 113.—. Szőlődézsma váltsági kötvények 97.25. 6%-os aranyjáradék 119.60 Tiszavölgyi sorsjegyek 109.60. Magyar 4%-os aranyjáradék 87.02. Magyar vasuti kölcsön 138.25. Magyar hitelbankok 286.—. Alföldi vasut 166.50. Magyar északkeleti vasut 146.75. Keleti vasuti elsőbbség 91.20, Tiszav. vasut-részvény 249.—. M. lesz. és váltób. részv. 88.75. Kassa-oderbergi vasut 144.50 Magyar papirjáradék 85.70.

Bécs, okt. 9. *(Osztrák értékek hivatalos zárlata.)* Osztrák hitelrészvény 288.10. Déli vasut 150.— 4%-os aranyjáradék 99.45. Váltó Londonra 119.95 Kár.-Laj. vasut 286 50. 1864-es sorsjegy 167.25. 1860-as sorsjegy 132.25. 4·2%-os ezüst-járadék 78.95. Török sorsjegy 22.80. angol-osztrák bank 107.75. Államvasut 316.40, Napoleondor 9 51, 4·2%-os papirjáradék 78.45. Hitelsorsjegy 168.50, Váltó német bankhelyekre 58.70, Cs. kir. arany 5.68. Osztrák-magyar bank 839.—. Nyomott.

Délutáni magánforgalom.

Bécs, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A tőzsde zárlata után a délutáni magánforgalomban jegyez osztr. hitelrészvény 287.10 és 288.20 után 287.80, osztrák tartományi bank 102.90, osztrák-magyar államvasut 316.25, tramvay 224.75 után 224.25. Végül zárulnak: osztr. hitelrészvény 287.60, *magyar 4%-os aranyjáradék* 87.07½.

Praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Osztrák hitelrészvény holnapra 2—2½ frt, nyolcz napra 6—6½ frt, egy hónapra 13½—14½ frt, három hóra 24—26 frt, egyéb változatlan.

Magánkamatláb. Első helyi váltóra 3¾—4 százalék. A többi látra és domicil váltóra 4¼—4¾ százalék.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Jelentékenyen alacsonyabb newyorki árfolyamok következtében a hangulat ma tovább lanyhult, de jelentékenyebb árfolyamcsökkenést csak *buza* tavaszra mutat fel, mely határidő 10.90 frton indult és 10.83 frtig hagyatott, de 10.85 frton zárul mint pénz és áru. *Buza* őszre jegyez 10.27—10.30 frton; *zab*, őszre 7.10—7.12, tavaszra 7.42—7.46 frton; *rozs* tavaszra 8.43—8.40 frton. *Tengeri* majus—juniusra 7 frton köttetett. — Zárul mind a legalacsonyabb árfolyamokon mint áru.

Szesz kész áru ma üzlettelen volt és 34.50 frtnyi ára sem változott; vevő tetszés szerint november éz deczember hónapokban átvéve 33.25 és 33.50 frton, eladó tetszése szerint, november és deczember hónapokban szállitva 33 frton köttetett.

Délután meglehetősen élénk volt az üzlet, de jelentékenyebb változás nélkül és az árfolyamok majd mind tartottak. *Buza* tavaszra 10.83—10.85; *rozs* tavaszra 8.41, *zab* tavaszra 7.43—7.45; *tengeri* május—juniusra 7 frton köttetett. Végül csendes irány mellett zárulnak: *Buza* őszre 10.25—10.28, tavaszra 10.83—10.85; *rozs* őszre 8.12—8.15, tavaszra 8.40—8.42; *zab* őszre 7.10—7.12, tavaszra 7.43—7.45, *tengeri* május—juniu ra 6.98—7.

Kész áru-piacza teljesen üzletteleln és a hangulat felette nyomott.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok *K*-val, a medióra *M*-mel, az ultimóra *U*-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 58 frt 70 kr. 100 frk vista = 47 40 kr.

Október hó 9.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. é
PÁRIS.				
*Franczia 3%-os járadék		77.72	——	——
* « 5½%-os «		107.62	——	——
Osztrák-magyar államvasut	U	672.—	315.61	——
Osztrák déli vasut	U	327.—	150.41	——
*Osztrák földhitel-részv.-társaság			——	——
*Franczia törleszthető járadék		79.50	——	——
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	——	——	——
Osztrák 4%-os aranyjáradék	U	——	——	——
Magyar vasuti kölcsön	U	——	——	——
Magyar jelzáloghitelbank	K	——	——	——
Bécsi unióbank	K	——	——	——
Magyar 4%-os aranyjáradék	U	74.50	86.89	——
Magyar 5%-os papirjáradék	U	——	——	——
Magy. leszám.és pénzv.-bank	K	——	——	——
Magyar országos bank	K	——	——	——
BERLIN				
Osztrák 4.2%-os papirjáradék	K	—.—	——	——
« 5%-os «	K	——	——	——
« 4.2%-os ezüstjáradék	K	67.—	78.85	— 0.15
« 4%-os aranyjáradék	K	85—	99.81	——
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	101.70	119.77	——
» 4%-os »	U	73.90	86.96	— 0.24
» 5%-os papirjáradék	U	72.90	85.85	+ 0.04
« keleti vasuti kötvények	K	77.30	91.—	— 0.02
Keleti v. 5%-os elsőbbs. kötv.	K	96.70	113.65	— 0.07
Osztrák hitelrészvény	U	489.—	286.54	— 2.94
Magyar hitelbank	U			
Osztrák-magyar államvasut	U	539.—	316.15	— 1.76
Osztrák deli vasut	U	256.—	149.91	— 2.35
Károly-Lajos vasut	U	122.40	286.60	— 1.08
Kassa-oderbergi vasut	K	61.20	144.—	— 0.47
*Román vasuti részv.			——	——
Orosz bankjegy		199.70	117.—	— 0.46
Váltó bécsi piaczra		170.10	58.76	——
*Keleti kölcsön II. kib.		56.10	——	——
Magyar jelzáloghitelbank	K	——	——	——
Magy.leszám. és pénzv.-bank	K	——	——	——
Magyar országos bank	K	——	——	——
FRANKFURT.				
Osztrák 4.2%-os papirjáradék	K	66.50	78.19	— 0.16
« 5%-os «	K	——	—.—	——
« 4.2%-os ezüstjáradék	K	66.86	78.69	— 0.30
« 4%-os aranyjáradék	K	84.86	99.63	— 0.18
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	101.56	119.54	— 0.30
« 4%-os «	U	74.—	87.08	— 0.20
« 5%-os papirjáradék	U	72.50	85.47	——
Osztrák hitelrészvény	U	244.50	288.14	— 3.08
Osztrák-magyar bank	K	711.25	836.29	— 1.47
Osztrák-magyar államvasut	U	270.—	307.50	— 0.88
Károly-Lajos vasut	U	244.—	286.82	— 1.90
Osztrák déli vasut	U	127.87	150.90	— 1.92
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	190.87	225.05	+ 0.44
Magyar-gácsországi vasut	K	135.87	159.92	— 0.88
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötv.	K	85.75	101.03	— 0.29
Váltó bécsi piaczra		170.15	58.78	——
4½%-os földhitelint.záloglevél	K	79.25	93.05	——
Magy. leszám. és pénzv.-bank	K	——	——	——
Magyar hitelbank	U	——	——	——
Magyar jelzáloghitelbank	K	——	——	——
Magyar országos bank	K	——	——	——

Trieszt, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Lanyha. Váltó Londonra 120, olasz piaczokra 47.60, 20 frankos arany 9.52, májusi járadék 78.40, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 87, osztrák hitelrészvény 288, olasz járadék 89.50, olasz bankjegy 47.65.

Berlin, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Kezdetben igen lanyha; az árfolyamok hanyatlók, különösen belföldi vasutak és bankok egy-két gyengébb állásu üzérkedő önkényes reálizálására. Később a nyomott árfolyamok mellett némi vételkedv és többféle fedezési vásárlások. Osztrák hitelrészvény Bécs részére vásároltatik. Osztrák-magyar államvaspálya és osztrák déli vasut kevéssé hanyatló. Dux-bodenbachi szilárd. Bányaértékek csendesek, inkább gyengültnek mondhatók. Orosz kinálva, *magyar 4%-os aranyjáradék* lanyhább. Pénz szükebb. Később baisse a bányaértékekben, azután hausse mainczi vasutban államositási hirekre. Erre azután általános, de csak futólagos árfolyamjavulás mutatkozik. Zárlat lanyha. Pénz drágul, mert félnek, hogy Londonban is a pénzpiacz kedvezőtlenebb helyzetü és a birodalmi bank részére visszafizetések történtek. Diskonto 3½%, román járadék 103.10, dortmundi 95.60, Laura-kohó 130, kommandit 189, orosz 71.20, első keleti 55.80, felső-sziléziai vasut 272.80, olasz járadék 90.40.

Berlin, okt. 9. (Utótőzsde.) 4.2% papirjáradék —.—. 5.2% ezüst-járadék —.—, 6% magy aranyjáradék —.—. 4% magyar papirjáradék —.—, 5% keleti vasut elsőbbs. kötv. —.—. Magy. hitelrészvény —.—, déli vasut részvény 256.50, kassa-oderbergi v.-részv. —.—, orosz bankjegyek —.—. II. kibocs. kel. kölcsön —.—, M. jelzál. hitelb.-részv. —.—, magyar országos bankrészv. —.—. 5% osztrák papirjáradék —.—, ultimo aranyjáradék —.—. 4% magyar aranyjáradék —.—, magyar kel. v. kötv. —.—. hitelrészvény 489 50, osztrák államv. részvény 539.50, Károly-Lajos vasut részv. 122.10, román vasrészvény —.—, bécsi váltóár —.— 4% osztr. aranyjaradék —.— magyar leszámitoló és váltóbank részv. —.—. Nyomott.

Frankfurt, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az irány lanyha; Berlin tartósan elad a kali konverziónak előzetes nem sikerülésére. Osztrák hitelrészvény 243.75, osztrák-magyar államvaspálya 269.50, Károly-Lajos vasut 243.50, osztrák déli vasut 127.25, csehországi északi vasut 170.75, váltó Bécsre 170.05, Londonra 20.41, Párisra 80.83. Magánkamatláb 3¼%.

Frankfurt, okt. 9. *(Esti tőzsde.)* Papirjar. —.— —.—, ezüst jár. —.—. 4% osztr. aranyjár. —.—, Osztr. hitelrészv. 243.25. osztr. államvasut 269.25. Déli vasut részv. 127.75. Magyar galicz. vasut —.—. Váltóár Bécsre —.—. Magyar leszám. és váltóbank —.—, osztr. aranyjáradék —.—. M. orsz. bankrészv. —.— 5% osztrák papirjár. —.—. 4% magy. aranyjár. —.— 5% magyar papirjárad. —.—. Osztr.-magy. bankrészv. —.— Károly-Lajos vasut 243.50. Erzsébet nyugati vasut —.—, 4½ százalék földhitel záloglevél —.—. Bágyadt.

Páris, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A mai tőzsde felette csendes menetü volt; annak daczára, hogy Tonkingból kedvezőbb hirek érkeztek, még sem tudott jobb hangulat keletkezni. Az üzérkedés tanácsosnak vélte a dolgok további folyamát bevárni. Járadékok, valamint játékpapirok csak nagy nehezen tarthatták meg tegnapi árfolyamukat, csupán Szuez részv. emelkedett 19 frkkal.

3 óra 40 perczkor zárultak: 4½% járadék 107.62, 3%-os járadék 77.72, törlesztési járadék 79.50, Szuez-részvények 2320, egyiptomi 361, osztrák-magyar államvaspálya 672, osztrák déli vasut 328, osztrák tartományi bank 476, *magyar országos bank* 450, osztrák alpesi bányatárs. 126, ottomán bank 716, *magyar 4%-os aranyjáradék* 74.40, osztrák aranyjáradék 83.75.

London, okt. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Egyiptomi 71.12, spanyol 56.81, török 9.68, ottomán 18.25, osztrák déli vasut 12.93, olasz járadék 89.87, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 73.18.

KÜLFÖLDI ARUTŐZSDEK.

Newyork, okt. 8. (Kabelsürgöny.) Gyapot Newyorkban $10\frac{5}{8}$, Neworleansban $10\frac{9}{16}$, Petroleum Newyorkban okt.-re $8\frac{5}{8}$, Philadelphiában októberre $8\frac{1}{4}$. — Nyers petroleum 7½. — United pipe line certificates 112. — Liszt 4.—. — Piros őszi buza helyben 111¼ (= 10.12 frt) októberre $110\frac{3}{8}$ (= 9.88 frt), novemberre $110\frac{3}{8}$ (= 10.04 frt), deczemberre $112\frac{5}{8}$— (= 10.23 frt), 100 kilokint. — Tengeri 59. — Czukor (Fair rafining Muscovados) $6\frac{11}{16}$. Rio kávé 11. Zsir (Wilcox jegyü) $8\frac{1}{2}$, (Fairbank jegyü) $8\frac{3}{8}$. — Gabonafuvardij imperial-quarterenkint Észak-Amerikából az angol kikötőkben és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe $4\frac{1}{4}$. (= 1·14 frt 100 kiloként). — Napi felhozatal gyapotból 49,000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Gabonaszállitásidij waggon-rakományokban 100 kilokint értendő. Beviteli vám Németországba 100 kilo buzáért, rozsért és zabért 1 márka, árpáért, tengeriért s bükkönyért ½ márka, lisztért 3 márka, malátáért 1.20 márka. Beviteli vám a Svájczba 100 kilo gabonáért 0.30 frank, malátáért 0.60 frank, lisztért 1 frank. Átszámitási árfolyam a német piaczokra 100 márka vista 58 forint 70 kr. Párisra 100 frk vista 47 frt 40 kr.

Október hó 9.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet utolsó zárlathoz képest osztrák é
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	24.75	11.63	— 0.16
— novemberre	25.10	11.90	— 0.09
— novembertől 4 hóra	25.60	12.14	— 0.07
— első 4 hóra	26.30	12.48	+ 0.18
Liszt folyó hóra	54.60	16.27	— 0.13
— novemberre	55.25	16.47	— 0.15
— novembertől 4 hóra	56.10	16.72	— 0.16
— első 4 hóra	57.25	17.07	— 0.18
Olaj folyó hóra	78.—	36.97	— 0.48
— novemberre	77.25	36.62	— 0.83
— nov.—deczemberre	77.75	36.85	— 0.60
— első 4 hóra	77.75	36.85	— 0.51
Szesz folyó hóra	49.75	25.68	— 0.26
— novemberre	50.—	26.33	+ 0.39
— nov.—deczemberre	50.—	26.33	+ 0.26
— első 4 hóra	51.25	26.47	— 0.11
Szállitási dij: Budapestről	8.27	3.93	
— « Bécsből	7.87	3.74	
BERLIN.			
Buza okt.-novemberre	179.—	10.51	+ 0.06
— április-májusra	190.75	11.59	+ 0.35
Rozs okt.-novemberre	145.—	8.51	+ 0.04
— április-májusra	152.—	8.92	+ 0.01
Zab okt.-novemberre	126.—	7.40	+ 0.09
— április-májusra	134.50	7.90	+ 0.03
Olaj októberre	65.50	38.45	— 0.53
— április-májusra	63.30	37.16	— 0.88
Szesz októberre	52.20	30.64	+ 0.41
— április-májusra	51.30	30.11	+ 0.35
Szállitási dij: Budapestről	3.93	2.30	
— « Bécsből	3.24	1.90	
STETTIN.			
Buza okt.-novemberre	181.—	10.62	— 0.06
— nov.-deczemberre	182.—	10.68	— 0.06
— április—májusra	190.—	11.15	— 0.09
Rozs okt.-novemberre	142.—	8.34	— 0.05
— nov.-deczemberre	142.50	8.37	— 0.05
— április—májusra	148.50	8.72	— 0.08
Olaj kész szállitásra	64.20	37.68	— 0.77
— április—májusra	64.—	37.56	— 0.60
Szesz kész szállitásra	51.40	30.17	——
— októberre	51.—	29.93	+ 0.11
— oktob.—novemberre	49.50	29.06	— 0.05
— április—májusra	50.50	29.64	+ 0.11
Repcze októberre	312.—	18.31	——
Szállitási dij: Budapestről	4.81	2.80	
— « Bécsből	3.62	2.10	
KÖLN:			
Buza novemberre	18.20	10.68	— 0.12
— márcziusra	19.70	11.56	+ 0.17
Rozs novemberre	14.—	8.21	— 0.07
— márcziusra	14.80	8.69	— 0.11
Olaj kész szállitásra	36.—	42.26	——
— októberre	35.10	41.20	— 0.36
Szállitási dij: Budapestről	5.95	3.45	
BOROSZLÓ.			
Buza	20.20	11.86	+ 0.05
Zab	13.40	7.87	——
Olaj	50.70	29.76	——
Rozs	16.30	9.57	——
Repcze	31.—	18.20	——
Tengeri	15.—	8.81	——
Szállitási dij: Budapestről	2.95	1.71	

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Sertésvásár.

Bécs, (St. Marx.) okt. 9. (Az «Egyetértés» távirati tudósitása.) Felhoztak 2890 drb. süldőt, 2040 db. közepes és 1715 db. hizott sertést, összesen 6645 darab. A hizott sertés az aránylag nagy felhajtás következtében kilója után 1 krral olcsóbb volt, mig a süldők ára ½—1 krral emelkedett. Fizettek süldőkért 34—43 krt, közepesért 44—45 krt, hizott sertésért 46—47 krt az élő állat kilója után.

Vidéki üzlet.

Nagy-Becskerek, okt. 8. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Gabonaüzletünk évek óta nem pangott annyira, mint jelenleg. Hetivásárunkon kevés volt a készlet, mert a termelők a rossz utak miatt nem szállithatnak; de csekély buza-készlet is csak nyomott árakon kelt el. Első rendü buza ára 8.50—8.90 frt, zab 6.10 frt, árpa 5.50—6.50 frt métermázsánkint. Tengerit most törik, a termés a tavalyit el nem éri mennyiség tekintetében, de minőségben igen; egyátalában jó közép termést adott. Jelenleg ó árunak mmázsája 6 frt, uj tavaszi szállitásra 5.40 frt.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Az esztergomi gazdasági egyesület** által rendezett gyümölcs és termény-kiállitást *Mailáth* György főispán, mint az egyesület elnöke, e hó 7-én nyitotta meg nagyszámu közönség jelenlétében. A kiállitás — mint nekünk irják — reményen fölül jól sikerült. Esztergommegye gazdaközönsége elismerésre méltó buzgósággal igyekezett a kiállitás sikerét biztositani s bebizonyitotta, hogy a közelgő országos kiállitáson sem lesz e megye az utolsó. A kiállitott gyümölcsök közt a legszebb *Wimmer* Ferencz szőlőkiállitása, 36 fajta szőlőt állitott ki a legnemesebb fajtákból; *Rédly* Gyula 45 fajta almát és körtét állitott ki; *Feichtinger* Sándor városi főorvos vegyes gyümölcs-kiállitása nagy dicséretet arat. Megemlitendő még: *Lintner* János méhészete, *Máttray* József és *Takáts* József vegyes gyümölcs-kiállitása. Az érseki, főkáptalani és herczeg Metternich gabona-kiállitása bármely országos kiállitáson is az első helyet foglalhatná el. Kerti növényeket és dohányt szintén kiállitottak az érseki uradalomból. *Marosi* József gazdasági eszközei nagy dicséretet aratnak, különösen uj találmányu kukoricza ültető-gépe. A gazdasszonyok különféle édes süteményekkel szerepelnek a kiállitáson. *Palkovics* Károly remek faragványu asztala és egy szekrénye méltó feltünést kelt. E hó 8-án tartatott meg a nánai indulóház közelében Klément Ferencz párkányi birtokos mintagazdaságán az ekeverseny. A versenytéren huszonnégy eke volt felállitva egy, két és háromvasu. A verseny jó délutánig tartott. A legelső gyárakból jelentkeztek versenyzők. Jutalomdij volt: az első dij 10 darab arany a legjobb három vasu ekének, 10 darab 10 frankos arany a három vasu ekének, 6 darab arany a legjobb egy vasu ekének és végre a legjobbnak elismert altalajporhanyitó ekére 10 drb tiz frankos arany. Az első jutalomdijat a herczegprimás, a másodikat a főkáptalan, a harmadik és negyediket a földmivelési minisztérium ajánlotta fel. A dijakat a kaszinói helyiségben e hó 9-én osztják ki.

* **A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi** m. kir. miniszter, valamennyi vesztegintézeti igazgatóhoz, valamennyi vesztegállomás vezetőségéhez és vesztegintézeti felügyelőséghez a következő táviratot intézte: Minthogy a bukaresti cs. és kir. osztrák és magyar követségnek távirati értesitése szerint Romában Scoposeni községben (Falcin kerületben) a Pruth vize mellett a keleti marhavész kiütött: ennélfogva Románia ellenében az 1874-ik évi XX. tcz. 13. §-ában körülirt szoros határzárt rendelem el. Miről tudomás és szoros alkalmazkodás végett oly felhivással értesitem, hogy jelen rendeletem végrehajtásáról távirati jelentését várom.

* **Az erdélyi gazdák hatodik vándorgyülése** 1883-dik évi október 13., 14. és 15. napjain Nagy-Enyeden tartatik, tárlat- és cselédjutalmazás lesz összekötve. A vándorgyülésen mindenki jelen lehet, de tanácskozásokban és kiküldetésekben csak az vehet részt, ki ez évi szeptember hó 15-től kezdve a kiküldött intéző bizottság pénztárnokától (Nagy-Enyedre dr. Winkler Albert urnak czimezve) két osztrák értékü forintért «tagsági igazolványt» vált. A tárlat a magyar haza összes területére terjed ki és négy osztályra oszlik: állat-, termény-, gazdasági eszközök s gépek és házi iparkiállitásra. A kiállitásra szánt állatoknak legkésőbb október 13-án reg el 6 órára helyben kell lenniök. A meghatározott időn tul érkező állatok a versenyből kizáratnak. A termény-, gép- és házi iparkiállitásra szánt tárgyak október hó 1-ére az intéző bizottságnak N.-Enyedre czimezve bejelentendők és legkésőbb október hó 10-én esti 6 óráig beküldendők, később érkező küldemények a versenyből kizáratnak. A cselédjutalmazásra 100 forint lévén az államsegélyből kitüzve, ennek részletes pályázati feltételeit az intéző bizottság tüzi ki. Jutalmat csak alsó-fehérmegyei illetőségü cseléd nyerhet. A részletes tervezet szerint október 13-án délelőtt 9 órakor a vándorgyülés megnyittatik, biráló bizottságok, valamint az intéző bizottság által kitüzött birtokok és szőlőtelepek meglátogatására kiküldendő bizottságok megválasztatnak. Délelőtt 10 órakor az állat- és terménytárlat megnyitása, az állatok megbirálása. Délután 3 órakor az állattárlati jutalmak kihirdetése és kiosztása. Délután 4 órakor a vándorgyülés folytatása, a kitüzött kérdések tárgyalása. Október 14-ikén a látogató és biráló bizottságok kirándulása és müködése, október 15-ikén délelőtt 10 órakor a vándorgyülés folytatása, bizottsági jelentések bevétele, a kitüzött kérdések tárgyalásának befejezése, ülés bezárta. Déli 1 órakor cseléd- és tárlati jutalmak kihirdetése és kiosztása.

Gazdasági tudósitás.

Pécs, okt. 7. (Az «Egyetértés» tudósitása.) A lefolyt héten sok esőnk volt, mely a szüretelésre nézve ép oly káros befolyással volt, mint a tengeri szedésre és a vetést akadályozta. Az eddigi eredmények után itélve, a szüret ugy minőségileg, mint mennyiségileg a sok esőzés miatt elégtelen; azonban előfordult oly eset is, hogy némely szőlőgazdának termése a tavalyinál bővebb volt. — Tény, hogy az idén mindazonáltal jobb borunk lesz, mint tavaly. Helybeli kereskedők már nagyban vásároltak és jó árakat (mustot 14 egész 20 kr. literjéért) fizettek, de e vételkedv már is jóval lanyhult. Az éjjel az idő kiderült és hideg van.

Pása, okt. 7. (Az «Egyetértés» tudósitása.) A folytonos esőzés miatt a szüretelést gyakran félbe kell hagyni. Az idei borok itt kitünőek, ugy hogy már régen nem termett ilyen jó bor, csak az a kár, hogy a tavalyi terméshez képest az idén kevés bor lesz. A Mátra hegyen ma d. u. 4 óra tájban nagy mennyiségü hó esett.

Csongrád, okt. 7. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Kellemetlen időjárás mellett a szüret már nagy részben megtörtént Csongrádon. A bor minősége különböző, minthogy vannak olyan szőlőtulajdonosok, kik a szőlő rothadásától félve a sok esőzés miatt, még a mult hó 20-tól 30-ig megszüreteltek s abban volt igazságuk, hogy majd kétannyi bort nyertek, mint azok, kik most szüreteltek, vagy még szüretelnek, de azért hasonlithatlanul rosszabb boruk lesz. A termés kevés kivétellel silányabb, mint a mult évben, s alig lehet egyre-másra holdankint 10 akót számitani, s a minőség sem elégit ki, minthogy általában rothadtak voltak a szőlőgerezdek. Az ára emelkedik a mustnak a mennyiben az eddigi 4 forintról 5 forintra emelkedett akónkint, s kereslet is mutatkozik.

NAPIREND: október 10-én.

Naptár: Szerda. — Római kath.: Borgias Ferencz. — Prot.: Gedeon. — Görög-orosz: (szept. 28.) Kariton. — Zsidó: (tisri 9.) Áron. — Nap kél 6 ó. 13 p., nyug. 5 ó. 19 p. — Hold kél 2 ó. 1 p d. u., nyug. éjfélkor.

Minisztereink (belügyminiszter) fogad d. u. 5—6-ig.

Közmunka- és közlekedésügyi miniszter fogad d. u. 5—6 óráig.

Az ágost. evangelikusok egyetemes gyülése d. e. 9 ó.

A budapesti filologiai társaság rendes havi felolvasó ülése d. u. 5 órakor az akadémia földszinti kis termében. Felolvasók: Ponori Thewrewk Emil és dr. Krausz Jakab.

A magyar gazdák társaskörének igazgatósági ülése d. u. 6 órakor.

Török Pál szuperintendens temetése d. u. 3 órakor.

Ellenőrzési szemle a 27—34 (kivéve a 32.) gyalogezred legénységével reggel 8 órakor az üllői-uti laktanyában.

A képzőművészeti társulat őszi kiállitásának megnyitása d. e. 10 órakor ugaruti műcsarnokában, nyitva d. u. 5 óráig. Belépti dij 50 kr.

Országos képtár az akadémia palotájában d. e. 9-től d. u. 1.

Műszaki iparmuzeum a kerepesi-uton d. e. 9-től d. u. 1-ig és d. u. 2—4.

Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—4.

Muzeumban: képtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Egyetemi könyvtár d. u. 3—7.

Akademiai könyvtár d. u. 3—7-ig.

Muzeumi könyvtár d. e. 9- d. u. 1 óráig

Állatkert nyitva egész nap.

Császárfürdőbe hajó indul óránkint.

Margitszigetre hajó indul óránkint

Kivonat a hiv. lap okt. 9-i számából.

Árverések a fővárosban. Lázár Lajos 875 forintra becs. ingóságai okt. 10 (Kinizsa-utcza 21). Balajthy Imréné 632 frtra becs. ingóságai okt. 11 (bárány-utcza 2). Krisztinavárosi templom-alap 9588 frtra becs. ingatl. november 6 (I—III). Glück Lázár 941 forintra becs. ingóságai okt. 10 (Árpád-utcza 8). Fülöp István 42,432 frtra becs. ingatl. nov. 2 (torony-utcza 1).

Árverések a vidéken. Gall Mihály 528 forintra becs. ingatl. nov. 20 Pozsony. Hölterer Károly 318 forintra becs. ingatl. nov. 6 Rust (Sopron). Vágner Lajosné 2000 frtra becs. ingatl. nov. 22 Nagyvárad. Martinov Nika 4620 frtra becs. ingatl. jan. 11 Nagy-Kikinda. Andrássy János 21,044 forintra becs. ingatl. nov. 6 Gyón (pestvidéki tvszék). Magyar Lajos 4495 forintra becs. ingatl. okt. 30 T.-Dörögd (Tapolcza). Konstántinovits Jenő 2160 forintra becs. ingatl. decz. 31 Versecz. Gyuldanov Jovan 450 forintra becs. ingatl. nov. 17 Nagy-Kikinda. Tóth Ágoston 61,711 forintra becs. ingatl. okt. 18 Tasnád. Faragó Farkas 6000 frtra becs. ingatl. okt. 20 Csongrád. N. Karácsony János 2409 frtra becs. ingatl. novemb. 9 Alsó-Nyék (Szegzárd). Schönfeld Simon 25,793 forintra becs. ingóságai okt. 12 Losoncz. Zrumtzky Kálmán 13,520 forintra becs. ingóságai okt. 15 Inárcs (Ócsa). Sapirer Sándor 10,029 forintra becs. ingóságai okt. 12 K.-Ladány (Szeghalom). Buday József 2440 forintra becs. ingóságai okt. 30 Szatmár. Szentpéteri Antal 485 forintra becs. ingatl. okt. 20 Nagy-Szeben. Roszival Ferencz 6076 forintra becs. ingatl. decz. 31 Bazin.

Csődmegszüntetések. Molnár Pál czeglédi, Goldmann Gyula marosvásárhelyi lakos ellen,

Pályázat. A budapesti e. t. kir. tvszéknél szolgai állomásra.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Csávolszky Lajos.

IDEGENEK NÉVSORA.

Marchal-szálloda az «Angol királynő»-hez.
Blandin H. Belfort
Arberg T. Paris
Schäffer O. Wittemburg
Lanterbach L. Koblenz
Eysvand W. Gladbach
Fodor I. Faricani
Bogyay E. Miskolcz
Bánfay I. Pécs
Máriássy A. Szepesmegye
Kirschmann H. Bécs
Bing B. Bécs
Graf P. Bécs
Beringer B. Bécs
Beintner asszony Vácz

Magyar király szálloda.
Geduly K. superintend. Pozsony
Csecseska S. Pozsony
Dr. Haupt G. Besztercze
Trsztyánszky F. lelk. Pozsony
Hille K. Csehország
Gerstenberg E Bécs
Bodanszky K. Bécs
Blau M. Sziszek
Fuchs J. Kaposvár
Adler D. Brünn
Fischer J. N.-Kikinda
Poppovits K. Temesvár
Hochstätter L. Somogy

Nemzeti szálloda.
Dr. Kruesz Kr. Pannonhalma
Karsay S. superintend.ns Győr
Czékus I. superintend. Rozsnyó
Gr. Vay Leonie S.-Péter
Turner Teréz Arad
Persensky L. Patosfa
Magyari Kossa L. T.-Roff
Halvász J. N.Keér
Vajács J. Szeged
Ádám L. N.-Körös
Jelentrik N. Nyitra
Hoványi F. N.-Várad
Kontur L. Szarvas
Hörk I. Eperjes
Keserü L. lelk. Bogyi

Páris szálloda.
Basch B. T.-Sz.-Miklós
Henning F. Drezda
Vajda E. Bécs
Kohn I. Bécs
Neumann F. Bécs
Salzer V. Bécs
Burger P. Hatház
Klein M. Berény
Messer S. Szatmár
Haiman F. Bukarest
Harle A. Bukarest
Kolombini A. Zombor
Felix I. Zombor
Mallisch I Kecskemét

Pannonia szálloda.
Mihailovits B. Félegyháza
Csonka Zs. Losoncz
Molnár I. Félegyháza
Hasenfeld B. Szirák
Boér K. Dengeleg
Török E. Mezőhegyes
Sohajda M. Batyu
Sohajda I. Királyhelmecz
Salamon M. Kis-Körös
Simonyi I. P.-Mizse
Roth I. Ráczkeve
Denisch L. Pápa
Örhalmi L. Szeged
Benedicsy A. Kis-Körös
Szalay A. Szabadszállás
Dr. Magyar Kis-Körös

Schmidt-Orient szálloda.
Virágh V. Fülek
Hegedüs B. Szolnok
Ullmer J. Busa
Zimon J. Igló
Marko J. Selmecz
Carnelson F. Jassi
Sekann M. Bukovina
Csenkey A. Csap
Scholz A. ev. lelk. Kralócz
Szele Gy. ref. lelk. Tépe
Weisz J. Abauj
Rechnitz J. Győr
Bevalla J. Ujszöny
Farkas G. Rimaszombat
Dányi G. Szeged
Müller K. Bécs

Vadászkürt szálloda.
Gr. Sztáray I. Bukarest
Metzner Gy. Zemplén
Förster A. Káva
Petrovits E. Derglye
Fülep I. Szügy
Munkácsy L. Komárom
Latinovits Gy. Szabadka
Gyarmathy M. Kolozsvár
Erdősy Gy. Kalocsa
Schmidt Mária Bécs
Gallatz J. B.-Gyarmat
Bachó Gy. Szeged
Szutrelly K. Baja
Janton J. orvos Neschitz
Szalár S. Zemplén
Uhrmann H. Temesvár

Arany sas szálloda.
Szakáll E. képv. Gömörmegye
Dessewffy E. N.-Káta
Gajzágó K. N.-Abony
Szondy D. K.-Sz.-Miklós
Dr. Tóth F. Csanád
Apáthy K. lelk. Székács
Sáutha K. lelk. Sz.-Lőrincz
Sivó M. N.-Abony
Szakáll F. Gömörmegye

«Budapest» szálloda.
(Bécsi utcza.)
Balogh I. Karakó
Leuterar J. Arad
Holzenhuter K. München
Tyralewsky K. Krakó
Wunder zam F. Becsujfalu
Kövesdy K. Kanizsa
Weisz M. B.-Csaba

Európa szálloda.
Gr. Bellegarde Bécs
B. Offermann I. Brünn
Grossmann K. B.-Sz.-György
Stern I. N.-Várad
Guthard J. Zágráb
Steiner Th. Suisse
Schmidt R. Gyöngyös

Erzsébet szálloda.
Pilisy F. Rozvány
Ifj. Bölönyi S. N.-Várad
Tahy L. Gomba
Csikay I. ref. esp. D.-Ve
Traiber V. Szegzárd
Abaffy Gy. és I. Szegzárd
Kapusinszky I. Privigye
Ifj. Szilágyi L. Ráczkeve
Galli E. Kis-Harta
Knöpfler K. Kákova
Blau S. Dabas

Fehér ló szálloda.
Kertezi B. Erdély
Ujhegyi A. Ipolyság
Flosz I. J.-Árokszállás
Parti M. Nagyvárad
Mártonfalvay Gy. Nógrád
Bonetti F. Becskerek
Penyigey S. Debreczen
Donáth Gy. Bácska
Steiyer I. Szihla
Farkas A. Baja
Barna I. Gyöngyös
Schwartz A. T.-Sz.-Márton
Dobrián I. Segesvár
Weisz A. Bécs
Holl E. Győr

Fehér hattyu szálloda.
Draskóczy E. Losoncz
Kovács Gy. N.-Abony
Horváth I. Tinnye
Rosenberg V. Fonyot
Wilheim I. Szabadka
Holzer P. Szabadka
Leuchter V. Szajol
Partzel M. Szemes
Kohn S. Eger
Szabó M. Tinnye
Fischl D. Üllő

Hungária szálloda.
Gr. Martino S. Bécs
B. Buthon L. Kis-Szállás
Geiard M. Páris
Ries Hermin Kassa
Robitsek J. S.-A.-Ujhely
Hornyay Ö. S.-A.-Ujhely
Follert J. N.-Szeben
Fernau E. Bécs
Gmeiner Gy. Brassó
Czanitzky A. Bécs
Voelnátto N Bécs
Flandorfer Gy. Würzburg
Schuller J. Uj-Szivácz
Pick M. Drezda
Klinger P. Reichenberg
Tondó J. London

Holzwarth-Frohner száll.
Prasch I. Bécs
Braun I. Bécs
Wolff K. Bécs
Horovitz S. Kolozsvár
Kopf D. Kápolna
Worell A. Bukarest
Knöpfler V. Kassa
Weismayer I. Kanizsa
Wiedmayer O. Stuttgart
Adler V. Komárom
Jank S. Grácz
Lindtner O. csal. Késmárk
Knara L. Aussig
Schenk L. Losoncz

István fhg. szálloda.
Sigl Szerafin Bécs
Aich A. Bécs
Dehovey L. M.-Vásárhely
Vogel H. Freiberg
Onczay G. lelk. Szegzárd
Hoffmann F. Belgrád
Görz A. Berlin
Lang G. Debreczen
Kwassonski K. Bécs

London szálloda.
Kratzmann F. Oravicza
Kuffler M. Szeged
Wolf B. Szarvas
Sonnenberg I. Bécs
Bernmüller A. Pápa
Pesti K. Salgó-Tarján
Pucher I. Szeged

Vasuti közlekedés-utmutató.

A vonat indul	A vonatok minősége	Indulási idő
Az osztrák-magyar államvasut indóházából		
Budapestről, Érsekujvár, Pozsony, Pöstyén, Trencsén, Bécs	gyorsvon. személyv. futárvon. személyv.	8.30 regg. 9.— regg. 2.— d. u. 9.30 este
Bpestről, Vácz, Esztergom-Nána, Érsekujvár	omnibusv.	2.45 d. u.
Bpestről, Vácz, Esztergom-Nána	omnibusv.	4.50 d. u.
Budapestről, Czegléd, Szeged, Temesvár, Báziás, Belgrád, Orsova, Bukarest	személyv. személyv. gyors v.	6.55 regg. 6.15 este 10.10 este
Budapestről, Czegléd	személyv.	8.— regg.
Budapestről, Czegléd, Kecskemét, Félegyháza	omnibuszv.	2.15 d. u.
Budapest, Czegléd	omnibuszv.	5.20 d. u.
Budapest, Palota	omnibuszv.	6.45 este
A magyar államvasut (józsefv.) indóházából		
Budapestről, Hatvan, Salgó-Tarján, Losoncz, Zólyom, Ruttka	gyorsv. személyv. személyv.	6.50 regg. 7.31 regg. 5.40 d. u.
Bpestről, Hatvan, Miskolcz, Kassa	személyv vegyes v. gyorsvon.	7.31 regg. 8.50 este 10.50 este
Budapest, Szolnok, Arad, P.-Ladány, Nagy-Várad, Kolozsvár, Brassó, Predeal	személyv. vegyes v. gyorsvon.	8.— regg. 6.55 este 9.45 este
Budapestről, Gödöllő, Hatvan	omnibuszv. omnibuszv.	10.18 d. e. 3.02 d. u.
Budapest, Rákos, Ujszász, Szolnok	vegyes v. omnibuszv. vegyesv. gyorsvon.	8.— regg. 2.50 d. u. 6.55 este 9.45 este
Budapest, Pécs	vegyesv. vegyesv.	8.16 regg. 7.15 este
Budapest, Kis-Kőrös, Szabadka, Ujvidék	személyv. vegyes v.	7.45 regg 8.23 este
Budapest, Kiskőrös, Szabadka	vegyes v.	2.40 d. u.
A magy. államvasut (ferenczv.) indóházából.		
Budapest, Kis-Kőrös. Szabadka, Ujvidék	személyv. vegyes v.	7.56 regg. 8.44 este
Budapest, Kis-Kőrös, Szabadka	vegyes v.	2.50 d. u.
Budapest, Pécs	vegyes v.	8.32 regg.
A déli vasut (budai) indóházából		
Bpest, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof	személyv. gyorsvon. személyv.	7.10 regg. 5.40 d. u. 9.30 este
Budapest-Kanizsa	vegyes v.	11.— d. e.
Budapest, Székesfehérvár, Grácz	személyv.	7.10 regg

A vonat megérkezik	A vonatok minősége	Megérkezési idő
Az osztrák államvasut (terézv.) indóházába		
Bécs, Trencsén, Pöstyén, Pozsony, Érsekujvár Budapestre	személyv. futárvon. személyv. gyorsvon.	5.57 regg 1.37 d. u. 5.36 d. u. 9.29 este
Érsekujvár, Esztergom-Nána, Vácz, Bpestre	omnibuszv.	11.— d. e.
Esztergom-Nána, Budapestre	omnibusv.	8.30 d. e.
Bukarest, (Belgrád) Báziás, Temesvár Szeged, Czegléd, Budapestre	futárvon. személyv. személyv.	7.30 regg. 8.07 regg. 8.24 este
Czegléd, Budapestre	személyv. omnibuszv.	7.43 este 6.4 regg.
Félegyháza, Kecskemét, Czegléd, Budapest	omnibuszv.	1.45 d. u.
Palotáról Budapestre	omnibuszv. omnibuszv.	7.19 regg. 7.29 este.
A magyar államvasut (józsefv.) indóházába		
Ruttka, Zólyom, Losoncz, Salgó-Tarján, Hatvan, Budapestre	személyv. személyv. gyorsvon.	8.36 regg. 8.— este 10.— este
Kassa, Miskolcz, Hatvan, Gödöllő, Budapestre	személyv. vegyesv. gyorsvon.	8.00 este 6.25 regg. 7.18 regg.
Predeal, Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad, P.-Ladány, Arad, Szolnok, Budapest	vegyes v. gyorsv. személyv.	6.42 regg. 7.30 regg. 7.40 este
Hatvan, Aszód, Gödöllő, Budapest	omnibuszv. omnibuszv.	10.48 regg. 6.36 este
Pécs, Budapest	vegyesv. vegyesv.	8.52 este 8.15 regg.
Ujvidék, Szabadka, Kis-Kőrös, Budapest	vegyes v. vegyes v.	6.— regg. 8.22 este
Szabadka, Kis-Kőrös, Budapest	személyv.	11.— d. e.
A magy. államvasut (Ferenczv.) indóházába.		
Ujvidék, Szabadka, Kis-Kőrös, Budapest	vegyes v. vegyes v.	5.42 d. e. 8.12 este
Szabadka, Kis-Kőrös, Budapest	személyv.	10.48 d. e.
Pécs, Budapest	vegyes v.	8.36 este
A déli vasut (budai) indóházába		
Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár, Bpestre	futár v. személyv. személyv.	10.59 d. e. 8.42 este 6.30 regg.
Kanizsáról-Budapestre	vegyes v.	5.38 d. u.
Grácz, Székesfehérvár, Budapest	személyv.	8.42 este

NYILT-TÉR.

Végeladás.

Budapesti fióküzletem feloszlatása miatt

LEBEL S. mükereskedése, Dorottyautcza 7.

végeladom a rézmetszek, fényképek, albumok és más műtárgyakból álló nagy raktáramat saját vétel árakon alul.

Ritka alkalom a művészet kedvelői számára. 7689

LEBEL S. Bécs. I. Kolowratring 6.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
MATTONI HENRIK Karlsbad és Budapest. 5726

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, október 10-én.

Az ember tragédiája.

Drámai költemény Irta Madách I. Szinre alkalmazta Paulay Ede. Zenéjét szerzette Erkel Gyula. A Marseillaise átiratát szerzette Szabados K.

Előjáték: I

Az ur * * *
Rafael G. Csillag T.
Gábor Adorján B.
Mihály Fái Sz.
Lucifer Gyenes
Ádám Nagy Imre
Éva Jászai M.
A föld szelleme Egressy

1-ső szak. személyei:
Ádám Nagy I.
Éva Jászai M.
Lucifer Gyenes
Rabszolga Náday
Kimon Palotay P.
1-ső demagog Vizvári
2-ik « Hetényi
1-ső a népből Sántha
2-ik « Latabár
3-ik « Faludi
Chrispos Körösmezei
Thersites Tóth
1-ső polgár Szigeti I.
2-ik « Komáromi
Halál nemtője Schmidek G.

2-ik szak. személyei:
Ádám Nagy I.
Éva Jászai M.
Lucifer Gyenes
Catulus Horváth
Hippia P. Markus E.
Cluvia Helvey L.
Péter apostol Ujházi
Heléne Molnárné
1-ső polgár Komáromi
2-ik « Latabár
3-ik « Sántha
4-ik « Körösmezei
Patriarcha Feleki
Agg eretnek Bercsényi
1-ső boszorkány Györgyné
2-ik « Császárné

3-ik szak. személyei:
A császár Szigeti J.
Ádám Nagy I.
Éva Jászai M.
Lucifer Gyenes
1-ső udvaroncz Faludi
2-ik « Császár
3-ik « Benedek
4-ik « Földényi
Tanitvány, Tiszt Mihályfi
1-ső párisi Latabár
2-ik « Körösmezei
3-ik « Sántha
4-ik « Tóth
Marquis Náday
1-ső sans-culotte Hetényi
2-ik « Gonda
Robespierre Réthey
Saint-Juste Horváth

4-ik szak. személyei:
Ádám Nagy I.
Lucifer Gyenes
1-ső tanuló Békessy I.
2-ik « Alszegi I.
3-ik « Palotay P.
4-ik « Reiner G.
1-ső gyáros Szigeti I.
2-ik « Komáromi
Vénasszony Szatmáriné
Nyegle Vizvári
1-ső ácsorgó Császár
2-ik « Berényi
3-ik « Gergely
Éva Jászai M.
Anyja Lendvayné
1-ső munkás Körösmezei
2-ik « Faludi
3-ik « Rónai
Lovel Ujházy
Virágárus leány Andrássy E.
Egy asszony Sz. Prielle C.
1-ső polgárlány Vizváriné
2-ik « Sánthané
Katona Benedek
Korcsmáros Sántha
1. mesterlegény Latabár
2. « Rónai
1-ső koldus Vincze
2-ik « Földényi

5-ik szak. személyei:
Ádám Nagy Imre
Éva Jászai M.
Lucifer Gyenes
Tudós Bercsényi
Aggastyán Feleki
Luther Pintér
Cassius Egressy
Pláto Ujházi
Michel-Angelo Szigeti
Eszkimó Földényi
Rafael G. Csillag T.
Gábor Adorján B.
Mihál Fai Sz
Az ur * * *

Kezdete 7 órakor.

Holnap, október 11-én.

BIGNIO L., szerződött tag első felléptéül:

TRAVIATA.

Opera 4 felvonásban. Irta Piave, zenéjét szerzette Verdi.

NEPSZINHÁZ.

Budapest, október 10-én.

A cornevillei harangok.

Regényes operette 4 felv. Irták Clairville és Ch. Gabet. Forditotta Rákosi Jenő. Zenéjét szerzette R. Planquette.

Személyek:
Henri Vidor
Gáspár Mezei
A biró Tihanyi
A jegyző V. Kovács
Fouinard Ujvári
Grippardin Marton
Grenicheux Kápolnai
Germaine Lincné
Serpolett Pálmai I.
Zsuzsi Vidorné
Jutka Galambos B.
Náni Béni Irma
Kata Galantai M.
Margit Vasváriné
Erzsi Füredine
Cachalon Füredi
Lipaud Sánta
Marcel Pintér

Kezdete 7 órakor.

Holnap, október 11-én.

BLAHA LUIZA asszony mint vendég.

TURI BORCSA.

Eredeti népszinmű 3 felvonásban. Irta Gerő Károly.

NÉMET SZINHÁZ.

Igazgató és tulajdonos *Lesser Szaniszló.*

Budapest, október 10-én.

Ein geadelter Kaufmann

Vigjáték 5 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

Ma és mindennap 7800
LÖFFELMANN kávéházában
(király utcza)
zenei kitünőségek hangversenye
Horváth Miksa karn. müvezetése alatt.
Hideg ételek valamint saját termésü kitünő borok.
Idegenek és müvészek találkozási helye esti 8-regg. 4 óráig.

IDŐJÁRÁS okt. 9. regg. 7 órakor.

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700+	Szél iránya és ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	71.8	ENY 1	+ 7.8	—	●
Beszterczе	—	—	—	—	—
Beszterczebánya	69.1	E 2	+ 9.5	—	●
Budapest	69.8	NY 4	+ 9.0	—	◔
Csáktornya	71.9	D 1	+ 7.5	—	◑
Debreczen	70.4	DNY 1	+ 4.2	—	●
Eger	71.1	E 2	+ 3.2	—	○
Eszék	—	—	—	—	—
Fiume	71.8	E 1	+ 10.9	—	◑
Késmárk	70.6	◎	+ 6.3	—	◑
Keszthely	72.9	ENY 2	+ 8.9	—	◕
Kolozsvár	—	D 1	+ 5.0	—	◑
Magyar-Óvár	72.0	ENY 5	+ 9.2	—	●
Mármaros-Sziget	70.3	DK 1	+ 5.2	—	◕
Nagy-Enyed	72.3	DNY 1	+ 7.0	—	●
Nagy-Szeben	70.4	ENY 1	+ 4.8	—	●
Nagyvárad	70.7	D 1	+ 8.5	—	●
Orsova	70.1	E 3	+ 8.6	—	◕
Pancsova	66.8	ENY 2	+ 7.4	—	◕
Selmeczbánya	72.0	ENY 5	+ 6.4	—	●
Sopron	68.9	ENY 1	+ 10.8	—	≡
Szatmár-Németi	69.3	NY 2	+ 7.6	—	◕
Szeged	70.4	ENY 2	+ 9.3	—	◕
Sepsi-Szt-György	67.8	ENY 2	+ 5.0	—	●
Szolnok	70.6	ENY 2	+ 5.6	—	○
Temesvár	72.9	ENY 2	+ 3.0	—	●
Trencsén	69.5	◎	+ 10.2	—	●
Ungvár	68.6	DK 2	+ 6.0	—	●
Zágráb	73.0	DNY 1	+ 5.7	—	○
Bécs	72.9	NY 6	+ 9.2	—	●
Bregenz	74.6	E 1	+ 1.8	—	◑
Lesina	71.6	E 2	+ 12.6	—	◔
Pola	71.3	E 1	+ 11.9	—	○
Prága	72.9	NY 3	+ 10.6	—	●

Jelek magyarázata ◎ — szélcsend; ○ — tiszta, derült, ◔ — ¼ felhős; ◑ ½ felhős; ◕ — ¾ felhős; ● — borult; ◍ — esős, ▲ — jég; ≡ — köd; ✱ — hóesö; ∞ — göz; ϟ — zivatar, villám.

Attekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (775) a kontinens nyugati részéből kiterjed annak többi nagy részére (765). Az idő részint derült, részint változó felhőzetü, helyenkint kevés esövel, növekedő hőmérséklettel.

Hazánkban: Többnyire északnyugati mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet nagyobb, a légnyomás mindenütt kisebb lett. Az idő többnyire csendes, derüs, száraz. Az e hó 7-ikén előrejelzett idő derülő jellegével végéhez közeledik s változó jelleget öltve jövőre, kevés hőváltozás mellett helyenkint csapadékkal lesz.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Általában szelesebb, változó időt várhatni, helyenkint csapadékkal, kevés hőváltozással.

VIZÁLLÁS 1883. okt. 9.

Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik	Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	1.93	—	váltztl.	M.-Sziget	0.90	—	áradó
Komárom	1.66	—	áradó	Beregszász	—	—	—
Budapest	1.86	—	apadó	Sárospatak	—	—	—
Mohács	2.33	—	apadó	Szatmár	—	—	—
Vukovár	—	—	—	Tokaj	3.41	—	áradó
Ujvidék	2.92	—	áradó	Szolnok	1.82	—	áradó
Pancsova	1.97	—	áradó	Szeged	1.67	—	áradó
Orsova	2.37	—	áradó	**Körös**			
Dráva				B.-Gyula	0.82	—	áradó
Barcs	1.09	—	apadó	**Maros**			
Eszék	2.15	—	áradó	Arad	—	19	apadó
Száva				**Béga**			
Mitrovicza	4.98	—	áradó	Temesvár	0.33	—	apadó

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései október 9.

Minőségi súly hektoliterenkint — 100 kilogrammnak ára

Faj	Irányzat	77 kg frttól	77 kg frtig	78 kg frttól	78 kg frtig	79 kg frttól	79 kg frtig	80 kg frttól	80 kg frtig	81 kg frttól	81 kg frtig	kg frttól	kg frtig	kg frttól	kg frtig	kg frttól	kg frtig
bánsági buza uj	lanyha	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	——	——	——	——	——	——
tiszavidéki «	«	9.70	9.75	9.80	9.85	9.90	9.95	10.05	10.10	10.15	10.20	——	——	——	——	——	——
pestvidéki «	«	9.60	9.65	9.70	9.75	9.85	9.90	9.95	10.—	10.05	10.10	——	——	——	——	——	——
fehérmegyei «	«	9.60	9.65	9.70	9.75	9.85	9.90	9.95	10.—	10.05	10.10	——	——	——	——	——	——
bácskai «	«	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	——	——	——	——	——	——
m. északk. «	«	9.30	9.35	9.40	9.45	9.50	9.55	9.60	9.65	9.70	9.75	——	——	——	——	——	——

Gabona	Ó vagy uj	Faj	Irányzat	Minőségű suly hektoliterenként	100 kilogramm ára -tól frt	kr.	-ig frt	kr.
rozs	uj	—	csendes	70—72	7	30	7	55
árpa	uj	takarmány	lanyha	60—62	7	25	7	50
«	«	égetni való	«	62—64	7	60	8	80
«	«	sörfőzdei	«	64—66	9	—	10	30
zab	uj	—	«	37—40	6	45	6	65
tengeri	uj	bánsági	»	75	6	45	6	55
	«	másnemü	»	73	6	40	6	45
köles	«	—	«	nélkül	7	—	7	25
káposzta-repcze	«	—	szilárd	—	—	—	—	—
bánsági repcze	«	—	«	—	—	—	—	—

Szokvány gabona, határidőre

Gabona	Irányzat	Határidő	pénz frt	kr.	áru frt	kr.
buza	csendes	tavaszra	10	40	10	42
	«	öszre	9	71	9	73
tengeri	«	1884. máj.—jun.	6	56	6	58
zab	szilárd	tavaszra	7	10	7	12
	csendes	öszre	6	60	6	62
repcze káposzta	szilárd	aug—szeptemb. 1883	—	—	—	—
« bánsági	—	julius—augusztusra	—	—	—	—

ÉRTÉKPAPIROK

ÁLLAMADÓSSÁG.

Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar királyi aranyjáradék adómentes 6%	119.50	119.75
Magyar királyi aranyjáradék adómentes kisorsolt 6%	—.—	—.—
Magyar királyi aranyjáradék adómentes 4%	87.05	87.35
Magyar papirjáradék adómentes 5%	85.80	86.10
Magyar vasuti kölcsön à 120 frt o. ért. (300 frank) 5%	138.25	138.75
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban 5%	138.50	139.—
Gömöri államvasuti záloglevelek 5%	——	—.—
Magyar 1869. keleti vasut állam-kötv. (elsőbbs.) adóm. 5%	91.—	91.50
Magyar 1873. keleti vasutarany v. ezüstb. (elsőbbs.) adóm. 5%	112.75	113.75
Magyar 1876. keleti vasut állam-kötvény aranyban 5%	96.75	97.75
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 100 frt	113.—	113.50
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 50 frt	112.50	113.50
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	109.50	110.—
1871-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben 5%	——	——
1873-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben 5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 5%	99 —	100.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal 5%	98.—	98.50
Magyar földtehermentesitési kötvények temesi 5%	98.50	99.50
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal 5%	98.—	98.50
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi 5%	98.50	99.50
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi 5%	98.—	99.50
Magyar országos jelzálog urbéri váltság kötvény (100 frt) 5%	93.50	94.50
Királyi horv.-szlavon jelzálog földváltsági kötvény (100 frt)	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt) 5%	97.50	98.—
Magyar királyi kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)	—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban május—nov. 4 2/10 %	78.40	78.60
Egyesitett államadósság papirban febr.—aug. 4 2/10 %	78.40	78.60
Egyesitett államadósság ezüst kamat január—julius 4 2/10 %	79.—	79.25
Egyesitett államadósság ezüst kamat április—október 4 2/10 %	79 —	79.25
Osztrák aranyjáradék 4% kamat 4%	99.75	100.25
Osztrák papirjáradék, adómentes 5%	92.60	93.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1854-iki à 250 frt p.p. 4%	120.—	121.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 500 frt o. é. 5%	132.25	133.25
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 100 frt o. é. 5%	138 —	139.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 100 frt o. é.	167.—	168.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 50 frt o. é.	166.50	167.50
Pest város kölcsöne 1870-ből 6%	104.50	105.50
Pest város kölcsöne 1871-ből 6%	104.50	105.50
Budapest főváros 1880-iki kölcsöne 5%	97.—	97.25
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank 3%	32.—	33.—

RÉSZVÉNYEK.

Osztal. 1882-re	Értékpapirok	Befiz. frt	pénz	áru
	a) Bankok.			
12.—	Ált. magyar municipalis hitelint.	200	200.—	210.—
5.—	Angol-osztrák bank	120	—.—	—.—
9.—	Budapesti bankegyes.-részv.-társ.	100	104.—	104.50
14.—	Horvát leszámitoló bank	200	——	——
—.—	Iparbank, budapesti	100	31.—	32.—
2.—	Központi ipartársulati hitelintézet	80	—.—	—.—
19.50	Magyar Általános Hitelbank	200	287.—	287.50
26.½ frk	Magyar jelzálog-hitelbank	200	198.—	200.—
13.½ frk	Magy. jelzáloghitelb. II. kib. id. e.	100	101.—	102.—
5.—	Magyar leszám. és pénzváltóbank	100	89.50	90.—
20 frk	Magyar országos bank részv.-társ.	100	—.—	—.—
17.50	Osztrák hitelintézet	160	288.60	288.80
45.—	Osztrák-magyar bank	300	840.—	845.—
13.—	I. magyar iparbank	150	162.—	162.50
—.—	I. magyar iparbank II. kib.	150	150.—	150.50
45.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	564.—	566.—
5.50	Sziszeki hitelbank	100	——	——
7.—	«Unio» bank	100	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
12.50	Bécsi biztositó társaság	200	218.—	220.—
13.50	Bécsi élet- és járadék-biztos. társ	200	250.—	255.—
192.—	Első magyar ált. biztositó társ.	1000	3025.—	3050.—
—.—	Foncière pesti biztositó intézet	100	68.	69.—
6.25 frk	Magyar-franczia biztos. társaság	50	——	——
46.—	Pannonia viszontbiztositó társ.	300	—.—	950.—
	c) Gőzmalmok.			
50.—	Concordia gőzmalom	500	570.—	572.—
120.—	Első budapesti	500	1200.—	1205.—
20.—	Erzsébet malom	200	235.—	238.—
60.—	Hengermalom	500	590.—	600.—
35.—	Lujza	160	269.50	270.50
35.—	Molnárok és sütők	200	378.—	380.—
150.—	Pannonia	1000	1220.—	1225.—
50.—	Viktória	300	438.—	442.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
12.—	«Adria» magy. tengeri hajózási részv.-t.		—.—	180.—
——	Alföld-fiumei	200	167.—	168.—
——	Arad-Körösvölgyi vasut	100	—.—	—.—
——	Báttaszék-dombovári	100	—.—	—.—
2.—	Déli vasut	200	150.—	151.—
——	Észak-keleti vasut	200	147.—	147.50
——	Erdélyi vasut	200	161.50	162.50
——	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	——	——
——	Kassa-oderbergi vasut	200	144.50	145.50
——	Magyar-galicziai vasut	200	160.—	161.—
——	M. nyug. v. (székesf.-győr-gráczi v.)	200	163.—	164.—
——	Osztrák-magyar államvasut	200	317.—	317.50
——	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
——	Tiszavidéki vasut	200	249.—	250.—
—.—	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	564.—	567.—
26.—	Pesti közuti vaspálya	200	436.—	438.—
16.—	Pesti közuti vaspálya élv. jegy.		262.—	265.—
	e) Takarékpénztárak.			
5.50	Budapest III. kerületi	50	65.—	—.—
33.—	Országos központi	300	478.—	480.—
300.	Pesti első hazai	1000	4520.—	4550.—
34.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	478.—	483.—
4.50	Magyar ált. takarékp. részv.-tár.	100	97.50	98.50
	f) Különféle vállalatok.			
8—	Alagut	105	117.—	118.—
7.20	Általános waggon-kölcsönzőtárs.	80	88.—	89.—
12—	Ész.-magyarorsz. e. kőszénb. r. t.	100	—.—	—.—
10.50	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	164.50	165.—
50.—	Ganz és társa vasöntöde s gépgy.	400	800 —	805.—
28.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	420.—	430.—
14.—	Gyapjumosó és bizt. első magyar	200	215.—	220.—
28.—	Kereskedelmi testület épülete	210	590.—	595.—
40.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	150	530.—	535.—
60.—	Pesti könyvny. részvény-társaság	500	850.—	860.—
9.—	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	130	149.—	150.—
——	Nemzetk. waggon-kölcsönző-r. t.	100	99.—	100.—
—.—	Pesti épitő-társaság	85	—.—	—.—
10.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	100	120.50	121.50
7—	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100	118.50	120.—
18.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	234.—	237.—
3.—	Schlick-féle vasönt. s gépgy. II. kib.		—.—	—.—
40.—	Serfőzde első magyar	400	655.—	660.—
30.—	Sertéshizlaló	200	365.—	369.—
——	Sóskuti kőbánya	200	45.—	48.—
20.—	Spodium és csontlisztgyár	200	270.—	272.—
——	Szálloda részvény-társaság	200	81.50	82.—
10.—	Tégla- és mészégető, ujlaki	200	110.—	110.50
20.—	Téglagyár, kőbányai	160	236.—	238.—
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magy. földhitelintézet papirérték	5½%	100.50	102.50
	Magy. földhitelintézet papirérték	5%	100.50	101.—
	Magy. földhitelintézet papirérték	4½%	93.50	94.—
	Magy. földhitelint. arany v. ezüst	5%	120.25	120.75
	Magyar jelzálogbank	5½%	101.20	101.45
	Magyar jelzálogbank	5%	98.25	98.75
	Kisbirtokosok orsz. földhitelint.	5½%	100.—	101.—
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	5%	100.85	101.15
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4½%	98.40	98.65
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4%	92.50	92.75
	Pesti h. I. takarékp. e. k. kötv.	5%	99.—	100.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	6%	101.75	102.25
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5½%	101.50	102.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5%	99.—	99.50
	«Albina» takarék-és hitelintézet	6%	100.—	100.50

Értékpapirok	Befizetett frt		pénz	áru
ELSŐBBSÉGEK.				
Alf.-fiumei v. (n.v.-északi von.)	200	5%	98.25	98.75
Alföld-fiumei vasut 1874. kib.	200	5%	97.25	97.75
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	200	5%	94.75	95.25
Dunagőzhajózási társulat	300	5%	——	——
Dunagőzhajózási társulat	100/200	6%	——	——
Észak-keletivaspálya	300	5%	91 —	91.50
Észak-keletivaspálya (aranyban)	300	5%	115.50	116.50
Észak-keletivaspálya (aranyban)	1000	6%	124.25	124.75
Ész.-magyarorsz. e. kőszénb. r. t.	100	6%	——	——
Magyar-galicziai vaspálya	200	5%	94.50	95.50
Magy.-galicziai vaspálya II. kib.	200	5%	93 —	93.75
M. ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi v.)	200	5%	98.25	99.—
Magyar nyugati vasut 1874. kib.	200	5%	96.25	97 —
M. vas. elsőbbs. beruh. aranyban	200/1000	5%	111.50	112.—
I. erdélyi vaspálya	200	5%	91.50	92.—
Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	6%	——	——
Kassa-oderbergi vasut, ezüstben	200	5%	97.50	98.50
Kassa-oderb. v. (eperjes-tarn. v.)	300	5%	93.60	94.—
Kassa-oderb. v. (osztrákvonal)	200	5%	——	——
Kassa-oderb. v. (magyar vonal)	100	5%	——	—.—
Osztrák-magyar államvasut		5%	——	——
Tiszavidéki vasut		5%	101.25	102.25
Budapesti lánczhid	100	6%	103.—	103.50
Kőszén- és téglagyár kötvények	100	6%	——	——
Lloyd- és tőzsde-épület	100	5%	97.25	97.75
MAGÁNSORSJEGYEK.				
Osztrák hitelintézet			168.50	169.—
Budavárosi sorsjegy			38.—	40.—
Keglevich sorsjegy			17.50	18.50
Magy. sz. korona orsz. vörös kereszt egyl.			6.20	6.50
Osztrák vörös kereszt-egylet			12.—	12.50
Pálffy sorsjegy			35.50	36.50
PÉNZNEMEK.				
Császári királyi arany (vert)			5.68	5.70
Császári királyi arany (kör.)			5.67	5.69
Osztrák-magyar 8 frtos arany			9.50	9.52
20 frankos arany			9.50	9.52
20 márka			11.74	11.76
Török aranylira			—.—	—.—
Osztrák- és magyar ezüst			—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi			58.70	58.80
Váltók árfolyama (látra).		Bank-kamat		
Német bankpiaczok 100 márk		4%	58.70	58.80
Amsterdam 100 hollandi frtért		4%	98.80	99.—
Brüssel 100 frankért		4%	47.40	47.50
Páris 100 frankért		3%	47.40	47.50
Marseille 100 frankért		3½%	——	——
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért		3%	47.40	47.50
Zürich 100 frankért		3%	47.40	47.50
London 10 font sterlingért		3½%	120.—	120.30
Szentpétervár 100 rubelért		6%	—.—	—.—
Olasz bankpiaczok 100 lire nuove ital.		5%	—.—	—.—

Bécsi tőzsde okt. 8.

Értékpapirok	pénz	áru
A) Általános államadósság.		
Egységesjár., papir, május—novemb. 5%	78.50	78.65
Egységes járadék, papir, febr.—aug. 5%	78.60	78.75
Egységes járadék, ezüst január—jul. 5%	79.05	79.20
Egységes járadék, ezüstb. ápr.—okt. 5%	79.15	79.30
Sorsolással, 1854-ből 250 frtsorsj. pp. 4%	120.25	120.75
Sorsolással, 1860-ból 500 frtsorsj. o. é. 5%	132.75	133.25
Sorsolással, 1860-ból 100 frtsorsj. o. é. 5%	138.10	138.60
Sorsolással, 1864-ből 100 frtsorsj. o. é.	167.60	167.90
Sorsolással, 1864-ből 50 frt sorsj. o. é.	166.75	167.25
Como-járadék 42 lira	37.—	39.—
Államjószági jelzáloglevél 120 frt 5%	148.50	149.—
Bécs-glogn. v. els. jegy. 100 frt p. p. 5%	98.—	——
B) A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok államadóssága.		
Osztrák aranyjár. adómentes 100 frt 4%	99.65	99.80
Osztr. papirjár. visszafiz. 1881 100 frt 5%	92.95	93.10
C) A magyar korona országainak államadóssága.		
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt 6%	119.65	119.80
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt 4%	87.25	87.40
Magyar papirjáradék 100 frt 5%	86.—	86.15
Magyar vasuti kölcsön 120 frt ezüst 5%	138.50	139.—
Magyar vasuti kölcsön 120 frt ar. k. 5%	138.25	138.50
Gömöri államvas. záloglevél 150 frt 6%	—.—	——
Keletivasutiál. kötv. 1869-ből 300 frt 5%	91.30	91.60
Keletivasutiál. kötv. 1873-ból 300 frt 5%	113.25	113.75
Keletivasutiál. kötv. 1876-ból 100 frt 5%	97.—	97.50
Magy. államkölcs. 1871. sors. 100 frt 5%	——	——
Magy. államkölcs. 1873. sors. 100 frt 5%	—.—	——
Magyar urbéri válts. kötvény 100 frt 5%	—.—	—.—
M. szőlődézsma-válts. kötv. 100 frt 5%	97.—	97.75
Magyar nyeremény-kölcsön 100 frt	113.—	113.50
Magyar nyeremény-kölcsön à 50 frt	112.75	113.25
M. tiszav. s szegedi ny. sorsj. 100 frt 4%	109.50	110.—
D) Földteherm. kötv. 100 frt pp.		
Csehországi 5%	106.50	—.—
Bukovinai 5%	98.50	99.—
Galicziai 5%	98.50	99.—
Karinthiai 5%	106.50	——
Krajna és tengerparti 5%	102.—	104 —
Morvaországi 5%	104.—	105.—
Alsó-ausztriai 5%	104.75	105.75
Felső-ausztriai 5%	104.50	105.50
Salzburgi 5%	102.—	——
Sziléziai 5%	110.—	——
Stiriai 5%	104.—	105.—
Tiroli 5%	99.—	——
Horvát- és szlavonországi 5%	99.—	100.—
Erdélyi 5%	97.80	98.30
Temesi bánság 5%	97.80	98.50
Temesi 1867-iki sorsolási záradék 5%	97.60	98.40
Magyar 5%	99.—	99.60
Magyar 1867-iki sorsolási záradék 5%	98.—	98.25
E) Más közkölcsönök.		
Dunaszabályoz. sors. 1870-ből 100 frt 5%	114.50	115.—
Dunaszab. kölcsön 1878-ból 100 frt 5%	102.50	103.50
Pestvárosi kölcsön 1871 6%	104.50	105.25
Pestvárosi kölcsön 1880 5%	96.75	97.—
Triesztvárosi kölcs. 1865 6%	—.—	—.—
Triesztvárosi kölcs. 1879 6%	—.—	—.—
Bécsvárosi kölcsön 1867 5%	101.75	102.50
Bécsvárosi kölcsön 1874 (ar. v. ez.) 5%	—.—	—.—
Bécsvárosi kölcsön 1874 (sorsolás)	122.80	123.20
Olasz járadék 100 lira 5%	—.—	—.—
Szerb nyer. kölcs. 100 frk 3%	32.25	32.75
Török vasuti kölcsön 400 frk	22.65	22.85
F) Záloglevelek, jelzálog-kötvények és kötvények (100 frtért).		
Osztr. ált. földh.-int. sors. ar. v. ez. 4½%	118.25	118.75
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 4½%	95.25	95.75
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 4%	91.80	92.30
Osztr. ált. földh.-int. nyer.-kölcsön 3%	97.75	98.25
Csehorsz. földh.-társ. 36 éves visszf. 5½%	103.50	—.—
Csehorsz. földh.-társ. 33 éves visszf. 6%	104.50	—.—
Csehorsz. földh.-társ. 33 éves visszf. 5%	102.50	103.50
Központi földhitelint. bank 38 é. 5%	100.—	100.25
Gácsországi földhitelintézet 18 é. 6%	101.50	102.50
Gácsországi földhitelintézet 20 é. 7%	103.—	104.—
Gácsországi földhitelintézet 36 é. 6%	101.75	102.25
Morvaorsz. jelzál.-hitelbank 36 é. 5½%	102.—	102.50
Morvaorsz. jelzál.-hitelbank 36 é. 5%	101.	101.25
Osztrák jelzálogbank 10 éves visszf. 5½%	100.90	101.30
Osztrák jelzálogbank sorsolással 5%	99.50	100.—
Osztrák jelzálogbank 10 éves visszf. 5%	100.50	101.—
Osztrák jelzálogbank sorsolással 4½%	—.—	98.—
Osztrák-magyar bank 5%	100.90	101.10
Osztrák-magyar bank 4½%	98.50	98.70
Osztrák-magyar bank 4%	92.60	92.75
Első osztrák takarékp. sorsol. 30 év 5½%	102.75	103.25
Első osztrák takarékp. sorsol. 32 év 5½%	102.75	103.25
Magyar földhitelintézet 5½%	100.50	101.50
Magyar földhitelint. sorsolása 39 év 5%	100.—	100.50
Magyar földhitelint. sorsolása 4½%	93.50	94.—
Magyar földh.-int. sors. 39 év arany 5%	120.25	120.75
Magyar jelzálogbank 25 évi sors. 5½%	101.—	—.—
Magyar jelzálogbank 40 évi sors. 5½%	101.—	—.—
Magyar jelzálogbank 40 évi sors. 5%	98.25	98.75
G) Elsőbbségi kötvények.		
Albrecht pálya 300 frt ezüst 5%	96.30	96.80
Alföld-fiumei pálya 200 frt ezüst 5%	98.60	98.90
Alf.-fiumei k. 1874. k. 200 frt ezüst 5%	97.25	97.75
Arad-temesvári vasut 200 frt ezüst 5%	——	—.—
Cseh északi vasut 300 frt 5%	103.25	103.75
Cseh nyugati vasut 300 frt 5%	100.—	100.25
Buschtiehradi vasut 150 frt ezüst 5%	102.—	102.50
Dunagőzhajózási társ. 300 frt ezüst 5%	118 —	——
Dunagőzhaj. társ. 100/200 frt ezüst 6%	107.—	108.—
Dunagőzhajózási társ. 200 frt arany 5%	—.—	——
Duna-drávai pálya 200 frt ezüst 5%	94.75	95.25
Erzsébet pálya 600 és 3000 márka. 4%	103.10	103.50
Erzsébet p. 400 és 2000 m, lev. nélk. 4%	107.20	107.50
Ferdinánd északi pálya 100 frt p.p. 5%	105.—	105.25
Ferdinánd északi pálya 100 frt o.é. 5%	101.50	102.—
Ferdinánd északi pálya 300 frt ez. 6%	107.50	108.25
Ferencz-József pálya 200 frt ez. 5%	103.75	104 —
Pécs-barcsi pálya 200 frt ez. 5%	101.—	101.50
Károly-Lajosgácsi pálya 300 frt o.é. 5%	98.20	98.80
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez. 5%	97.90	98.20
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt ez. 5%	93.60	94.—
Kassa-od. (osztr. v.) 1879. 200 frt 5%	99.50	—.—
Kassa-od. (magy. v.) 1879. 200 frt 5%	—.—	—.—
Lemb.-czern.-jassii p. I. kib. 300 frt o.é.	94.70	95.20
Lemb.-czern.-jassii p. II. kib. 300 frt ez.	98.25	98.75
Lemb.-czern.-jassii p. III. kib. 300 frt ez.	94.90	95.30
Osztrák-magyar Lloyd 300 frt arany 5%	122.50	—.—
Osztr.-magy. Lloyd 1881. 500 frt ar. 5%	122.50	—.—
Osztr.-magy. Lloyd 1882, 500 frt ar. 5%	122.50	—.—
Osztrák észak-nyugati p. 200 frt ez. 5%	101.70	102.10
Osztr. ész.-nyug. p. Lit. B 200 frt ez. 5%	102.15	102.50
Rudolf-pálya 300 frt ez. 5%	100.40	100.70
Erdélyi pálya 200 frt ez. 5%	91.80	92.20
Osztr.-magyar államvasp. 500 frank 3%	181.50	182.—
Osztr.-m. áll.-vp. 1874. k. 500 frank 3%	177.50	178.50
Osztr.-m. áll.-vp. kieg. h. 500 frank 3%	174.75	—.—
Osztr.-m. áll.-vp. I. kib. 200 frt ar. 5%	—.—	—.—
O.-m. áll.-vp. (brünni r.) 150 frt ez. 5%	121.—	——
Déli pálya jan.—julius 500 frank 3%	137.60	137.90
Déli pálya április—okt. 500 frank 3%	137.60	137.90
Déli pálya 200 frt ar. 5%	120.25	120.75
Dél-északném. összek.-p. 100 frt o.é. 5%	98.50	——
Dél-é.-n. összek.-p. 1879. k. 100 frt o.é. 5%	97.40	97.60
Tiszavidéki pálya 1000 frt o.é. 5%	101.50	102.—
Tiszavidéki pálya 200 frt o.é. 5%	101.—	101.50
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt ez. 5%	94.75	95.25
Magy. gácsorsz. p. II. kib. 200 frt ez. 5%	93.25	93.50
Magyar észak-kel. pálya 300 frt ar. 5%	91.—	91.30
Magy. északkeleti pálya 400 márka 5%	115.75	116.25
Magy. északkeleti pálya ar.-kötv. 6%	124.25	124.50
M. nyug. (Székesf.-győr-grácz) 200 frt 5%	98.50	99.—
Magy. nyug. vp. 1874. k. b. 200 frt 5%	96.50	97.—
H) Különféle sorsjegyek.		
Hitelintézet 100 frt o.é.	168.50	169.—
Clary 40 frt p.p.	36.75	37.25
Dunagőzhajózási 100 frt p.p.	109.75	110.—
Innsbruck városi 20 frt o.é.	21.—	21.25
Keglevich 10 frt p.p.	17.50	18.50
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o.é.	18.50	18.75
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o.é.	23.—	24.—
Buda város kölcsöne 40 frt o.é.	38.—	40.—
Pálffy 40 frt p.p.	35.75	36.25
Osztr. vörös-kereszt sorsjegy 10 frt o.é.	11.90	12.20
Magyar vörös kereszt-sorsjegy 5 frt o. é.	6.30	6.50
Rudolf alapitvány 10 frt o.é.	19.—	20.—
Salm 40 frt p.p.	51.—	52.—
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o.é.	22.80	23.20
St.-Genois 40 frt p.p.	48.25	48.75
Stanislau városi 20 frt o.é.	23.50	24.—
Trieszt városi 100 frt p.p.	126.—	127.50
Trieszt városi 50 frt o.é.	64.50	65.—
Waldstein 20 frt p.p.	26.50	27.—
Windischgrätz 20 frt p.p.	40 —	40.75
Nyereményjegyek 3%-nyi kölcsön	23.—	25.—
I) Bankok részvenyei.		
Angol-osztrák bank 200 frt 5%	108.50	109 —
Bécsi banktársulat 200 frt 5%	——	—.—
Bécsi bankegyesület 100 frt 5%	105.75	106.25
Osztrák ált. földhitelintézet 200 frt 5%	211.—	211.75

Értékpapirok	áru	pénz
Pestimagyar keresked. bank 500 frt 5%	——	——
Keresked. és ipar hitelintézet 160 frt 5%	290.20	290.50
Magyar általános hitelbank 200 frt 5%	288.50	289.—
Alsó-ausztriai leszámit. társ. 500 frt 5%	855.—	860.—
Magy. lesz. és pénzváltó bank 100 frt 5%	90.—	90.50
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 frt 5%	——	——
Osztrák jelzálogbank 200 frt 5%	61.—	63.—
Magyar jelzálogbank II. kib. 200 frt 5%	——	—.—
Osztrák tartományi bank 200 frt 5%	103.75	104.—
Magyar országosbank 200 frt 5%	——	—.—
Magyar ált. municip. hit.-int. 200 frt 5%	——	——
Osztrák-magyar bank 600 frt 5%	840.—	841.—
Unio-bank 100 frt 5%	110.50	111.—
Általános forgalmi bank 140 frt 5%	146.—	147.—
K) Közleked. vallalatok reszv.		
Albrecht pálya 200 frt o.é.	—.—	——
Alföld-fiumei pálya 200 frt o.é. 5%	167.50	168.25
Arad-temesvári vasut 200 frt o.é. 5%	—.—	——
Cseh északi vasut 150 frt o.é.	200.—	200.50
Cseh nyugati vasut 200 frt o.é.	305.—	306.50
Buschtiehradi vasut 500 frt p.p. 5%	893.—	895.—
Buschtiehradi v. (lit. B.) 200 frt o.é.	197.—	197.50
Dunagőzhajózási társas. 500 frt p.p.	564.—	567.—
Duna-drávai pálya 200 frt ez. 5%	169.—	170.—
Erzsébet pálya 200 frt p.p. 5%	223.75	224.25
Erzséb. p. Lincz-Budweis 200 frt o.é. 5%	197.50	198.—
Erzséb. p. Salzburg-Tirol 200 frt o.é. 5%	188.25	188.75
Ferdinánd északi pálya 1000 frt p.p. 5%	2673.—	2678.—
Ferencz-József pálya 200 frt o.é. 5%	201.75	202.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt o.é. 5%	212.—	212.50
Károly-Lajosgalicziai p. 200 frt o.é. 5%	288.25	288.50
Kassa-oderbergi pálya 200 frt o.é. 5%	144.50	145.—
Lemberg-czern.-jassi p. 200 frt o.é. 3%	166.—	166.50
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p.p. 5%	640.—	642.—
Osztrák északnyugoti p. 200 frt o.é. 3%	191.75	192.25
Osztr. é.-nyug. v. (Lit. B.) 200 frt o.é. 3%	203.75	204.25
Rudolf-pálya 200 frt o.é. 5%	167 —	167.50
Első erdélyi pálya 200 frt o.é. 5%	161.50	162.—
Osztrák államvasuttárs. 200 frt o.é. 5%	317.25	317.50
Déli pálya 200 frt o.é. 5%	151.70	152.—
Délészak-ném. összek. p. 200 frt p.p. 5%	145.—	145.75
Tiszavidéki pálya 200 frt p.p. 5%	249.—	250.—
Bécsi Tramway 200 frt o.é. 5%	225.—	225.50
Magy. gácsországi pálya 200 frt o.é. 5%	161.—	161.50
Magyar északkeleti pálya 200 frt o.é. 5%	147.—	147.50
M. nyug. székesf.-gráczi 200 frt o.e. 5%	163.50	164.—

Értékpapirok	pénz	áru
L) Iparvállalatok részvényei.		
Osztr. általán. épitő-társaság 200 frt	100.—	101.—
Liesingi serfőzde 100 frt	63.50	64.—
Prágai vasipar-társulat 200 frt	210.75	211.25
Rima-murányi vas.-társ. 100 frt 5%	120.50	121.—
Salgó-tarjáni kőszénbánya 100 frt 5%	118.—	119.—
Bécsi fegyvergyár társaság 100 frt 5%	——	——
Nemzk. wagg.-kölcs.-t. Bpest 100 frt	98.—	98.50
Által. waggon-kölcs.-t. Bpest 80 frt 5%	88.—	88.50
Bécsi épitő-társaság 100 frt	82.—	82.50
Assicurazioni gen. com. 1000 frt p.p. 5%	1900.—	——
Azienda assicuratrice 1000 frt o.é.	——	——
«Duna» osztr. bizt.-r.-t. 200 frt o.é. 5%	—.—	—.—
Viszontbiztositó-t. bécsi 200 frt o.é. 5%	76 —	80.—
«Securitas» viszontbizt.-t. 250 frt o.é.	——	——
Bécsi élet- s jár.-bizt.-int. 200 frt o.é. 5%	—.—	——
Bécsi biztositó társaság 200 frt o.é. 5%	——	—.—
M) Váltók (látra).		
Amsterdamra 100 hol. frt 3½%	99.—	99.10
Brüsseli 100 frank 3½%	——	—.—
Német bankpiaczok 100 márka 4%	58.70	58.80
London 10 fontst. 3%	119.90	120.05
Milano 100 ol. lira 5%	—.—	—.—
Franczia bankpiaczok 100 frank 3%	—.—	—.—
Páris 100 frank 3%	47.45	47.50
Pétervár 100 rubel 6%	——	—.—
Svájczi piaczok 100 frank 3%	—.—	—.—
Zürich 100 frank 3%	47.47½	47.52½
N) Valuták.		
Császári és királyi arany darabja	5.68	5.70
Császári és kir. reczés arany darabja	5.69	5.71
Osztrák-magyar 8 frtos arany darabja	9.50½	9.51½
30 frankos arany darabja	9.50½	9.51½
20 márkás arany darabja	11.74	11.76
Orosz imperiale darabja	9.78	9.80
Sovereigns darabja	11.95	12.—
Török arany lira darabja	10.85	10.87
Mária-Terézia (Levant) tallér darabja	——	——
Ezüst 100 frt o.é.	——	—.—
Ezüstjáradék-szelvény 100 frt o.é.	——	—.—
Német birodalmibankjegy 100 márka	58.70	58.75
Olasz bankjegy 100 ol. lira	47.55	47.60
Orosz papir rubel darabja	1.17	1.17

RONDIRÁS
mivelt egyének, kik szép rondirással birnak és helyesen tudnak másolni, havi fizetés mellett, permanens foglalkozásra azonnal felvétetnek a kiadóhivatal által. 7833

Képes katalogus ingyen.
Páncél-óraláncok

a valódi aranytól meg nem különböztethetők,
5 évi irásos kezesség.
Tüz mellett valódi aranynyal futtatott.
Valódi bécsi páncéllánc szab. gyürüvel és karabélylyal 3 frt.
Női óraláncok, csinosak és divatosak, bojtak 3 frt 50 kr.
Arany hengerláncok, hü másolata a valódi aranyláncoknak. darabja 4. 5, 6, 8 frt.
A háromszoros árt fizetem vissza, ha a láncz megfeketedik készpénzért vagy utánvét mellett kapható
M. MUNK jr.
Bécsben, I., Wollzeile 35., a postgasse sarkán.

Vörös orr
gyorsan és állandóan természetes fehérré lesz a hirneves «Menyl» készitmény által. Valódi minőségben kapható Budapesten Török József gyógyszertárában, Bécsben a «Mohren» apothekeban és a Római császárhoz czimzett gyógyszertárban. 7830

Igérvények 3% földhitelint. záloglevelekre
1 forint. és bélyeg.
Huzás október 15.
Főnyeremény 50,000 forint.
Kincsem sorsjegyek drbja 1 frt, 10 drbra 1 darab ingyen. Nyereményei 50.000, 20.000, 10.000 frt stb. Huzás október 22-én.
Mindennemü állami papirok, sorsjegyek, arany- és ezüstpénzek és külföldi bankjegyek legjutányosabb vétele és eladása.
Előlegek állami papirokra, sorsjegyekre, részvényekre és elsőbbségi jegyekre.
Hazai és külföldi szelvények és huzott sorsjegyek beváltása.
Magyar vöröskereszt sorsjegyek
készpénzért napi árfolyam szerint és
7, havi 1 forintos részletfizetésre.
Tőzsdei megbizások mérsékelt fedezet mellett teljesittetnek s a megvett értékeket mindaddig letétben tartom, mig azok haszonnal értékesithetők. 7654
BEIFELD JÓZSEF
bank- és váltóüzlete Bpesten, a kerepesiut és Károly-körut sarkán.
Utánvételes megrendelések csakis előpénzmellett teljesittetnek.

Ügyes és állandó 7814
ÜGYNÖKÖK
kik értékpapiroknak részletfizetés melletti eladásával óhajtanak foglalkozni, felvétetnek
FUCHS H. BANKHÁZÁBAN,
Budapesten, Dorottya-utcza 9. sz.

Szab. osztrák-magyar államvasut-társaság.

Különvonatok Ő Felsége a király Szegedre való utazása alkalmából.

Ő felsége a király Szeged városának legmagasabb látogatása alkalmából a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság több külön személyvonatot fog inditani — még pedig október hó 13-án csatlakozásban a reggeli 8 órakor Bécsből elinduló 3. sz, futárvonathoz Budapestről Szegedre azon utazók és vendégek számára, kik már ő felsége megérkezési napjának előestéjén akarnak Szegedre érkezni.

Ezen külön személyvonat Budapestről indul d. u. 2 óra 30 perczkor, megérkezik Szegedre esti 7 óra 16 perczkor és alkalmat nyujt nemcsak Budapestről, hanem a felsőbb állomásoknál, valamint Bécsből egyenesen és a lepalkalmasabb időben Szegedre megérkezni.

Ezen különvonat I., II., és III. osztályu kocsikból fog állani. Azonkivül f. é. október hó 14-én, 15-én és 16-án is fog egy-egy külön vonat ugy Budapestről, mint Temesvárról Szegedre és vissza közlekedni.

Indulás Budapestről reggeli 4 óra 50 perczkor, megérkezés Szegedre délelőtt 9 óra 39 perczkor.

Indulás Temesvárról reggel 6 órakor, érkezés Szegedre 8 óra 53 perczkor délelőtt.

Hogy az utasok ne legyenek kénytelenek Szegeden éjjelezni, ezen különvonatok u. a. nap a szinházi előadás után visszatérnek és pedig a visszaindulás Szegedről Budapest felé esti 10 óra 25 perczkor, az érkezés Budapestre pedig reggeli 3 óra 55 perczkor történik. Temesvár felé indulás esti 11 óra 15 perczkor, megérkezés Temesvárra éjjel 2 óra 11 perczkor.

Ezen különvonatokhoz a menetdij a rendes menetdij felével állapittatik meg.

Megjegyeztetik még, hogy a visszautazás nemcsak ezen külön kéjvonatokkal, hanem október hó 17-ig bezárólag — a futárvonatok kivételével — bármely tetszés szerinti személyszállitó vonattal történhetik.

Bővebb felvilágositást nyujt a kiragasztott két hirdetmény.

KOPASZSÁG,
a haj szürkülése és korpaképződés ellen a naponta érkező bizonyitványok és köszönetlevelek tanusága szerint egyedül csak
Dr. Moras TANNIN-OLAJA
bizonyult kitünő szernek.
Tisztelt gyógyszerész ur! Kérek még egy üveg dr. Moras-féle Tannin-olaj szives beküldését, A haj kihullása elmult, és sürü hajnövés észlelhető. Bécs, 1880. január 5-én.
Wagner Vilmos.
Fürst József gyógysz. ur Prágában. Szerencsésnek érzem magamat önt arról értesiteni, hogy dr. Moras Tannin-olaja a haj kihullását, mely nálam már két évig tartott, megszüntette. Remélem, hogy e szer segitségével sikerülni fog szép hajamat ismét visszanyerhetni. Marienbad, 1879. évi augusztus 18-án.
Jarimba Mária.
Tekintetes ur! Mint 30 éves fiatal ember már kopaszfejes lenni, épen nem kellemes. Ha dr. Moras Tannin-olaját nem használtam volna, ma fiatal aggastyán volnék. E szer néhány hét alatt csodákat vitt véghez nálam, mit mindazok, kik engem ismernek, bizonyithatnak. — Bukova, 1880. január 3-án.
Drtikel Jaroslav, jószágigazgató.
Kapható 1 és 2 frtos üvegekben Budapesten Török Józsefnél, király-utcza 12. Pozsonyban Pistori Felixnél. Temesvárott Tarczay István
6994

Huzás már október 15.
Csak 1 frt és bélyeg.
IGÉRVÉNYEK
a csász. kir. szab. földhitelintézet 3%-os záloglevél - sorsjegyeire
Csak 1 frt és bélyeg.
Főnyeremény 50,000 frt o. é.
F. é. julius hó 2-án a communal sorsjegyek második főnyereményét 50.000 frtra és augusztus 16-án az osztr földhitelintézet 3% záloglevél sorsjegyeinek 50.000 forintos főnyereményét általunk eladott igérvények nyerték. 7825
BÉCS Strobelgasse 2. A „MERCUR" Cohn Ch. Wollzeile 10.
kiadóhivatalának bank- és váltóüzlete.

Egy halmaz LÓPOKROCZ
I. minőségü darabja 2 frt 75 krért 7693
II. « « 3 frt 75 krért
III. « « 4 frt 75 krért kapható még a készlet tart FÖLDVÁRY J. rumburgi vászonkereskedésében Budapest, szervitatér 3. Alapittatot 1873.

TÁNCZOS REZSŐ
Budapest, sugár-ut 28. sz.
7340 ajánlja m. kir. kizár. szab. tüzmentes
pénzszekrényeit

1 frt 50 krért 1 frt 50 krért
50000 frtot nyerhetni 50000 frtot
november 1-én
MAGYAR VÖRÖS KERESZT SORSJEGY
készpénz mellett 6 frt 50 krért, vagy pedig 1 frt 50 kr.-nak darabonkénti előleges fizetése mellett ilyeneket letétbe fogadunk el, melyekről a vevő sor- és sorozatszámmal ellátott letéti jegyet nyer s igy valamennyi nyereményre mint egyedüli tulajdonos játszhatik.
Igérvények földhitelsorsjegyekre
1 frt 50 krért. Huzás okt. 15-én. Főnyeremény 50,000 frt.
Kincsem sorsjegyek darab 1 forint. Főnyeremény 50,000 frt.
Huzás október hó 22-én.
A MAGYAR LAJTA
kiadóhivatalának bank- és váltóüzlete.
SCHREIBER G. E.
Budapesten, Kristóf-tér 6. sz. a. 7835

Pályázati hirdetmény.

Pozsony városában az alulirt kamara által a magyar kormány segélyzete mellett életbe léptetendő III. oszt. felsőbb kereskedelmi tanodánál — melynél egyelőre az I-ő osztály jövő évi szeptember hó 1-én megnyittatni szándékoltatik — az igazgatótanár állomása betöltendő.

Pályázni kivánók folyamodványukat, melyekben életkorukat a magas kormány által középiskolai tanárok számára előirt vizsgának jó sikerreli letételét, gyakorlati tapasztalataik megszerzését, illetőleg ezen szakmában eddigi szolgálat tételeit bemutatják, de egyszersmint követelményeiket is szabatosan kifejezik, f. é. november hó végéig az alulirt kamarához bérmentesen beküldeni sziveskedjenek.

Pozsony, 1883. évi szeptember hó 30-án. 7778

A kerületi kereskedelmi és iparkamra elnöksége.

Alapittatott 1882.
HANAUSKA M. FIA
Breitensee-i
pamut-czérnaszövészete
Raktár: Bécsben VII., Neubaugasse 16.

Tulajdon gyártmányok:
kötőpamut, fehéritett, fehéritetlen, egy- és kétszinü, csikos, tarka stb. cartonokban vagy csomagokban.
Férczpamut, ruhakészitőknek.
Paplanpamut stb.
Eladási czikkek
Horgoló pamut, rojtoló pamut, himző-pamut, jegy-pamut, Sewing (skót-pamut), varró czérna, karikás czérna, szürke czérna stb. Gyapju czérnák: 2-, 3-, 4- és 8 szálu, zefirpamut, moos-pamut, fényes pamut, angol melirt kötő pamut, Vigognia-Peruviana, Vigognia-utánzat, Mohairczérna, Vigognia lyukkötő pamut, harisnyapamut, kárpit-fércz-pamut fantaie-zefirpamut stb. Gyermek-, női és férfi harisnyák valamint különféle hasonló czikkek. — Árjegyzék ingyen. 7564
Vidéki megrendelések pontosan intéztetnekel

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 krba kerül, hirdetésekért, melyek a hirdető félnek lakczimével el vannak átva, minden egyes közlés után 30 kr. bélyegdij is fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbel tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postai bélyeg beküldetik, és a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik

Antonius várja 23. 6125

Melyik nemes ur lenne hajlandó egy özvegy nőt a legnagyobb nyomorból kisegiteni 200 forinttal? «F. B. 200.» czim alatt a kiadóhivatal utján. 4362

Ötezer forint évi biztos jövedelemmel, a legszebb korban vagyok. Egy hü özvegy nőt keresek, ki velem egész életre egyesül. Nemes szive, háztartási képessége s öt—hat ezer forint készpénze legyen. Levelek — esetleg arczképpel a főpostára küldendők «Vidéky Endre» czim alatt ajánlva. 4367

Találkoznék-e egy nemes szivü hölgy, ki egy csinos, müvelt szellemes egyetemi hallgató anyagi helyzetén, hogy tanulmányait bevégezhesse, segitene, s örök háláját köti le. Szives ajánlatok a megismerkedésre vonatkozólag «Hálás sziv» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 5187

Egy vidéki csinos fiatal ember, 2000 frt örököse, (irnok) nőül óhajt, bár egyszerü, de csinos csak 15—16 éves, erényes leányt. Leveleket «Erényes» czim alatt e lap kiadóhivatala fogad el. 4219

Hirdetés. Nősülni óhajt egy 30 éves vidéki hivatalnok 1200 frt jövedelemmel. Komoly szándéku tisztességes nők leveleiket arczképpel B. B. 30. alatt a kiadóhivatalba küldjék. Némi vagyon kivánatos. 4329

Szülőknek! Mint 25 éves erős, egészséges fiatal ember szeretnek nősülni oly körülmények között, ha az illető szülők 10—12000 frtot befektetnének egy már 3 év óta fenálló jó üzletbe, melyben mint 3-ik társ müködnék. Ez számomra 25 % nyereséget biztosit, másrészt a fenti összeg a szülők nevére biztosittatik. Szives ajánlatok «Titoktartás» czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5201

Eladás.

Eladó vagy bérbeadandó egy kitünő rövid szárnyu zongora, ugyanott egy takaréktüzhely, konyhaszekrény vagy utazó koffer eladók. Bővebbet a kiadóhivatalnál. 4353

Egy 20 holdból álló birtok, szép villaszerü emeletes épülettel, présház, nagy pincze, furdőház, 10 hold kitünő szőllővel, hegyes és egészséges vidéken vasuti állomás közelében, nyári lakásnak igen alkalmas eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3868

Egy szép telek 600 vagy 1200 öl nagyságu, legszebb helyen, magosan fekvő telek, a városliget és csömöriut mellett, részletfizetésre eladandó. Bővebbet eziránt a tulajdonosnál, Müller L., soroksári-utcza 4. szám. Otthon található: reggel 7 órától 8 óráig és délután 2 órától 4 óráig. 4364

Egy pár kövü 36" átmérőjü kövekkel ellátott Schuthleworth-féle malomszerkezet eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 5199

Egy jó forgalmu gyógyszertár házzal együtt, vagy a nélkül eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 5198

!Eladó birtok! Zalamegyében 620 holdas kitünő szántó, rét és erdőből álló birtok házi kezelés alatt, szép kastélylyal és egyébb gazdasági épületekkel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5207

Egy igen jó félrövid zongora eladó 150 forintért. Hol? megtudhatni a kiadóhivatalnál. 4371

Howe-féleamerikai varrógép egészen uj és kitünő szerkezetü 35 frtért eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 5191

Pakson, Tolna megyében 600 holdas birtok eladó. Bővebb a kiadóhivatalnál. 4332

Jókarban lévő zongora eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 5174

Budán egy földszintes adómentes ház eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4251

3 darab 36" franczia kövek és Ganz-féle hengerekkel ellátott uj malomszerkezet eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 5205

Somogymegyében, Tab mezőváros mellett egy 500 holdból álló birtok, mely erdő, rét és szántóföldekből áll, uj lakház, gazdasági épületek, szőlő és gyümölcsös kerttel, gazdasági felszereléssel vagy anélkül kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3983

Vétel.

200 holdas birtok kerestetik megvételre, Zemplén, Borsod, Abauj vagy Szabolcs megyében felszereléssel és jó épületekkel. Ajánlatok «P. I.» alatt a kiadóhivatalba czimzendők. 5234

5—600 holdas birtok kerestetik megvétel végett, Fehér, Tolna vagy Pestmegyében, vasut mellett, szép tágas uri lakkal, jó gazdasági épületekkel és felszereléssel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5235

Egy csinos kávéház átvétetik. Ajánlatok minden feltétellel ellátva a kiadóhivatalba «Kávéház» czim alatt küldendők. 4355

Kerestetik egy jó állapotban lévő malomszerkezet megvétel végett 36" kövekkel együtt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4137

Egy 4—5000 forintot forgalmazó regáljogi gyógyszertár megvételre kerestetik. Bővebb felvilágositást a kiadóhivatal ád. 4290

Egy malomszerkezet 36" kövekkel együtt megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4063

Egy nagyobb városban létező a déli vaspálya mentén, egy jó forgalmu füszerüzlet 2000 frt értékig megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5204

Vidéki nagyobb városban egy czukrász-üzlet előnyös feltételek mellett megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4272

Fehér- Somogy- vagy Zalamegyében százezer forint erejéig kerestetik birtok megvételre. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4217

2 óra távolságnyira vasuton a fővárostól kerestetik egy 2—300 holdas birtok urilakkal és gazdasági épületekkel együtt készpénzfizetés mellett, megvétel végett. Ajánlatok «Azonnal» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 5210

Pest vagy Fehérmegyében 600—1200 holdas birtok lakház és gazdasági épületekkel együtt kerestetik megvétel végett. Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők. 4034

Alkalmazást nyer

Vidékre két kis leánygyermek mellé egy bonne alkalmazást nyer ki magyarul és németül jól beszél és kézimunkákban ügyes. Bővebbet a kiadóhivatal. 5236

Egy a gazdaság minden ágában jártas, nőtlen ispán alkalmazást nyer egy nagyobb uradalomnál. Bizonyitvány-másolatokkal ellátott ajánlatok «ispán» czim alatt e lap kiadóhivatalához küldendők. 4237

Kerestetik zongora mesterné és egy kaszirnő. — Egy nagyobb vidéki városban lévő thea teremben egy zongora mester, vagy zongora mesterné, alkalmazást nyerhet; fizetése, havi 45 frt; azonban ha az esteli 7-től 12-ig tul játszana, mi szombaton vasárnapon és ünnepnapon megtörtenik 50 kr pótlék jár; egyébb kötelességei nincsenek, mint este 7-től 12-ig és szombat vasárnap és ünnepnapokon 2 óráig játszani; ugyan oda egy kaszirnő, ki szép külsővel bir 20 frt fizetés és vacsora ellátást kap, alkalmazást nyerhet, kötelessége este 7-től éjfél utáni 2 óráig lenni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4368

Kerestetik egy helybeli elsőrendü mészárszékbe pénzbeszedő leány, ki németül és magyarul beszél és szabad idejében a háztartásban segédkezet nyujtson. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5233

Egy nagyobb füszer és rövidáru kereskedésben egy jó képzettségü segéd alkalmazást nyer. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz. 5230

Egy jó szakácsné helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5180

2 kis fiu mellé kerestetik vidékre egy okl. gyermekkertésznő. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4100

Gyakorlati kertész. Egy a konyha és gyümölcs kertészetben kiválólag jártas, gyakorlati kertész Temesmegyében előnyös feltételek mellett kerestetik. Olyanok, kik a méh- vagy hallenyészethez értenek előnyben részesülnek. Bővebben a lap kiadóhivatalában. 4229

Falura egy urasági házhoz, egy jó bizonyitványokkal ellátott szakacsnő kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4111

Egy czukrászdával egybekötött kávéházba vidékre kerestetik egy csinos kaszirnő. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5178

Egy németül jól beszélő szobaleány helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5176

Egy okl. gyermekkertésznő vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5195

Egy fiatal leány, ki magyarul, németül és franciául beszél, kézimunkákban jártas és a háziteendőkben is segédkezhet egy leányka mellé vidékre, mint bonne alkalmazást nyer, előnyös feltételek mellett; ki némileg zongorázik, előnyben részesül. Bővebbet a kiadóhivatal. 4138

3 fiu gyermek mellé pusztára kerestetik egy fiatal okl. gyermekkertésznő, ki magyarul és németül jól beszél és az elemi tantárgyakban oktatni tud. Fizetés 12 frt és teljes ellátás havonként. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4108

Falura gyermek nélküli éltesebb házastársakhoz kerestetik egy keresztény vallásu, 18 legfeljebb 20 éves, jó családból való, müvelt és csinos külsejü házi kisasszony, ki zongorázni tud, női ruhák szabásához s varrásához jól ért, a ház, major és konyha körüli teendőket ösmeri. Havi fizetés 15 frt, ellátás a családdal, külön lakszoba és az utazás költségei Pesttől számitva nyujtatnak. Csak fényképpel ellátott ajánlatok fogadtatnak el a kiadóhivatal utján. 4337

Egy ügyes, dolgos, hüséges vinczellér és kertész, kinek a szőllészet, gyümölcsészet és konyha kertészetet érteni kell, vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4144

Alkalmazást keres

Nikovics Alajos, vizsgázott gépész és kovács Horvát-Kunlén, Mosony megye — alkalmazást keres valamely uradalomnál. 4368

Ügyes családos kertész, házgondozó vagy hasonló állást keres a fővárosban. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4358

Okleveles gépész és kovács egyszersmind végzett patkoló kovács jó bizonyitványokkal óhajtana valamely urodalomban éves állást nyerhetni. Szives megkeresések a kiadóhivatalban. 4228

Egy középkoru, tisztességes nő, megnyerő külsővel, ki a házvezetés minden ágát alaposan érti, kitünő bizonyitványokkal bir, mint házvezetőnő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5219

Egy 23 éves fiatal özvegynő, ki a háztartásban teljes jártassággal bir, mint házvezetőnő esetleg gazdasszony magányos urhoz alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5206

Angol levelezés! Nyelvtudós ajánlkozik czégeknek és intézeteknek, melyek rendszeres angol levelezést vezetnek, a nap néhány órájára. Ajánlkozó irodalmilag müködik és kiváló szakképzettséggel bir; ugyszinte jártas kereskedelmi dolgokban. Ajánlatok «angol iró» czim alatt a kiadóhivatalba intézendők. 5211

Egy előkelő finom mivelt urnő, ki a német franczia és olasz nyelvet tökéletesen birja, gyönyörüen énekel és zongorázik, mint társalkodónő óhajtana alkalmaztatni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5215

Egy műkertész, kis családu, ki a kerteszetben teljes jártassággal bir, ugy a szöllő, mint a magyar méhészetet, fatenyésztést is teljesen birja s ezeket bizonyitványaival igazolandja szerény feltételek mellett ajánlkozik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4339

48 éves özvegynő, mint kisdedóvónő kicsiny gyermekekhez, esetleg korosabb úrhoz vagy urnőhöz mint házvezetőnő ajánlkozik. A nőszabóságot és mindennemü kézimunkát alaposan ért, jó bizonyitványokkal rendelkezik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5227

Egy fiatal leány, ki magyarul, németül jól beszél, elemi tantárgyakban oktathat, kézimunkákban ügyes, mint bonne gyermekek mellé alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5181

Egy nős, okleveles, állatorvos, gépész és kovácsmester, ki már 12 év óta gözgépnél alkalmazva van, gazdasági gépek javitásában és készitésében igen gyakorolt, mint ilyen alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5190

Egy társalkodónő, ki a magyar, német és franczia nyelvet birja, finom kézimunkákban és a háztartás minden ágában jártas, ki kész volna valakit utazásában is elkisérni, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5167

Egy nős tapasztalt gazdatiszt, ki számos éveken át nagyobb uradalmakban sikerrel működött és azokat önnállólag kezelte, mit kitünő bizonyitványokkal igazolhat, hasonló alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5218

Egy középkoru müvelt tisztességes nő, ki németül és franciaul szépen beszél, mint társalkodónő ajánlkozik, leczkeórákat is fogad el. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4158

Egy tapasztalt nőtlen gazdatiszt, ki nem csak a gazdaság vezetését alaposan érti, de mint okleveles gépész a gazdasági gépek kezelését is, kitünő bizonyitványokkal bir, egy és ugyanazon uradalomban 8 évig mint ilyen müködött, hasonló alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4253

Egy kisasszony, ki németül, franciául, olaszul és magyarul jól beszél, szépen énekel mint betegápolónő vagy mint társalkodónő állást keres, kisebb gyermekek nevelését is elfogadja. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4234

Ügyes szakácsnő, hü és megbizható, ki minden házi dolgot is ért, maganos urhoz, vagy nagyobb házban kiván alkalmazást. Bővebbet a kiadóhivatal. 4292

Egy okl. vinczellér, ki ugy a szöllő és borkezelésben, valamint a gazdaság és kertészet minden ágában jártas, mint kertész alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4132

Egy nős kertész, alkalmazást keres, ki a konyhakertészetet, a hideg és melegházak valamint szönyeg kezelését tökéletesen érti. Bővebbet a kiadóhivatalnál. 4205

Egy magányos özvegynő, mint házvezetőnő, vagy gazdasszony alkalmaztatni óhajt, valamely magányos urnál, vagy plébánián. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4330

Gyakorlati vegyész ki jelenlegi állását változtatni óhajtja, — valamely iparvállalatnál alkalmaztatni kiván. Értesit a kiadóhivatal. 4148

Egy Budán a ráczvárosban lakó nagyon jó ruha varrónő magán házaknál foglalkozást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4023

Lakás és bérlet.

Egy Pianino bérbe adandó. 4313

Csinos egy szobás lakást keresek, fiatal garçon vagyok. Ajánlatok «1000» alatt a kiadóhivatalba. 4359

Két egymásbanyiló butor nélküli utczai szoba különkülön bejárattal november 1-ére kiado. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4133

Lakás, november 1-re a belvárosban, mely álljon 2—3 szoba-, konyha-, előszoba, éléskamra és egyéb kellő mellékhelyiségekből, első vagy második emeleten kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalban hagyandók. 4032

Kerestetik egy négy szoba és konyhából álló lehetőleg első emeleti lakás a képviselőház környékén november hó 1-ére. Ajánlatok küldendők nemzeti szálloda I. em. ajtó 22. 4363

A józsefvárosi templom közelében, Kis-Templom-utczában egy lakas — egy utczai és udvari szoba, konyha — teljes butorozattal jutányosan azonnal kiadó. Értekezhetni: Kisfaludy-utcza 11. ház. 9. ajtó sz. alatt. 4365

Két fiatal ember a belvárosban egy csinosan butorozott, lehetőleg első emeleti, külön bejáratu hónapos szobát keres november hó 1-ére. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5222

A Lipót- vagy belvárosban egy magányos ur részére kerestetik egy nagy szoba alcovval esetleg két egymásba nyiló butorozott szoba, külön bejárattal, földszint, első vagy II-ik emeleten november 1-ére. Ajánlatok a kiadóhivatalba «cargon» czim alatt intézendők. 4346

Lakás, első emeleten 4 szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba s kellő mellékhelyiségekből álló, lehetőleg utczai lakás kerestetik valamely tágasabb utczán vagy téren. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5217

Egy külön bejáratu butorozott szoba tisztességes családnál nov. 1-ére kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5232

Oktatás.

Egy egyetemi hallgató ajánlkozik helyben gyermekek mellé, mint oktató, beszél magyarul és németül, a hegedüből is képes oktatást adni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4366

Egy praeparandiát végzett németül jól beszélő tanitónő, egy leánygyermek mellé vidékre kerestetik, fizetés, teljes ellátás és 120—150 frt. Bővebbet a hiadóhivatal. 4370

Egy egyetemi hallgató, ki a magyar, német és franczia nyelvet beszéli, zongorázni tud és a gymnasiumi tantárgyakban alaposan oktathat, mint nevelő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4156

Egy okleveles tanitónő, ki magyarul, németül é franciául beszél, zenében kezdőket oktathat és kézimunkában ügyes, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4146

Kerestetik egy keresztény okl. magyar nevelőnő egy vid.nagy városba három, 6—7—8 éves leányka mellé, ki az elemi tantárgyak tanitásán kivül a zongora, német es franczia nyelvben alapos oktatást adni képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4092

Kerestetik egy nevelőnő vidékre, ki a magyar, német és franczia nyelvet jól beszéli, a zongorát és kézimunkát alaposan tanitja és érti, izr. előnyben részesülnek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4017

Vidéki leánynevelőbe kerestetik egy okl. tanitónő, ki a magyar, német és franczia nyelvet ugy szóban, mint irásban tökéletesen birja, fizetés: teljes ellátás és 20 frt havonként. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4068

Okleveles tanitónő órákat óhajtana adni az elemi tantárgyakból, azonkivül zongorában, olasz nyelvben, rajzolásban, kézimunkákban, énekben és kezdőket franczia nyelvben képes oktatni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4176

Egy müvelt nevelőnő, ki a német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli, zongorázni igen jól tud, kitünő bizonyitványokkal bir, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4212

Egy tanitónő, (keresztény) ki hat osztályu népiskola vezetésére kitünő oklevéllel van képesitve, a magyaron kivül németül beszél és zongorázik is. intézetekhez vagy családokhoz leczkeórák adásra ajánlkozik. Tudakozódhatni e lap kiadóhivatalában. 4149

Egy izr. nevelőnő, ki magyarul, németül és franciául beszél, zongorázni tud, olasz és angolból kezdőket oktathat, mindennemü kézimunkákban jártas alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5225

English Lessons. A young English Lady (widow) has still some hours dis engaged. Grammat conversation literature. E. P. at the office of the Egyetértés. 4342

Egy okl. tanitónő, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen érti, azonkivül franczia nyelvben, rajzban és a női kézimunkákban alapos oktatást adhat, zongorában csak kezdőket. Belső gazdasszonyi teendőkben is jártas. Alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5226

Egy izr. okl. tanitónő, ki magyarul, németül és franciául beszél, jól zongorázik vidékre alkalmazást nyer, fizetés 450 frt teljes ellátás és utazási költségek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5168

Egy nevelőnő, ki németül és angolul folyékonyan beszél, franciában kezdőket tanithat, igen jól zongorázik kézimunkákban ügyes, vidékre alkalmazást keres, esetleg mint társalkodónő is. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5224

Egy nevelőnő kerestetik két gyermek mellé vidékre, ki a magyar, német és franczia nyelvet jól birja, továbbá kitünően zongorázik s a kézimunkához jól ért. Fizetés teljes ellátás s 360 frt; izraeliták előnyben részesülnek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4331

Egy orvosnövendék ajánlkozik előnyös feltételek mellett zongoratanitásra ugyszintén gymnasialis tárgyakbani oktatásra. Tudakozódhatni a kiadóhivatalnál. 4328

Egy ipartanitónő helyben vagy vidéken uri családnál alkalmazást keres, az elemi és a felső leányiskolák tantárgyait valamint mindennemü finom női munkák tanitását alaposan érti. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5202

Egy polgári iskolai tanár, ki a magyar és német nyelvet szóval és irásban jól birja, s kitünő nevelői bizonyitványai vannak, gymnasiumi, reáliskolai avagy polgári iskolai tanulók mellé helyben correpetitorul vagy nevelőül ajánlkozik. Értesitést ad a kiadóhivatal. 4178

Egy született franczia kezdőket ép ugy mint előhaladottakat a franczia nyelvben legsikeresebb módszer szerint tanit. Ajánlatok «A. R.» czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5221

Órákat ad a német, franczia és olasz nyelvben egy müvelt, tudományosan képzett nő, ki a fönnebbi nyelveket tökéletesen beszéli. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5214

Egy izr. okleveles tanitó, ki a magyar, német és heber tantárgyakban alaposan oktatni képes, vidékre 10 fiu tanitása végett alkalmazást nyer, fizetés 400 frt és lakás. Ajánlatok «tanitó» czim alatt bizonyitványokkal együtt a kiadóhivatalba intézendők. 5231

Vidéki intézethez kerestetik egy okleveles gyermekkertésznő segéd nevelőnőnek, ha megfelel néhány hó mulva véglegesen kineveztetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5203

Kerestetik egy keresztény polgári családhoz vidékre két leány mellé egy nevelőnő, a ki ugy a magyar, mint a német nyelvben oktatást adhat nemkülönben a női munkákban tanitani képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4343

A highly distinguished English lady with first rate references, wants to give lessons in her native language. Terms moderate. Please to apply sub. E. B. S. care of this paper. 5228

Egy szolid, müvelt nevelőnő, ki német és franczia nyelvben, valamint zongorában tökéletes, vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5185

Zongora és énektanitásban órákat ad egy előkelő családból származó szolid, müvelt nő. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5213

Egy nevelőnő, kitünő bizonyitványakkal kitünő képzettséggel, ki a német, franczia és olasz nyelvekben teljesen otthonos, ki az ének és zongoratanitásban tökéletesen jártas, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5212

Egy izr. nevelőnő, ki magyarul, németül és franciául beszél, zongorában és kézimunkában igen gyakorolt, minden szükséges tantárgyakban a tanitást érti alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatal. 5193

Egy vidéki iskolához kerestetik egy segédtanitónő, ha nem is okleveles, ki magyarul, németül beszél és némileg tótul is ért, kézimunkákban ügyes és a háztartásban segéd kezet nyujthat. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5200

Kerestetik egy nevelőnő vidékre, ki magyarul és németül tökéletesen beszél s zongorázni jól tud. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4097

Vidékre kerestetik egy nevelőnő, ki az V. és VI elemi osztály tantárgyait, valamint a zongorát tanitani képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5223

Nevelőnő kerestetik két leánykához, kiket oktatni kell az elemi tantárgyakban, magyarul, esetleg németül és franciául, kézimunkában, rajzban és zongorában. Évi járulek 250—300 forint és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatal. 3942

Egy okl. tanitónő, ki az elemi tantárgyakban alaposan oktat, a franczia és zongorában kezdőket, németül jól beszél és kézimunkákban ügyes, mint nevelőnő helyben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4154

Egy vidéki leánynöveldéhez kerestetik egy tanitónő vagy gyakorolt nevelőnő, ki a magyar és német nyelvben tökéletesen tanitani tud, franciául némileg beszél, ellenben jól zongorázik és a kézimunkákban ügyes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4083

Egy okleveles tanitónő (izr.) azonnali belépésre kerestetik három gyermek oktatásához kivántatik képzettség ugy az elemi, mint a polgári iskolai tantárgyak, továbbá franczia nyelv és zongora tanitására; évi fizetés 400 forint és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5216

Kerestetik pusztára philologus tanárjelölt egy VIII-ik gymnasiumi tanulóhoz, kit az erettségi vizsgára is kellend előkésziteni. 4315

Nevelő, ki végezte a budapesti padagogiumot, középtanodákra tornaoklevele s nevezetes főuri házaktól — hol huzamos ideig müködött — kitünő müködési bizonyitványai vannak, több jeles és jutalmazott mü szerzője, melyek päd. képzettsége mellett kiválóan tanuskodnak. — alkalmazást keres. Igényei szerények. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 4333

Keresztény joghallgató, ki a magyar, német és franczia nyelvet birja, azonkivül zongorában kezdőknek oktatást adhat, mint correpetitor esetleg mint nevelő helyben alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4336

Két leányka mellé vidékre kerestetik egy nevelőnő, ki a magyar és franczia nyelvet jól beszéli a kézimunkákban és zongorában oktatást adhat. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5165

Kerestetik egy keresztény okleveles nevelőnő egy nagy uradalomban lakó gazdatiszthez három leány és egy kis fiú mellé, ki a szükséges tantárgyakon kivül a német nyelvet, zongorát és kézimunkát alaposan tanitani képes. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4334

Egy okleveles nevelőnő róm. kath. vallásu ki magyar nyelven a III. s IV. elemi oszt. alaposan tanitsa ugy a német s franczia nyelvet jól beszélje s ezekből órát adjon, zongorát alaposan tanitsa ugy női munka és rajzból oktatást adjon, kerestetik két növendék mellé évi fizetés 350 frt s teljes ellátás. 4231

Egy nevelőnő, ki magyarul, németül és franciául beszél, jól zongorázik 2 gyermek mellé vidékre alkalmazást nyer. Fizetés 400 forint és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4128

Különféle.

Pénzkölcsön arany, ezüst ékszerek, állampapirok, sorsjegyek és zálogjegyekre különösen olcsó feltételek mellett. Zálogban megmaradt ékszerek és órák nagyon olcsón kaphatók. Vidéki megbizások azonnal eszközöltetnek a Réthy-féle aranyáruüzletben Hatvani-utcza 13. (Zálogiroda az udvarban jobbra.) 4003

A kinek tyukszeme van és attól szabadulni akar: vegyen bármely gyógyszertárban Haschisch-collodiont. Egy hét alatt utasitás szerint használva ezen kitünő szerrel a tyukszemet biztosan el lehet veszteni. 4295

Váltópénz kapható központi tejcsarnok pénztáránál VIII. Karpfenstein-utcza 18. sz. 4372

Legujabb szerk. **hármas ekék** kormánylemez HOWARD minta szerint továbbá minden másnemü két és háromvasú ekék,

ŐRLŐMALMOK

szij- és fogaskerék hajtására, ugyszintén **összes malomberendezések, sor- és szórvavető-gépek, konkolyozók, tisztitó rosták** (Baker-rendszer), egyes és kettős **kukoricza morzsolók, csöves tengeri darálók** (Little-Giant) **répavágók, szecskavágók**

7730 **a legolcsóbb áron s a legjobb szerkezetben**

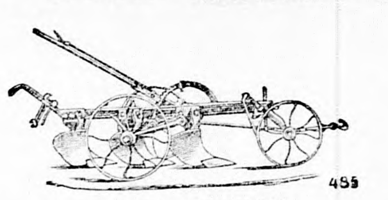

GRAEPEL BUDAPEST. 485

kaphatók:

GRAEPEL HUGÓ Marshall Sons & Co főügynökénél

BUDAPESTEN, Gyár-utcza 58. Bárány-utcza (16) sarkán.

Költségvetések és képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

HOLZWARTH

„FROHNER SZÁLLODA." 7878

Alulirott tisztelettel jelenti, hogy szállodájában több külön szobát (Cambre separés) fényesen berendezett, melyeket a nagyérdemü közönségnek becses figyelmébe ajánl

HOLZWARTH GYÖRGY.

SIRLÁMPÁK!

mindenféle alakban 6 egész 40 frtig kaphatók a készitő Kutschera György bádogosnál, Budapest, IV. ker., Aranykéz-utcza 16. a Vadászkürt szállodával szemben. 7710

SÁRKÁNY

BIZOMÁNYI BUTOR-CSARNOKA

BUDAPESTEN,

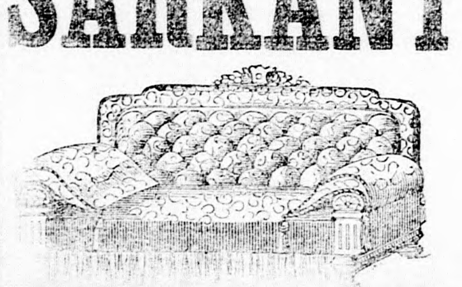

Gizellatér 3. sz. I. emelet a Deák-Ferencz-utcza sarkán ajánlja a főváros elsőrendü butoriparosok készitményeit. — Nagyszerü választékban találhatók szolid, száraz anyagból készitett, egyszerü úgyszintén **legizlésteljesebb és legfinomabb asztalos és kárpitos butorok** *gyári áron*, tehát jóval olcsóbban mint bárhol, — **Boul-féle** (fekete bronzzal kirakott) **butorok és kiváló elegans szalongarniturák atlasz, selyem bársony, jutté és crepp szövetekből mindig készletben tartatnak.** 7776

Feljárat a Gizella-téri oldalról 3. sz. alatt.

A butorcsarnok esti 7 óráig nyitva van.

Valódi kárpáti fenyőmag (borovicskát), legjobb és legfinomabb minőségben, mindenhova küldök postán, bérmentve, a pénz előleges beküldése után.

1 láda 3 eredeti ½ literes üveggel o. é. 2 frt. —
1 láda 3 eredeti 1 literes üveggel o. é. 3.20 kr.
1 láda eredeti 4 literes üveggel o. é. 4.20 kr.

Világszerte jó hirü s legalkalmasabb ital regge i előtt s étkezés után, előmozditja az emésztést, gyomorbaj, gyomorégés és étvágytalanság, ugyszintén **kolera** ellen egyik legismertebb s orvosok által leginkább **ajánlt präservativszer.**

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

KITKA HUGÓ, 7650 Pöstyén, Magyarország.

Első budapesti butor-bazár

IV. Deák Ferencz-utcza 7.

BUTORVÁSÁRLÓKNAK

ajánlja dusan felszerelt raktárát fa- és kárpitozott butorokban **szállodák, irodák** és **kiházasitási** berendezéseket. Szabadalmazott gyermekpólyázó szekrények fürdőkészülékkel. 7433

Butor-eladás nagyban s kicsinyben

alapitatott 1823-ban

FRANKL B. butorgyáros

Uj képes mintakönyv legujabb rajzokkal ára 1 frt 50 kr.

HERZOG LOVASKORE

Ma esti ½8 órakor főszakaszok: 1-ször **3 Almasio testvér mint harang és Mandolin müvészek. Beldemonio, Herzog igazgató úr és neje. 2-szor Miss Baley parforce-lovarnő 2-ik fellépte. Jen de Baguette, Stark k. a., Miss Hariet, Mr. Grant. Mr. Roberts, Mr. Humerston.** Bővebbet a falragaszok. Holnap csütörtökön előadás. 7834

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapesten IV. ker., himző- és kalap-utcza sarkán.

Belföldi asztalos-, kárpitos- butor-készitmények.

A legnagyobb választék mindennemü kész asztalos-, kárpitos- és esztergályos butorokból **olcsóbb árak mellett, mint bárhol is.** Miután mi mindent magunk késziténk, s a nyers anyagnak készpénz melletti bevásárlása mellett több százstóli árlengedésben részesülünk, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy t. cz. megbizóinknak olcsóbb árak mellett szolgálhatunk szilárd jó munkával, s igy ezen javadalmazás csakis t. cz. megbizóink javára szolgál, mire ezennel tisztelettel bátorkodunk becses figyelmöket felhivni.

200 szobára való butorzat folyton készletben tartatik a legegyszerübbtől a legfinomabbakig, a szilárd jó munkáérti jótállás mellett. — Ruhaszekrények, ágyak, mozsdószekrények, éjjeli szekrények, pohárszékek, tükörszekrények, szalon-szekrények, könyvszekrények, ezüstszekrények, szalon-asztalok, kihuzó asztalok, kanapé-asztalok, tea-asztalok, varró-asztalok, olvasó-asztalok, pipere-asztalok, konzola-asztalok tükörrel, álló tükrök, pipatartók, etaquerek, kárpitozott garniturák 6 támlánynyal, pamlag, nyolcz tabouret, pamlag, hat szék, ottománok, balzakok és pamlagok, jutte szövet, crep, rips, selyem, buret, atlasz és bársonynyal bevonva. A legfinomabb **háló, éttermi butorzatok tölgyfa- vagy diófából.**

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek meg. Vidéki megrendelések 10%-kali előleg mellett pontosan teljesittetnek. Csomagolás 4 száztóli. 7037

Első belföldi kárpitos- és asztalos butor-gyár.

Budapest III., rostély-utcza, Károlykaszárnya II. sz. b. a főposta és megyeház közelében.

Cs. kir. kizárólag szabad.

7740

LEGUJABB JAVITOTT RUGANYOS SÉRVKÖTŐ.

A legujabb találmány az amerikai, ujonnan javitott ruganyos sérvkötő Politzertől; ez rugók nélkül van, tisztán ruggyantából müvésziesen szerkesztve s az a czélja, hogy még a legidültebb sérveket is lehető legrövidebb idő alatt egyenletes fekvésbe hozza, s ugy nappal a legerőfeszitőbb munkánál vagy a sokat járkálásnál, mint szinte éjjel alváskozben is használtathatik, a nélkül, hogy a sérvbajban szenvedő hivatásában legkevésbbé is volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy az még éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedő testrészre kiváltképen jótékony kellemetes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulását is eszközli. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismerve, megvizsgálva s a legjobbnak találva: professor Kovács a sebészeti kóroda elnöke, dr. Gross Lajos magy. kir. egészségügyi tanácsos, dr. Glück Ignácz kir. törvényszéki orvos által.

Alólirott egyszersmind nagy raktárt is tart angol és franczia aczél sérvkötőkből, függesztő készülékeket (suspensorium) gummiból, szövötteket, mint szinte szarvasbörből. A szarvasbör és gummi suspensoriumok czélja, hogy a tágulást megakadályozzák.

Méhfecskendők, légpárnák, ágybetétek, periodtáskák, präservativumok, gummiharisnyák és mindennemü gummi árucikkek. Sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal vagy kettős-e, mint szinte a test bőségét is. Megrendeléseket utánvétel mellett elfogad

POLITZER MÓR

cs. kir. szab. sérvkötő-késziitő Budapesten, Deák-Ferencz-utcza.

Árak: urak, hölgyek és gyermekek számára, egyoldalunak dbja 6—10 frt, a kettősnek dbja 10—16 frt, gyermekeknek felével olcsóbb.

Ugyanitt kapható a legjobb amerikai sérvkenőcs. Egy tégely ára 3 frt 50 kr.

Utazó, olvasd!

Nagy-Kanizsán, a főtéren, a hivatalokkal szomszédos, nagy biztonságot nyujtó «**Oroszlán**» szállodát átvettem s nagy kényelemre berendeztem. Szobák, valamint ételek és italok nagyon jutányosan kaphatók. Bérkocsiim a hozzám szálló utazó vendégeket a vasuttól be és ki 20 krajczárért szállitják. Az üzleti előnyök kedvező felhasználása által sikerült szállodám viszonyait akként rendezni, hogy városunkban olcsósággal járó kényelem és disz tekintetében egyik szálloda sem versenyezhet az enyémmel. 7774

Horváth József, vendéglős.

Nem ingyen, se csőd, se haláleset miatt, mindez humbug, az ügyes elő- csak a készpénzbeli eladásnak nagy elő- nyei határozhatják feltünő olcsó árakra.

Az öltöztetés terén e hirdetés

FORRADALMAT

2607 fog előidézni.

Több brünni posztógyárral szemben azon kötelezettséget vállaltam magamra, hogy egy **millió forint értékben gyapjukelméket** árusitsak el. Ez összegnek nagysága és a **készpénzbeli eladásnak nagy előnyei** utasitnak engem **szabott gyári áron a kelméket árusitani.**

A követk ző árjegyzék állitásomnak fényes bizonyitékául szolgál **3.10 tartos és divatos gyapjukelme egy öltözékre:**

I-ső minőség 3.85 frt, III-dik minőség 7.57 frt,
II-dik minőség 4.91 frt, IV-dik minőség 9.73 frt.

I-ső minőség egy téli kabátnak való szövet 2.20 méter 5.88 frt.
II-ik minőség egy téli kabátnak való szövet 2.20 méter 8.73 frt.

Azonkivül ajánlom legnagyobb és dusan felszerelt

Férfi-ruha raktáromat

Vidéki megrendelések naponta teljesittetnek. — Minták bérmentve küldetnek.

Krausz Lipót fia posztó gyári és ruha raktára Bpest, belváros, kigyó-tér 3.

Minden tűzveszély végképen ki van zárva közvetlen Amerikából importált

biztossági petroleum, amerikai császár-olajunk

7792 használatánál

uraságoknak, gyáraknak és minden jobb **háztartásnak nélkülözhetlen.** Császárolajunk **viztisztaságu,** csaknem teljesen **szagtalan, vakitó fehér** lánggal ég, elégés alkalmával **semminemü kóros** gázt nem fejt ki s **150 F.** foknyi felmelegedésig **meggyujthatatlan.** Hasonló világitási erőnél, közönséges petroleummal **40% megtakaritás.**

DAVID FANTO & Comp.,

Wien, I., Fichtegasse 2.

szállit Bécsben, házhoz dijmentesen, vidékre vasuton 10 és 25 kilogrammos bádogpalaczkokban vagy 50 és 150 kilogr. hordócskákban. Minden palaczknak — ha valódi — ónpecséttel s kereskedelmi törvényszékileg bejegyzett *védjegyünkkel* kell ellátva lennie.

Ára 1 kilonak 38 kr. = 1 liternek 28 kr. Budapesten.

Elárusitók 10% engedményben részesülnek.

Képviselőség: Holzmann S. urnál Budapesten fő-ut 32. szám.